

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

I.
SKÝRSLA

UM
HINN LÆRÐA SKÓLA Í REYKJAVÍK

SKÓLA-ÁRIÐ 1889—90.

II.
BEYGING STERKRA SAGNORÐA
Í ÍSLENSKU.

ÞRIÐJA HEFTI.

REYKJAVÍK.

FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN. — PRENTARI: SIGM. GUÐMUNDSSON.

1890.

SKÝRSLA

UM

HINN LÆRÐA SKÓLA Í REYKJAVÍK

SKÓLA-ÁRIÐ 1889—90.

REYKJAVÍK.

FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN. — SIGM. GUÐMUNDSSON.

1890.

I. Lærisveinar skólans.

Í byrjun skólaársins 1889—90 voru skólapiltar 89; einum þeirra var sökum endrtekinnar drykkjuskaparóreglu vísað úr skólanum eftir tillögu kennaranna með bréfi frá stiftsfirvöldunum dagsettu $17/10$.—89; hinum var raðað þannig við hina fyrstu sætaskipun 2. desember 1889.

Fyrsti (neðsti) bekr.

1. Páll Bjarnason. 2. Sveinn Hallgrímsson. 3. Sigurðr Eggerz. 4. Karl Einarsson. 5. Þorbjörn Þórðarson. 6. Helgi Ingjaldsson. 7. Pétur Þorsteinsson. 8. Jón Sveinbjörnsson. 9. Þorvaldr Magnússon. 10. Páll Sæmundsson. 11. Sigurðr Pálsson. 12. Páll Pálsson. 13. Sigurðr Pétursson. 14. Þorsteinn Björnsson. 15. Ólafr Eyjólfsson. 16. Þórðr Pálsson. 17. Þorsteinn Skaftason. 18. Þórðr Edilousson.

Annar bekr.

1. Halldór Steinsson. 2. Jóhann Briem (nýsveinn). 3. Ásmundr Eiríksson. 4. Sigtryggr Guðlaugsson. 5. Haraldr Þórarinsson. 6. Guðmundr Eggerz (nýsveinn). 7. Georg Georgsson. 8. Axel Schierbeck. 9. Guðmundr Pétursson. 10. Magnús Jóhannsson. 11. Sigurðr Jónsson. 12. Jón Blöndal. 13. Helgi Jónsson. 14. Jón Benediktsson.

Þriðji bekr.

1. Knud Zimsen (nýsveinn). 2. Sigurðr Magnússon. 3. Jón Þorkelsson. 4. Magnús Arnbjarnarson. 5. Kristján Sigurðs-

son. 6. Jón Hermannsson. 7. Ingólfur Jónsson. 8. Þorvarður Þorvarðarson. 9. Þórður Bjarnason. 10. Jón Stefánsson. 11. Páll Jónsson.

Fjórði bekkur.

1. Magnús Sæbjarnarson. 2. Sigfús Blöndal. 3. Ásmundur Gíslason. 4. Þorsteinn Gíslason. 5. Helgi Hjálmarsson. 6. Þorkell Sigurðsson. 7. Hjálmar Gíslason. 8. Guðmundur Guðmundsson. 9. Benedikt Gröndal. 10. Pétur Gudjohnsen. 11. Ágúst Blöndal.

Fimmti bekkur.

1. Helgi Pétursson. 2. Sigurður Pétursson. 3. Valdemar Jacobsen. 4. Magnús Einarsson. 5. Sveinn Guðmundsson. 6. Friðrik Hallgrímsson. 7. Jes Gíslason. 8. Pétur Hjálmarsson. 9. Vigfús Þórðarson. 10. Jens Waage. 11. Guðmundur Sveinbjörnsson. 12. Karl Nikulásson. 13. Björn Blöndal. 14. Magnús Þorsteinsson. 15. Júlíus Þórðarson. 16. Björn Björnsson.

Sjötti bekkur.

1. Haraldur Nielsson. 2. Theodor Jensen. 3. Ófeigur Vigfússon. 4. Einar Pálsson. 5. Sæmundur Bjarnhéðinsson. 6. Helgi Jónsson. 7. Aage Schierbeck. 8. Kristján Kristjánsson. 9. Sigurður Jónsson. 10. Gísli Jónsson. 11. Árni Thorsteinson. 12. Skúli Árnason. 13. Sigurður Pálsson. 14. Vilhjálmur Briem. 15. Filippus Magnússon. 16. Gunnar Havstein. 17. Vilhelm Bernhöft. 18. Helgi Sveinsson.

Af ofanefndum skólapiltum voru sagðir úr skóla á skólaárinu 1889—90 Þorkell Sigurðsson 22. janúar 1890 og Þorvarður Þorvarðarson 26. mars. s. á. Lærisveinar 6. bekkjar, 18 að tölu, eru farnir úr skóla; 15 nýsveinar hafa við boetst í júnimánuði. Eru því skólapiltar nú (11. júlí 1890) 83.

II. Kennarar skólans.

Kennari *Björn Jensson* hefir verið svo sjúkr, að hann hefir eigi getað gegnt störfum sínum við skólann síðan í desembermánuði. Í stað hans hefir prestaskólakennari *Eiríkr Briem* kent stærðfræði í 3. og 4. bekk; cand. polit. *Sigurður Briem* kent stærðfræði í 1. og 2. bekk; læknaskólakennari *Tómas Hallgrímsson* og stud. theol. *Sæmundr Eyjólfsson* hafa kent eðlisfræði í 5. og 6. bekk. Cand. theol. *Magnús Blöndal* hefir kent trúbrögð í 3., 4. og 6. bekk frá þeim tíma er *Eiríkr Briem* tók að sér kenningu í stærðfræðinni. Að öðru leyti hafa hinir sömu kennarar verið við skólann sem að undanfögnu.

Kennararnir *Dr. Björn Magnússon Olsen*, *Björn Jensson* (fram í desember), *Geir Zoëga* og *Þorvaldr Thoroddsen* hafa gegnt umsjóninni við skólann. Yfir kennari *H. Kr. Friðriksson* hefir haft eftirlit með húsum og áhöldum skólans, og hefir annast um innkaup handa honum. Rektor hefir verið bók-vörð skólans.

III. Kenslan.

1. Tafla, er sýnir vikustundir námsgreinanna.

Námsgreinir.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Samtals.
1. Íslenska	4	2	2	2	4	3	17
2. Danska	4	2	2	2	2	2	14
3. Enska	4	2	2	2			10
4. Frakkneska					5	5	10
5. Þýska	3	2	2	2	2	3	14
6. Latneska	7	6	7	7	9	7	43
7. Gríska		5	5	5	5	5	25
8. Trúbrögð	2	1	2	2	1	1	9
9. Sagnfræði	2	3	3	3	4	3	18
10. Landfræði	2	2	2	2			8
11. Stærðfræði	5	5	4	4			18
12. Eðlisfræði					3	4	7
13. Náttúrusaga		3	3	4			10
14. Teiknun	1	1	1				3
15. Söngur	1	1	1	1			4
	36	36	36	36	36	34	210
16. Leikfimi	2		2		2		6

2. Skifting kenstunnar milli kennaranna.

1. Rektor *Jón Þorkelsson*:
 Latneska í 4., 5. (ein st.) og 6. bekk
15 stundir.
 Gríska í 6. bekk 5 — = 20 st.
2. Yfirkennari *H. Kr. Friðriksson*:
 Íslenska í 3.—6. bekk 10 —
 Þýska í 3.—6. bekk 9 —
 Danska í 6. bekk 2 — = 21 —
3. Kennari *Steingrímur Thorsteinsson*:
 Latneska í 2. og 3. bekk 13 —
 Gríska í 4. og 5. bekk 10 —
 Þýska í 1. bekk 3 — = 26 —
4. Kennari Dr. *Björn Magnússon Ólsen*:
 Latneska í 5. bekk 8 —
 Gríska í 2. og 3. bekk 10 — = 18 —
5. Kennari *Björn Jensson* (fram í desemb.):
 Stærðfræði í 1.—4. bekk 18 —
 Eðlisfræði í 5.—6. bekk 7 — = 25 —
6. Kennari *Geir Zoëga*:
 Latneska í 1. bekk 7 —
 Enska í 1.—4. bekk 10 —
 Frakkneska í 5.—6. bekk 10 — = 27 —
7. Kennari *Þorvaldur Thoroddsen*:
 Náttúrusaga í 2.—4. bekk 10 —
 Landfræði 1.—4. bekk 8 —
 Teiknun í 1.—3. bekk 3 — = 21 —
8. Fyrverandi málaflutningsmaður *Páll Melsted*:
 Sagnfræði í öllum bekkjum 18 —
9. Prestaskólakennari *Eiríkr Briem*:
 Trúbrögð í öllum bekkjum 9 st.
10. Bókvörðr *Hallgrímur Melsted*:
 Danska í 1. og 2. bekk 6 st.
11. Cand. mag. *Pálmi Pálsson*:
 Danska í 3.—5. bekk 6 stundir.

Flyt 191 st.

	Fluttar 191 st.
Dýska í 2. bekk	2 stundir
Íslenska í 1., 2. og 5. (ein. st.) bekk	7 — = 15. —
12. Söngkennari cand. theol. <i>Steingrímur Johnsen</i> :	
Söngur í öllum bekkjum	4 —
13. Leikfímiskennari <i>Ólafur Rósenkranz Ólafsson</i> :	
Leikfími í öllum bekkjum	6 —
	Samtals 216 st.

3. Yfirlit yfir það, sem lesið hefir verið og lært skólaárið 1889–90.

Íslenska.

- I. Lærð 1. Skýring hinna almennu málfræðislegu hugmynda, eftir H. Kr. Friðriksson. 2. Forníslenzk málmyndalýsing, eftir Wimmer. Lesin Oldnordisk Læsebog af Wimmer, 1.—73. bls. Gerðar 24 ritgerðir og þýðingar
- II. Málmyndalýsingin endrlesin. Lesin Oldn. Læsebog af Wimmer, 74.—135. bls. Gerðar 12 ritgerðir og þýðingar
- III. Lesin Egils saga Skallagrímssonar, 1.—56. kap. Lesin hin íslenska málmyndalýsing H. Kr. Friðrikssonar. Gerðir 12 stílar.
- IV. Lesin Njálssaga, 83.—139. kap. Gerðir 13 stílar.
- V. Snorra Edda: Gylfaginning, Bragaræður, og godasögurnar allar í skáldskaparmálum ásamt Grottasöng. Íslensk bókmentasaga kend eftir Lund, Den oldn. literatur Kbh. 1873. Gerðir 12 stílar.
- VI. Snorra Edda: Háttatal Snorra Sturlusonar, og í Sæmundar Eddu: Hávamál, 1.—110. v. Gerðir 11 stílar.

Danska.

- I. Lesin hin danska lestrarbók Steingrims Thorsteinssonar, öll bókin. Gerðir 26 stílar.
- II. Lesin D. H. Wulff, Dansk Læsebog, 3dje Del. 1.—97. bls. Gerðir 16 stílar.
- III. Lesin D. H. Wulff, Dansk Læsebog, 3dje Del. 97.—121., 169.—177., 187.—220. bls. Gerðir 14 stílar.
- IV. Lesin O. Borchsenius og Winkel Horn, Dansk Læsebog for Skolernes mellemste og højeste Klasser (Kbh. 1883),

- 1.—16., 20.—28., 33.—36., 39.—67., 69.—78., 83.—88., 100.—106. bls. Gerðir 15 stílar og ein ritgerð.
- V. Lesin sama bók, 85.—97., 100.—116., 225.—236., 250.—280., 386.—390., 408.—416. bls. Gerðir 13 stílar.
- VI. Lesin H. P. Holst, Dansk Læsebog for Mellemlklasserne og de højere Klasser, den poetiske Del, 64.—170. bls. Gerðir 9 stílar.

Enska.

- I. Lesin Enskunámsbók eftir Geir T. Zoëga (Rv. 1889), 27.—136., 175.—187. bls.
- II. Lesin sama bók, 33.—115., 175.—187. Løkke, Engelsk Læsebog for Begyndere (Kbh. 1887), 123.—148. bls.
- III. Lesin Løkke, Engelsk Læsebog for Mellemlklasserne, 1.—15., 29.—39., 40.—56., 59.—64., 66.—88. bls.
- IV. Herrig, Englisches Lesebuch, greinirnar 78.—84., 86.—93., 96.—110., 119.—120., 150.—153. bls.

Franska.

- V. Lesin Jean Pio, Fransk Læsebog for Mellemlklasserne, 1.—103. bls. Lærð höfuðatriðin úr Garrigue's frakkneska orðmyndafræði.
- VI. Lesin sama bók, 103.—207. bls. Garrigue's frakkneska orðmyndafræði endrlesin.

Dýska.

- I. Þýzk lestrarbók eftir Steingrim Thorsteinsson, málmynda- lýsingin lesin oftast enn einu sinni, og í lestrarköflunum 58 blaðsíður samtals.
- II. Málmynda lýsingin endrlesin. Lesin þýzk lestrarbók eftir Steingrim Thorsteinsson, 53.—152. bls.
- III. Lesin Kaper, Tysk Læsebog for Mellemlklasserne, 117.—175. bls. Málmynda lýsing H. Kr. Friðrikssonar lærð.
- IV. Lesin J. Kaper og T. L. Simonsen, Tysk Læsebog for de højere Klasser, 1.—82. bls.
- V. Lesin sama lesbók, 107.—198. bls. Gerðir 5 stílar.
- VI. Lesin sama lesbók, 220.—246., 258.—307., 363.—374. bls.

Auk þess hraðlesið í P. Hjort, Tysk Læsebog, 1.—31., 48.—62., 65.—74. bls., og gerðir nokkrir stilar.

Latneska.

- I. Hauch, Lærebog i Latin, første Afdeling, lesin öll. Í Nepos lesnar þessar ævisögur: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander, Conon, Dion, Iphicrates, Cabrias, Timotheus. Einn still á viku. Alls gerðir 26 stilar.
- II. Cicero, Oratio pro Sexto Roscio Amerino og Or. Cat. I., II., III., IV. Mállýsing Madvigs viðhöfð. Einn still á viku. Alls gerðir 27 stilar.
- III. Cic. Tusc. Disp., 5. bók, 1.—32. kap. Vergilii Aeneis, 3. og 4. bók. Mállýsing Madvigs höfð við kensluna. Einn still á viku; alls 28 stilar.
- IV. Livius, 23. bók. Horatii Carmina, 1. og 2. bók. Yfirfarin orðmyndafræðin og helstu atriði af orðskipunarfræðinni eftir mállýsingu Madvigs. Tveim stundum á viku varið til stils og önnur þeirra höfð til að sýna piltum, í hverju gallarnir á stílunum væri fölgur og hvernig hefði mátt orða þá eða þá setningu. Alls gerðir 25 stilar.
- V. A. Vandlega lesið:
Tacitus, Germania. Cicero, De Oratore, 2. bók. Horatius, Epistolae, 1. bók, 1.—7., 10.—11. og 14.—20. bréf og öll önnur bók með Ars poëtica. Satirae, I., 9. Vergilius, Aeneis, 3. bók öll.
Helstu atriði úr hinni latnesku bókmentasögu Tregders.
- B. Hraðlesið.
Fibiger og Pio, Udvalgte Stykker af Cicero, Caesar, Cornelius, Sallust og Livius, 71.—89. bls. Tacitus, Annales, 1. bók. Madvigs latneska mállýsing höfð við kensluna. Ein þýðing á viku (alls 24).
- VI. 1. Vandlega lesið: Livius 8. bók. Nepos, Miltiades og Aristides.
2. Hraðlesið: Ovidii Metamorphoseon delectus Siebelianus, Nr. 27.—36. Alls um 1000 vers.

3. Lært: Thomsen, Det romerske Stats- og Privatliv i Oldtiden, 5.—60., 71.—84., 90.—101. bls.
4. Ein þýðing á viku (alls 22). Madvigs latneska mállýsing höfð við kenstluna.

Gríska.

- II. Hin gríska mállýsing Bergs lesin öll oftar enn einu sinni. Valdir kaflar úr hinni grísku lestrarbók Gottschicks, samtals 34. bls.
- III. Xenophons Anabasis, 3. og 4. bók. Lukianos, Charon og Prometheus. Sechers goðafræði, 1.—60. bls. Bergs gríska mállýsing endrlesin og höfð við kenstluna.
- IV. Heródót, 9. bók öll, og 8. bók, 1.—48. kap. Homeri Odyssea, 6. bók. Mállýsing Bergs viðhöfð.
- V. 1. Vandlega lesið: Plató, Varnaræða Sókratesar og Kriton. Homeri Odyssea, 1.—2. bók.
2. Hraðlesið: Homeri Odyssea, 3. og 5. bók.
3. Lært: Sechers goðafræði. Hið merkasta af Tregders grísku bókmentasögu.
4. Mállýsing Bergs viðhöfð.
- VI. 1. Vandlega lesið: Homeri Odyssea, 4., 7. og 8. bók.
2. Hraðlesið: Demosþenes, Olynþsku ræðurnar allar og § 1.—37. af hinni fyrri ræðu gegn Filipp.
3. Lært: Christensen, Det Græske Statsliv, 13.—28. bls. Sechers gríska goðafræði öll.
4. Mállýsing Bergs viðhöfð. Orðskipunarfræðin hefir verið útlístað að eins þar sem hin gríska orðskipun hefir verið frábrugðin hinni latnesku.

Trúbrögð.

- I. Lisco, Postulleg trúarjåtning, 1.—97. bls. Tang, Bibliusögur, 1.—84. bls.
- II. Lisco, Postulleg trúarjåtning, 97.—148. bls. Tang, Bibliusögur, 84.—136. bls.
- III. Lisco, Postulleg trúarjåtning, 137.—280. bls. Tang, Bibliusögur 138.—152. bls. og mikill hluti endrlesinn.
- IV. Lisco, Postulleg trúarjåtning, 280.—324. bls. og endrlesið 1.—70. bls. Tang, Bibliusögur endrlesnar allar.

- V. Lisco, Postulleg trúarjátning endrlesin mestöll.
 IV. Kirkjusaga H. Hálfðánarsonar 47.—61., 73.—79., 81.—88.,
 102.—142. Nálega helmingr þar af endrlesinn.

Sagnfræði.

- I. H. Schwanenflügel, fornaldarsagan frá upphafi til enda.
 II. Páll Melsteð, miðaldarsagan öll að undanteknum kaflanum um Norðrlönd og um landnám Spánverja og Portúgalsmanna.
 III. V. A. Bloch nýja sagan frá 1492 til 1789 og nokkur hluti endrlesinn.
 VI. V. A. Bloch, nýja sagan frá 1789 til 1870 og öll endrlesin, svo og nokkur kafi af Norðrlanda sögu eftir Bloch.
 V. Páll Melsteð, fornaldarsagan frá upphafi Grikkja til enda bókarinnar, svo og miðaldasagan eftir V. A. Bloch frá upphafi til enda.
 IV. Páll Melsteð, fornaldarsagan öll endrlesin, sömuleiðis nýja sagan eftir V. A. Bloch frá 1492 aftr að „Portugal og Spanien“ í síðara hluta bókarinnar.

Landfræði.

- I. Landfræði J. C. Granzows (Nr. 2) lesin frá 46. til 159. bls.
 II. Sama bók, 1.—71., 164.—233. bls.
 III. Sama bók, 1.—71. bls. Lýsing Íslands eftir Þorvald Thoroddsen, bókin öll.
 IV. Landfræði Granzows og lýsing Íslands endrlesnar.

Stærðfræði.

- I. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri frá byrjun aftr að 18. bls. og V. Bertelsens Regnebog for Seminarier og Realskoler frá byrjun aftr að 29. bls. Skriflegar iðkanir i hverri viku.
 II. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri frá 18.—39. bls., og Arithmetik og Algebra til Skolebrug eftir sama mann frá byrjun aftr að 67. bls. Skriflegar iðkanir i hverri viku.
 III. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri,

- 39.—63. bls, og Arithmetik og Algebra eftir sama höfund I. 67.—104. bls. Skriflegar iðkanir við og við.
- IV. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri, 64.—78. bls. og öll endurlesin, og Arithmetik og Algebra eftir sama höfund II. 31.—73. bls.; meiri hluti þess er lesið hafði verið í 3. og 4. bekk endrlesinn. Skriflegar iðkanir við og við.

Eðlisfræði

- V. Karl Schmidts mindre Lærebog i Fysik (Odense 1885) lesin öll aftr að 238. bls.
- VI. Ljösið eftir Karl Schmidts mindre Lærebog i Fysik lesið og endurlesið. Stjörnufræði eftir G. S. Jørgensen, Kortfattet Lærebog i Astronomien (Kbh. 1884) lesin öll og endrlesin.

Náttúrusaga.

- II. Chr. Fr. Lütken, Dyrerigets Naturhistorie (Lærebog Nr. 2), 1.—180., 216.—274. bls. Dýrafræði eftir Benedikt Gröndal, 94.—112. bls.
- III. Chr. Grönlund, Lærebog i Botanik, bókin öll. Jarðfræði eftir Þorvald Thoroddsen, 1.—40. bls.
- IV. Lütken, Dyrerigets Naturhistorie (Nr. 2) endrlesin (1.—180., 216.—274. bls.). Chr. Grönlund, Lærebog i Botanik endrlesin, bókin öll. O. A. Corneliussen, Uddrag af Mineralogi lesin í fyrsta sinn. Jarðfræði eftir Þorvald Thoroddsen, bókin öll. Um krystallafræði og efni steina endrlesið.

Teiknun.

Piltar í þremr neðstu bekkjunum vóru látnir draga upp myndir eftir teikniforskriftum Janiche's.

Söngur.

- I.-II. Söngkenslubók fyrir byrjendr eftir Jónas Helgason, 1. hefti (Rv. 1888) hefir verið lögð til grundvallar, og söngiðkanir hafðar um hönd eftir Berggreens Samlinger til Skolebrug, 5te Hefte.
- III.-VI. Fjórradadaðar söngiðkanir.

IV. Vísindaleg söfn.

A. Bóksafn skólans.

Bökr, sem hafa við bætst frá 1. janúar til 31. desemb. 1889.

a. Gefnar bökr¹.

Kenslustjórnin og ráðaneyti Íslands.

α. Skólaskýrslur frá Danmörku 1889.

1. Aalborg. 2. Aarhus. 3. Borgerdydskolen i København. 4. Borgerdydskolen paa Kristianshavn. 5. Efterslægtsselskabets Skole. 6. Fredericia. 7. Frederiksberg Latin- og Realskole. 8. Frederiksborg. 9. Haderslev. 10. Helsingør. 11. Herlufsholm. 12. Horsens. 13. Kolding. 14. Lyceum. 15. Mariboe. 16. Metropolitanskolen. 17. Nykøbing. 18. Odense. 19. Randers. 20. Ribe. 21. Roskilde. 22. Rønne. 23. Slagelse. 24. Slomanns Skole. 25. Sorø. 26. Vejle. 27. Det v. Westenske Institut. 28. Viborg. 29. Vordingborg.

Þar í eru þessi rit:

1. **Berg, C.**, Mit Arbejde fra 1864—1889. Frederiksborg.
2. **Lind, H.**, Verdenshistoriens vigtigste Tidsaldre. II. Randers.
3. **Müller, H. N. H.**, Meddelelser om de Disciple, der have taget Examen, eller — fra 1883 — almindelig Forberedelsesexamen ved Horsens lærde Skole 1864—1888. Horsens.
4. **Trugaard, P.**, Udvalg af arabiske Oldsange. 3. Hefte Ribe.

β. Skólaskýrslur frá Noregi 1888.

1. Aalesund. 2. Andersens Latin- og Realskole. 3. Aars og Voss's Latin- og Realskole. 4. Arendal. 5. Bergen. 6.

1) Nafn gefandans stendr fyrir ofan hverja gjöf.

Drammen. 7. Fredrikshald. 8. Fredriksstad. 9. Gjertsens Skole. 10. Hamar. 11. Kongsberg. 12. Kragerø 1887. 13. Kragerø 1888. 14. Kristiania borger- og realskole. 15. Kristiania kathedralskole. 16. Aarsberetning fra den kgl. norske kunst- og haandværksskole i Kristiania. 17. Kristianssand. 18. Laurvig. 19. Lillehammer. 20. Molde. 21. Skien. 22. Stavanger (**Borch, K.**, Hellenernes Historie). 23. Tanks real- og handelsskole. 24. Tromsø. 25. Trondhjems borgerlige realskole. 26. Trondhjems kathedralskole.

γ. Skólaskýrslur frá Svíaríki 1889.

1. *Blekinge*: Carlscrona, Carlshamn, Sölvesborg, Ronneby. 2. *Falun*, Hedemora, Säter. 3. *Göteborg*, Marstrand, Strömstad, Kongelfs Pedagogi. 4. *Halmstad*, Varberg, Laholm, Falkenberg, Kungsbacka. 5. Helsingborg. 6. Hernösand. 7. Hudiksvall. 8. Jönköping, Grenna. 9. *Kalmar stift*: Oscarshamn, Borgholm, Mönsterås. 10. *Karlstads stift*: Karlstad, Kristinehamn, Åmål, Filipstad, Arvika. 11. *Kristianstad*, Engelholm, Cimbrishamn. 12. Linköping, Eksjö, Vadstena. 13. *Lunds* h. allm. läroverk. 14. Lunds privata elementarskola. 15. Nyköping. 16. *Norrbottnens län*: Luleå, Piteå, Haparanda. 17. Norrköping, Söderköping, Vimmerby. 18. Skara, Lidköping, Sköfde, Mariestad, Falköping, Hjo. 19. *Stockholm*: Beskowska skolan. 20. *Sth.*: Lyceum för flickor. 21. *Sth.*: h. latinläroverket å Norrmalm samt Jacobs och Östermalms l. allm. lärov. 22. *Sth.*: Praktiska arbetsskolan för barn och ungdom. 23. *Sth.*: Wallinska skolan. 24. Strengnäs, Eskilstuna, Södertelge, Mariefred. 25. Sundsvall. 26. Umeå, Skellefteå. 27. *Upsala*: Fjellstedtska skolan. 28. Venersborg, Borås, Alingsås, Ulricehamn. 29. *Vestmanland*: Vesterås, Arboga, Sala, Köping, Nora, Linde. 30. Vexjö och Wernamo. 31. Visby. 32. Östersund.

Þar í eru þessi rit:

1. **Arcadius, C. O.**, Anteckningar ur Wexjö Allmänna Läroverk häfder till 1724. Vexjö.
2. **Bergström, A.**, De la construction en français moderne. Norrköping.

3. **Floden, A.**, Den underordnade Satsen och dess Føgeord i Tyskan. Jönköping.
4. **Larson, H.**, Studier i den nyaste Napoléonslitteraturen. Helsingborg.
5. **Vidholm, A. E.**, Några anteckningar om Rektorsconferenserna i Preussen. Helsingborg.

ð. Ýmisleg rit.

1. **Asmussen, A. F.**, Meddelelser angaaende de lærde Skoler med dertil hørende Realundervisning i Kongeriget Danmark for Aaret 1887. Kbh. 1889.
2. Alfabetisk Sagregister til Meddelelser ang. de lærde Skoler for Aarene 1879—86 Kbh. 1888.
3. **Besthorn, R. O.** Ibn-Zaiduni vitam scripsit epistolamque ejus ad Ibn-Dschahvarum scriptam nunc primum edidit. Hauniae 1889.
4. **Bricka, C. F.** (útgefandi), Cancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold 1556—1560 i Uddrag. Kbh. 1888.
5. **Bruun, Chr.** (útgefandi), Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek III. 13. Kbh. 1889.
6. **Godskesen, N. H.**, Om Lidelser af corda tympani og plexus tympanicus ved den suppurative Mellemørebetændelse. Kbh. 1888.
7. **Goos C.**, Aarbog for Københavns Universitet for 1885—86 med Sagregister for 1881—86. Kbh. 1888.
8. **Goos, C.**, Aarbog for 1886—87. Kbh. 1889.
9. **Guðmundsson, Valtýr**, Privatboligen paa Island i Sagatiden. Kbh. 1889.
10. **Holm, E.**, Den offentlige Mening og Statsmagten i den dansk-norske Stat i Slutningen af det 18de Aarh. (Indbydelsesskrift til Københavns Universitets Føst i Anl. af Hans Majestæt Kong Kristian den IX's Regerings Jubilæum den 15de November 1888). Kbh. 1888.
11. **Kaarsberg H. S.**, Hernia umbilicalis adult., in primis incarcerata. Kbh. 1889.

12. **Müller, E.**, Arthrectomia genus ved tuberkuløs Arthrititis. Kbh. 1889.
13. **Müller, Sophus**, Ordning af Danmarks Oldsager. Stenalderen. Kbh. 1888.
14. **Møller, H. L.**, Kong Kristian den sjette og Grev Kristian Ernst af Stolberg-Werningerode. Kbh. 1889.
15. **Petersen, C. G. Joh.** (útgefandi), Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden „Hauchs“ Togter i de danske Have indenfor Skagen i Aarene 1883—86. Kbh. 1889. Tvö hefti.
16. **Rosing, Thorkild**, Om Blærebetændelsernes Ætiologi, Pathogenese og Behandling. Kbh. 1889.
17. **With, C. E.**, Pathogenesen og Behandlingen af de højere i Fossa Iliaca forekommende Betændelser (Inbydelsesskrift til Københavns Universitets Fest i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag den 8de April 1889). Kbh. 1889.
18. Oversigt over det kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger 1887 Nr. 3. Kbh. 1888.
19. Forelæsninger og Øvelser ved Københavns Universitet 1889. Tvö hefti.
20. Kort Udsigt over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed Octbr. 1885—Octbr. 1887. Kbh. 1888.
21. Fortegnelse over de 414 Studerende, der i 1889 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler. Kbh. 1889.
22. Universitets- og Skole-Annaler. Ny Række. Tredje Aargang. Kr. 1889.

Det kgl. Danske Videnskabernes Selskab,
København.

1. **Regesta diplomatica** historiæ Danicæ. Series secunda. Tomus prior VI. Ab anno 1522 ad annum 1536. Kbh. 1889.
2. **Heiberg**, Om Scholierne til Euklids Elementer. Kbh. 1888.

3. **Höfding, H.**, Psykologiske Undersøgelser. Kbh. 1889.
4. **Lehmann, A.**, Skelneloven. Kbh. 1889.
5. **Lütken, Chr. F.**, Spolia Atlantica. Bidrag til Kundskab om de tre pelagiske Tandhval-Slægter Steno, Delphinus og Prodelphinus. Kbh. 1889.
6. **Starcke C. N.**, Etikens teoretiske Grundlag Kbh. 1889.
7. **Ussing, J. L.**, Phratri-Beslutninger fra Dekeleia. Kbh. 1889.
8. **Warming, E.**, Familien Podostemaceae. Kbh. 1888.
9. Oversigt over det kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger 1888 *Nº* 2.—3. 1889 *Nº* 1.

Det danske meteorologiske Institut,
København.

1. Meteorologisk Aarvog udg. af det danske meteorologiske Institut for 1885. Anden Del. 1886 1te og 3^{dje} Del. 1887 1te og 3^{dje} Del.
2. Expédition danoise. Tome. II. IIe livraison. Copenhague 1889.

Kommissionen for Ledelsen af de geol. og
geogr. Undersøgelser i Grönland.

Meddelelser om Grönland, 8.—12. H.

Frederiks Universitet i Kristiania, Norge.

1. **Schübeler**, Viridarium Norvegicum. Norges Væxtrige II. 2. Kr. 1888.
2. **Helland, A.**, Lakis Kratere og Lavastrømme. Kr. 1886.
3. Fortegnelse over Forelæsninger ved det kongelige Frederiks Universitet 1te og 2^{det} Semester 1888. Tvö hefti. Kr. 1888.
4. Forelæsninger ved det kongelige Frederiks Universitet 1te Semester 1889. Kr. 1888.

5. Det kongelige norske Frederiks Universitets Aarsberetning for Budgetterminen 1886—87 samt Universitetets Matrikul for 1887, og for 1887—88 samt Universitetets Matrikul for 1888. Kr. 1888—89. Tvö hefti.

Upsala Universitet, Sverige.

1. Lind, E. H. (útgefandi), Redogörelse för kongl. Universitetet i Upsala läsåret 1888—89.
2. Upsala Universitets Aarsskrift 1888.

Þar í eru þessi rit:

1. Danielsson, O. A., Grammatische und etymologische Studien. I.
2. Edfeldt, H., Om Gud betraktad som förstånd och vilja.
3. Frigell, A., Adnotationes ad Horatii carmina.
4. Ericsson, G., Definitive Bahnelemente des Cometen 1863 III.
5. Lennander, K. G., Om tracheotomi för croup jämte croup-statistik från tre sjukhus i Stocholm.
6. Lindskog, N., En rings rörelse i en vätska (Tillämpning på speciella fall).
7. Ljungstedt, K., Anmärkningar till det starka preteritum i germanska språk.
8. Nilén, N. F., Luciani codex Mutinensis.
9. Sahlin C. Y., Om brytningspunkten i vår tids filosofi.
10. Thordén K. M., Schweiziska kristkatolska kyrkan. Förra delen.

Alexander Baumgartner, S. J., Exaeten
(bei Roermond), Holland.

Baumgartner, A., Island und die Faröer. Freiburg im Breisgau 1880.

Docent Dr. Wolfgang Golther, (Schwabing bei) München.

Wolfgang, Golther, Studien zur germanischen sagengeschichte. I. Der Valkyrienmythus. II. Über das verhältniss der nordischen und deutschen form der Nibelungensage. München 1888.

— — — — —, Das Rolandslied des pfaffen Konrad. München 1886.

— — — — —, Das Rolandslied des pfaffen Konrad. München 1887.

Tristran und Isolde u. Flore und Blanscheffur. I. --II. Hrsg. von W. Golther. Berlin u. Stuttgart 1888.

Wolfgang Golther, Die Wielandssage u. die wanderung der fränkischen heldensage (Germania 33. 1889. 29.—30. örk).

— — — — —, Zur Tristansage (Separat abzug aus Gröbers Zeitschrift für romanische philologie. XII. S. 348—364).

— — — — —, Die nordischen volkslieder von Sigurd (Einzelabzug aus der zeitschrift für vergleichende litteraturgeschichte und renaissance-litteratur. N. F. B. II. Berlin. 1889).

— — — — —, Gottfried von Strassburg als dichter von „Tristan und Isolde“ (Bayreuther Blätter. 11. Jahrg. 7. und 8. stück, S. 252.—267.)

— — — — —, Das lied vom Hürnen Seyfrid hrsg v. W. Golther. Halle a. S. 1889.

— — — — —, Nibelungen u. Kudrun im auswahl u. mittelhochdeutsch grammatik. Stuttgart 1890.

Poske Fr., Heinrich von Stein † am 20. Juni 1887 (Sonder-abdruck aus der „Gegenwart“ 1888 Nr. 24) Leipzig.

Hans Krticzka, Freiherr von Jaden, Wien.

1. **Gindely, A.**, Lehrbuch der allgemeinen Geschichte für die unteren Klassen der Mittelschulen. 3. Theil. Die Neuzeit. Prag 1879.
2. **C. Julii Caesaris commentarii.** Recogn. Emanuel Hoffmann. Vol. secundum. De bello civili. Vindobonae 1883.
3. Karten zur alten Geschichte von Heinrich Kiepert. VI. Griechenland. Berlin.
4. Öffentliche Vorlesungen an der K. K. Universität zu Wien im Wintersemester 1889—90.

Jos. Cal. Poestion, Bibliothekar, Wien.

1. Die Lieder des **Anakreon** in sinngetreuer Nachdichtung von Dr. *V. Knauer*. Wien 1888.
2. *Ἀλκίσις τραγωδία Ἐυριπίδου εἰς πέντε σκηνὰς μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν σημερινὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Ἀ. Οἰκονομίδου Θεσσαλομαγνήτου. Ἀθήνησιν 1879.*
3. Homers Ilias für den Schulgebrauch erklärt von *J. La Roche*. Theil I. Gesang I.—IV. Berlin 1870.
4. **Homers** Odyssee erkl. von *C. F. Ameis*. 2 voll. Leipzig 1868. 67.
5. Anhang zu **Homers** Odyssee. Schulausgabe von *K. F. Ameis*. Leipzig 1865.
6. **Autenrieth, G.**, Wörterbuch zu den homerischen Gedichten. Leipzig 1873.
7. **Platons** Apologie des Sokrates und Kriton hrsg. von *A. Ludwig*. Wien 1889.
8. Xenophons Memorabilien hrsg. von *A. Weidner*. Wien 1889.
9. **Boltz, A.**, Die Kyklopen, ein historisches Volk sprachlich nachgewiesen. Berlin 1885.
10. **Vollbrecht, F.**, Wörterbuch zu Xenophons Anabasis Leipzig 1872.
11. **Walser, J.**, Das Moment der Idealität im Charakter des Oedipus Tyrannos. Erster Theil. Wien 1887.
12. *Δύσελπις - ἐνελπις ἢ ὁ ἄγνωστος, ποίημα εἰς ἄσματα τρία ὑπὸ Φημίου Ἀρόλδου Ἐὐκλείδου. Ἐν Ἐρμοπόλει 1868.*

13. **C. J. Caesaris** Commentarii cum supplementis A. Hirtii et aliorum. Recognovit E. Hoffmann. Vol. primum. Wien 1874.
14. **C. J. Caesaris** Commentarii de bello civili von F. Kräner. Fünfte Aufl. von F. Hofmann. Berlin 1872.
15. Kort yfir ýmsa orustustaði í Caesar.
16. **Ebeling, H.**, Schulwörterbuch zu den Schriften des Julius Caesar. Berlin 1871.
17. **M. T. Ciceronis** orationes pro T. Annio Milone, pro M. Marcello, pro Q. Ligario, pro rege Dejotaro. Recognovit R. Klotz. Lipsiae 1872.
18. — — — oratio pro imperio Cn. Pompei. Scholarum in usum edidit Aloisius Kornitzer. Vindobonae 1889.
19. — — — pro Sexto Roscio Amerino oratio. Scholarum in usum edidit A. Kornitzer. Vindobonae 1888.
20. — — — oratio pro Sulla, pro A. L. Archia poeta. Ed. A. Kornitzer. Vindobonae 1889.
21. — — — in C. Verrem accusationis liber quartus. Ed. A. Kornitzer. Vindobonae 1889.
22. — — — de officiis libri tres. Ed. A. Kornitzer. Vindobonae 1889.
23. — — — de senectute liber ad T. Pomponium Atticum. Ed. Antonin Mikenda. V. Ml. Boleslavi 1887.
24. **Cornelius Nepos** erkl. von Nipperdey. Berlin 1873.
25. **T. Livii** ab urbe condita librorum partes selectae. Ed. C. J. Grysar. Vol. prius. Vindobonae 1872.
26. **P. Ovidii Nasonis** carmina selecta. Ed. G. J. Grysar. Recogn. et auxit Car. Ziwsa. Vindobonae 1888.
27. **C. Sallustii Crispi** de conjuratione Catilinae et de bello Jurgurthino libri, ex historiarum libris quinque deperditis orationes et epistulae. Erkl. von R. Jacobs. Berlin 1870.
28. **C. Sallustii Crispi** Jugurtha, ex historiis quae exstant,

- orationes et epistolae. Recognovit Gustavus Linkerus. Vindobonae 1864.
29. **Cornelii Taciti** Germania. Ed. Ignatius Krammer. Vindobonae 1889.
30. **P. Virgillii Maronis** Aeneidos epitome. Accedit ex Georgicis et Bucolicis delectus. Ed. E. Hoffmann. Vindobonae 1889.
31. **Elter, A.**, Die Anordnung der Oden des Horaz. Wien 1888.
32. **Bender, H.**, Grundriss zur römischen Literaturgeschichte für Gymnasien. Leipzig 1876.
33. **Gelbe, Th.**, Die Satzbilder. Kassel 1880.
34. **Hauler, J.**, Aufgaben zur Einübung der lateinischen Syntax. Erster Theil. Casuslehre. Wien 1874.
35. **Krauss, F. S.**, De praepositionum usu apud sex scriptores historiae Augustae. Vindobnae 1882.
36. **Sehenkl. K.**, Übungsbuch zum Übersetzen aus dem Deutschen und Lateinischen in's Griechische. Prag. 1861.
37. **Catalogue de la collection d' antiquités égyptiennes et grégoromaines appartenant à sir John Antoniadis.** Alexandrie 1889.
-
38. **Brühl, C. B.**, Universität und Volksbildung — Priestertum und Naturwissenschaft. Wien 1888.
39. **Egger, A.**, Deutsches Lehr- und Lesebuch für höhere Lehranstalten. Erster Theil. Wien 1878.
40. **Lehmann, J.** Sprachbuch für österreichische Volks- u. Bürgerschulen. 4. Theil. Wien 1883.
41. **Poestion, J. C.**, Einleitung in das studium des altnordischen. I.—II. Hagen i. W. und Leipzig 1882—87.
42. **Rudolph, L.**, Praktisches Handbuch für den Unterricht in deutschen Stilübungen. Berlin 1872.
43. **Goethes und Schillers Prosa** hrsg. von Prof. J. Pözl. Wien 1888.
44. **Hertsberg, N.**, Kvindens Kald, Uddannelse og Gjerning. Kr. 1887.
45. **Schiller, K.**, Deutsche Unterrichtsbrieft. Wien 1881.

46. **Schröer, A. M. A.**, Supplement zur englischen Schulgrammatik. Einleitung und Paradigmen zur Lehre von der Aussprache und Wortbildung. Wien 1885.
47. **Schönbach, A. E.**, Über Lesen und Bildung. Graz 1888.
48. **Wendt, F. M.**, Methodik des schönen Vortrags beim Lesen und Declamieren, sowie bei der freien Rede. Wien 1887.
-
49. **Ihering, R. von**, Der Kampf um's Recht. Wien 1877.
-
50. **Damm, A.**, Die gesundheitsschädliche Wirkung der Mittel zur Vermeidung der Conception. München 1877.
51. **Hering, E.**, Die Bedeutung des Vegetarianismus für die Erhaltung der Volkskraft und seine wissenschaftliche Begründung. Rudolstadt i. Th. Ártalslaust.
52. **Meisner-Diemer, F.**, Die Krankenpflege im Kriege und die Hilfeleistung der Frauen. Prag. Ártalslaust.
-
53. **Hoernes, R.**, Die Erdbeben-theorie Rudolf Falk's kritisch erörtert. Wien 1881.
-
54. **Močnik, F. R. v.**, Fünftes Rechenbuch für sechs-, sieben- und achtclassige Volksschulen. Wien 1881.
55. **Mohn, H.**, Praktisk Veiledning til Høidemaaling med Barometer. Kr. 1888.
-
56. **Brentano, F.**, Was für ein Philosoph manchmal Epoche macht. Wien 1876.
57. **Carnio, L.**, Die Menschenseele. Wien 1889.
58. **Kant, J.**, Von der Macht des Gemüths durch den bloßen Vorsatz seiner krankhaften Gefühle Meister zu sein. Berlin 1873.

59. **Ueberweg, F.**, Grundriss der Geschichte der Philosophie des Alterthums, bearb. u. hrsg. von Dr. Max Heinze. Berlin 1876.
60. **Volkelt, J.**, Kants Kategorischer Imperativ und die Gegenwart. Wien 1875.
61. **Ölzelt-Newin, A.**, Ueber Phantasie-Vorstellungen. Graz 1889.
-
62. **Borsod**, Zwischen zwei Frauen. Sittenbild in vier Acten. Wien Ártalslaust.
63. **Kleist, H. v.**, Prinz Friedrich von Homburg. Ein Schauspiel. Wien. Ártalslaust.
64. **Mario, L.**, Jungfrauen und Junggesellen. Originallustspiel in 4 Aufzügen. Wien 1883.
65. **Molière, J. B.**, Der Geizige. Uebers. mit Einleitung und Anmerkungen von Adolf Mager. Wien. Ártalslaust.
66. **Isenbeck, I.**, Turner-Sieg oder Wandel in Gefahr. Lustspiel in zwei Aufzügen. Karlsbad. Ártalslaust.
67. **Racine**, Die Gerichtsfexen, Lustspiel in drei Acten übers. von Dora von Gagern. Berlin 1886.
68. **Salburg, Z.**, Der Hochmeister von Marienburg. Ein historisches Trauerspiel in fünf Acten. Graz 1888.
69. **Schalk, K.**, Der Fall von Perchtoldsdorf. Ritterschauspiel in fünf Aufzügen. Wien 1888.
70. **Weilen, A.**, Der ägyptische Joseph im Drama des XVI. Jahrhunderts. Wien 187.
71. **Aspelin, E.**, Lamottes Afhandlingar om Tragedin, gran-skade och jemförda med Lessing. Helsingfors 1886.
72. **Pechuik, A.**, Goethe's „Hermann u. Dorothea“ und „Herr Thaddäus oder der letzte Eintritt in Lithauen“ von *Mickiewicz*. Neu Sandez 1879.
73. **Johann Gottfried v. Herders** sämtliche Werke. Bd. 1.—13. Stuttgart und Tübingen 1861—62.
74. **Lessings** Werke. Sechster Band. Leipzig 1867.
75. — — — Auswahl. Lief. 13.—15. Leipzig 1867.
76. **Aarne, Strån**, Skizzer. Helsingfors 1884.
77. **Baumbach, R.**, Der Pathe des Todes. Dichtung. Leipzig 1884.

78. **Beck, F.**, Ernste Weisen. Ein Bändchen Lyrik. Wien 1888.
79. **Bondesen, I.**, Rettergang og Skriftegang. Tre Fortællinger. Kbh. 1884.
80. **Chlaar, E.**, Gedichte. Berlin 1885.
81. **Charlotte Koren**, Fra før og nu. To Fortællinger. Kr. 1886.
82. **Drachmann H.**, See- und Strandgeschichten aus dem Dänischen übers. u. eingeleitet von J. C. Poestion. Leipzig 1888.
83. **Dietrichson, K.**, Kivle-Slaatten. Et polemiskt Digt. Kr. 1879.
84. **Eisler, J.**, Gedichte. Prag 1885.
85. **Friederich, H.**, Gedichte. Leipzig und Berlin. Årtalslaust.
86. **Firdussi**, Jussuf und Suleicha. Romantisches Heldengedicht. Aus dem Persischen zum ersten Male übertragen von Ottokar Schlechta-Wfferd. Wien 1889.
87. **Caspari, F.**, Polemiske Sonnetter. Kr. 1880.
88. **Charlotte Koren**, Hans Skæbne. Fortælling. Kr. 1884.
89. **Dahl, Ly.** Fortælling. Bergen 1885.
90. **Formey, A.**, Auf stillen Höen. Gedichte. Wien 1885.
91. Gertrud, en Fortælling Kr. 1882.
92. **Neumann, S.**, Herbstblätter. Gedichte. Wien 1889.
93. **Paulsen, J.**, Norsk Provindsliiv Kbh. 1881.
94. **Puy**, Smaating fra stort Land. Kr. 1886.
95. **Scherini, P. H.**, Dikter äldre och nyare. Norrköping 1883.
96. **Valeria, E.**, Gedichte. Sine loco et anno.
97. **Vosz, J. H.**, Luise. Ein ländisches Gedicht in drei Idyllen. Wien. Årtalslaust.
98. **Wranér, H.**, Gårafolk och husmän. Bilder ur allmogelivvet i sydöstra Skåne. Sth. 1885.

-
99. **Blau, N. F.**, Zur Alexiuslegende. Wien 1888.

100. **Hans Busteters** ernstlicher Bericht hrsg. von **Ignaz Peters**. Bonn 1887.
101. **Chimini, L.**, Geschichte der Kreuzzüge und des Königsreiches Jerusalem. Th. 1.—2. Wien 1835.
102. **Heinzel**, Rede auf Wilhelm Scherer. 1886.
103. **Hittner, H.**, Geschichte der englischen Literatur 1660—1770. Braunschweig 1856.
104. **Løseth, E.**, Tristransromanens gammelfranske Prosa-haandskrifter i Pariser-nationalbibliotheket. Kr. 1888.
105. Offener Brief des **Herzogs von Aumale** über die Geschichte von Franchreich an den Prinzen Napoleon. Wien 1861.
106. **Ohorn, A.**, Ludwig Uhland. Prag. Ártalslaust.
107. ——— Waltherr von Vogelweide. Prag. Ártalslaust.
108. **Ortner, M.**, Reimar der alte. Die Niebelungen. Wien 1887.
109. **Parley, P.**, Universal history on the basis of geography. London 1838.
110. **Paulitschke, Ph.**, Die geographische Forschung der Adálländer und Harâr's in Ost-Afrika. Leipzig 1884.
111. ——— —, Die geographische Forschung des afrikanischen Continents. Wien 1880.
112. **Strimmer, H.**, Kleidung und Schmuck der Römer zur Zeit des Horaz. Meran 1889.
-
113. Alpenstimmen aus Kärnten. Männerchor arrangirt von Franz **Köstinger**. Tvö hefti. Leipzig. Ártalslaust.
114. **Hausegger, F. von**, Die Musik als Ausdruck. Wien 1887.
115. **Reinecke, J. P. R.**, Sammlung ein-, zwei- und mehrstimmiger Lieder. Leipzig 1864.
116. **Stroschneider, J. St.**, A. Mozart. Prag. Ártalslaust.
-
117. **De Gids**, Twee en vijftigste Jaargang. — Vierde Serie. Zesde Jaarg. April 1888. No. 4.—5. Amsterdam.

118. **Die Dioskuren.** Literarisches Jahrbuch des ersten allgemeinen Beamten des österreichisch-ungarischen Monarchie. Siebzehnter Jahrg. Wien 1888. Achtzehnter Jahrg. Wien 1889.
119. **Finsk tidskrift** utgifven af F. Gustafson och M. G. Schybergsson. T. XXIV. H. 1. 4.—6. 1888. T. XXV. H. 1.—6. Juli—December 1888. Helsingfors.
120. **Literarischer Merkur.** I. Jahrg. No. 1. 19. 21. 1880. 81. II. Jahrg. No. 1.—7. 9.—14. 19.—24. 1882. — III Jahrg. No. 1.—23. 1882—83. — IV. Jahrg. No. 1.—3. 1883—84. Berlin.
121. **Night and day.** Edited by *T. J. Barnardo.* Aug.—Sept. 1888. London.
122. **Scandinavia,** a monthly review. Nov.—Dec. 1883.—Jan.—Jul. 1884. — May—June, August, November, December 1885. Chicago.
123. **Ur Dagens Krönika.** Tidstaflor. 4. Årgången. H. 1.—2. 1884. — 5. Årg. H. 1.—12. 1885. — 6. Årg. H. 1.—3. 1886. — 8. Årg. H. 4.—8. 11.—12. 1888. Sth.
124. **Von Pol zu Pol.** Internationale Revue für das geistige Leben der Nationen hrsg. von *A. Brehmer.* Neue Folge. H. 1.—3. Laibach 1884.
-
125. Denkmünze zum Centenarium Schopenhauers Memorandum. Leipzig 1886.
126. Danmark. Illustreret Kalender for 1889. Kbh.
127. **Spemann, W.,** Schatzkästlein des guten Rats. Berlin u. Stuttg. 1888.
128. Aus dem Almanach der kais. Akademie der Wissenschaften. Jahrg. 1882.

Dr. Karl W. Whistling, Leipzig.

Hoffmann, R. H., Rechtfertigung der Schule der Reformation gegen ungerechtfertigte Angriffe. Leipzig 1883.

Harvard University. Cambridge. Mass.

Justin Winsor (útgefandi), Harvard University Bulletin

N° 42; or Vol. V. N° 5. January 1889. N° 43; or Vol. V. N° 6. May 1889.

Smithsonian Institution, Washington
City. U. S. A.

1. Journal of the Trenton Natural History Society. Vol. I. January 1888. N° 3. Trenton. N. J. 1888.
2. **Trenholm, W. L.**, Annual report of the comptroller of the currency to second session of the fiftieth congress of the United States. Washington 1888.
3. **Dickerson, E. N.**, Joseph Henry and the magnetic telegraph. New York 1885.

Árni Hannesson, Reykjavík.

Krøyer, H., Grundtræk til Vejledning ved naturhistorisk Undervisning. Kbh. 1833.

Ásmundr Gíslason, skólapiltr.

Vocabularium Græcum in novi foederis libros editum a G. D. Kypke. Lipsiae et Regiomonti 1784.

Benedikt Gröndal, skólapiltr.

Livii historiarum libri, qui supersunt. Nova editio stereotypa. Tom. 1—6. Lipsiae 1848.

Helgi Jónsson, stúdent.

Samling af forordninger og Rescripter, Ressioner og Collegial-Breve ved Laurids Fogtman. 1.—2. Bd. Kbh. 1809.

Helgi Jónsson (frá Bráðræði), skólapiltr.

Daniel de Foe, The lif and adventures of Robinson Crusoe. London. Ártalslaust.

Jón Hermannsson, skólapiltr.

1. **Kiesewetter, J. G. C. C.**, Grundrisz einer allgemeinen Logik. 1.—2. Th. Berlin 1802—1806.
2. **Bilibaldi Pirkheimeri** Bellum Suitense sive Helveticum cum Maximiliano imperatore anno 1499. Tiguri Helvetiorum 1737.

Karl Nikulásson, skólapiltr.

1. **Clausen, H. N.**, Apologetae ecclesiae christianae ante-Theodosiani, Platonis ejusque philosophiæ arbitri. Havnæ 1817.
2. **Petersen, C. P. N.**, Exegetisk Fremstilling af den danske Sportellovgivning. Kbh. 1834.

Sigurður Kristjánsson, bóksali, Reykjavík.

1. **Brynjólfur Jónsson**, Kvæði. Rv. 1889.
2. Fornaldar sögur Norðrlanda. 3. Bd. Rv. 1889.
3. **Torfh. Þ. Holm**, Högni og Ingibjörg. Rv. 1889.

Sigurður Jónsson, skólapiltr.

Holberg, L., Dannemarks og Norges gejstlige og verdslige Staat. Kbh. 1749.

Sigurður Pétrsson, stúdent, Kaupmannahöfn.

A. Calepini dictionarium undecim linguarum. Basiliae. Ártalslaust.

Þórður Bjarnason, skólapiltr.

Ciceronis orationes pro Sulla, pro Sextio, pro T. Annio Milone, pro Archia poëta, pro Ligario. Fjögur hefti. Árlalslaust.

Þorvaldr Magnússon, skólapiltr.

1. **Jón Árnason**, Ljóðmæli. Akureyri 1879.
2. **Björn Jónsson**, Tyrkjaráns saga. Rv. 1866.

b. Keyptar bœkr.

- Aarbøger** for nordisk Oldkyndighed. 2. R. Bd. 3. 3.—4. 4.
1.—3.
- Ayrton, W. E.**, Practical electricity. London 1888.
- Bottone, S. R.**, Electrical instrument making for amateurs.
London 1888.
- Bronn**, Klassen u. Ordnungen des Thierreichs. Bd. 1. Protozoa. Lief. 50—58.
- Brugmann, K.**, Vergleichende Grammatik der indogermanischen Sprachen. Bd. 1. Strassburg 1886.
- Dansk biografisk Lexicon. Bd. 2. Kbh. 1869.
- Else, K.**, Grundriss der englischen Philologie. Halle 1889.
- Everett, I. D.**, Elementary textbook of physics. London.
Arlalslaust.
- Fritsch, K. v.**, Allgemeine Geologie. Stuttgart 1888.
- Fritzner, J.**, Ordbog over det gamle norske Sprog. H. 14.
—15.
- Gazier**, Nouveau dictionnaire classique illustré. Paris 1888.
- Godefroy, F.**, Dictionnaire de l'ancienne langue française.
Fasc. 53—58.
- Grimm, J. u. W.**, Deutsches Wörterbuch. Bd. 7. 11. 12. 2.
Halvorsen, Norsk Forfatterlexikon. H. 21.
- Hauch, A. G. Ø.**, Lærebog i Latin. Anden Afdeling. Kbh.
1888.
- Historisk Tidsskrift** redigeret af Bricka. 6. R. Bd. 1. 3.
Indholdsfortegnelse til Historisk Tidsskrift 1.—5. R. Kbh.
1889.
- Historisk Tidsskrift** udg. af den norske historiske Forening
2. R. Bd. 6. 3. Kr. 1888.
- Historisk tidskrift** utg. af den svenska historiska föreningen.
Årg. 8. H. 4. Årg. 9. H. 1—3. Sth.
- Hoppe**, Englisch-deutsches Supplement-Lexicon. Abth. I. (A—
close). Berlin 1888.
- Kalkar, O.**, Ordbog til det ældre danske Sprog. H. 15. Kbh.
1889.
- Kirchhoff, A.**, Anleitung zur deutschen Landes- und Volkskunde. Stuttgart 1869.

- Leipoldt, G.**, *Physische Erdkunde*. Bd. 1.—2. Leipzig 1884—85.
- Litterarisches Centralblatt** 1888 Nr. 46.—52. Titilblad og registr við 1888. 1889 Nr. 1.—45.
- Lockyer, I. N.**, *The chemistry of the sun*. London 1887.
- Lovsamling for Island**. Bd. 20.—21. Kbh. 1887.—88.
- Maccoll, Letitia M.**, *The story of Iceland*. London 1887.
- May, G.**, *Ballooning*. London 1885.
- Meyers Konversations-Lexikon**. Bd. 12.—14.
- Mommsen, Römische Geschichte**. Bd. 5. Berlin 1886.
- Mohn, H. og Geelmuyden, H.**, *Elementær Lærebog i Astro-nomi*. Kr. 1876.
- Nature**, weekly illustrated journal of science Nr. 992.—1043.
- Noble, Wm.**, *Hours with a threc-inch telescope*. London 1887.
- Nordisk Tidskrift for Filologi**. N. R. Bd. 8. 3.—4.
- Nordisk tidskrift**, utg. af Letterstedtska Föreningen. N. F. 1888 H. 5.—8. 1889 H. 1.—5.
- Oncken (ütgefandi)**, *Allgemeine Geschichte in Einzeldarstellungen*. H. 150.—164.
- Parkes, S. H.**, *Unfinished words*. London 1888.
- Paul u. Braune**, *Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache*. Bd. 14. 1.—3. 15.1.
- Proctor, R. A.**, *The moon*. London 1886.
- Pötzl, K.**, *Die Aussprache des Lateinischen*. Leipzig 1888.
- Revue des deux mondes**. April 1887—mars 1888 inclus. Tólf bd.
- Reyer, E.**, *Theoretische Geologie*. Stuttgart 1888.
- Robert, C. M.**, *Questions de grammaire et de langue fran-çaises*. Amsterdam. Ártalslaust.
- Salomons, D.**, *Behandlung von Accumulatoren*. Übers. von Huber. Rostock. Ártalslaust.
- Sars, J. E.**, *Udsigt over den norske Historie*. D. 3. Kr. 1887.
- Schück, H.**, *Svensk literaturhistoria*. H. 7. Sth.
- Steenstrup, J.**, *Historieskrivningen i Danmark 1801—1863*. Kbh. 1889.

- Stengel, E.**, Die beiden ältesten Provenzalischen Grammatiken. Marburg 1878.
- Stewart, B. a. Gee, H.**, Lessons in elementary practical physics. Bd. 1.—2. London 1885.—87.
- Une grammaire latine inédite du XIIIe siècle** par C. Fierville. Paris 1886.
- Webb, T. W.**, Celestial objects for common telescopes. London 1881.
- Victor, W.**, Phonetische Studien. Bd. 2. 2.—3. Marburg in Hessen 1888—89.
- Zoologia Danica.** H. 6. Kbh. 88.

B. Bókasafn lestrarfélags skólans, Íþöku.

Viðauki frá páskum 1889 til páska 1890.

Keyptar bæk.

1. **Amicis, E.**, Spanien og Spanierne. Kh. 1887. 8.
2. **Dautet, A.**, Den udødelige. Kh. 1888. 8.
3. **Buchta, R.**, Der Sudan unter ägyptischer Herrschaft.
4. **Hjörleifsson, E.**, Vonir. Rvík 1890. 8.
5. **Ingersoll R.**, Frie tanker. Kh. 1886. 8.
6. — —, Tænk selv. Kristiania 1886. 8.
7. **Holm, T. P.**, Elding. Rvík 1889. 8.
8. **Nordenskiöld, A. E.**, Vegas rejse omkring Asien og Europa. Kristiania 1881.
9. **Melsteð, B.**, Um menningarskóla. Kh. 1888. 8.
10. **Merimée, P.**, Carmen. Kh. 1887. 8.
11. **Rosenörn, M. H.**, Lösrevne blade. Kh. 1888. 8.
12. **Rønning, F. R.**, Kr. Rask, Et mindeskrift. Kh. 1887. 8.
13. **Shakspeare, W.**, Stormurinn með frumtexta. Rvík 1885. 8.
14. **Sivle, P.**, Gut. Led af et hverdagsliv. Kristiania. 1887. 8.

15. Stanley, H. M., Hvorledes jeg fandt Livingstone. Kh. 1888. 8.
16. Strindberg, A., Fadren. Helsingfors 1887. 8.
17. Thoroddsen, Th., Jarðfræði. Rvík 1889. 8.
18. Tolstoj, L., Livsspörgsmål. Kh. 1888. 8.
20. Varming, E., Den almindelige botanik. Kh. 1888. 8.
21. ———, Den systematiske botanik. Kh. 1884. 8.

Keypt blöð og timarit.

- Almanak Þjóðvinafélagsins 1890.
 Andvari 1889.
 Iðunn VI. 1889.
 Illustreret familie-journal 1889.
 Illustreret tidende 1889.
 Ísafold 1889.
 Museum 1890.
 Skírnir 1889.
 Skýrslur og reikningar hins íslenska bókmenntafélags 1889.
 Tilskueren 1889.
 Timarit um uppeldi og menntamál 1889.

Gefnar bœkr og blöð.

Frá prófessor **W. Fiske.**

- Asher's collection of English Authors.
 Vol. 147.—148. The monks of Thelema by Besant & Rice. Hamburg 1879. 8.
 Vol. 137.—138. Little Kate Kirby by F. W. Robinson. Hamburg 1878. 8.
 Vol. 57.—58. A Passion in Tatter by A. Thomas. Berlin 1873. 8.
 Vol. 110. Miss Mackenzie by A. Trollope. Berlin 1876. 8.
 The Nile to the first cataract. London 1888—89. 8.

- Half a million of money by Edwards, A. E. London. 8.
- The hon^{ble} Mrs. Vereker. Leipzig 1888. 8.
- Mysteries of Udolpho by Radcliffe, A. 8.
- Lippencott's Monthly Magazine. 1888. № 349. 8.
- Catherine. The great Hoggarty by Thackeray, W. M. London 1886. 8.
- The Atlantic Monthly Nr. 369. 1888. Vol. 64. 383. 1888. 8.
- Harper's new monthly Magazine Nr. 758. 1888. 1889. Nr. 471—72, 1706—7. 8.
- The Century Nr. 3—5. 1889.
- The Swiss family Robinson. London. 8.
- The North American Review. Vol. 149 Nr. 2, 4. 1889. 8.
- Jane Eyre. An Autobiography by Currer Bell. London 1889. 8.
- Templebar Vol. 87. Nr. 347. 1889. 8.
- St. Nicholas Vol. 16. Nr. 10. 1889.
- The Gentleman's Magazine Vol. 267 Nr. 1906. 1889. 8.
- The new Review Vol. 1. Nr 4. 1889. 8.
- Scribner's Magazine Vol. 6. Nr. 4. 31. 1889. 8.
- Lady Car by Oliphant. New York 1889.
- L'Illustrazione Italiana Nr. 7—8, 25—26, 34, 36—37, 45. 1889.
- Cornell Era Nr. 14. 1889.
- Paris Illustré Nr. 70. 1889.
- Lettere e Arti. Anno 1. Nr. 6—8, 11.
- The Graphic Nr. 1023, 1025, 1027, 1029—1038, 1041. Vol. 40. 1889.
- Christmasnumber 1889.
- Daily Graphic. Preliminary number.
- Ticaro Nr. 3. 1889.
- The Athenæum Nr. 3220. 3222, 3225, 3227. 1889.
- The Academy Nr. 899, 900—901. 903—904, 911. 1889.
- The Spectator Nr. 3187, 3191, 3190, 3198, 3200. 1889.
- The Saturday Review Nr. 1761—1762. 1889.
- Punch Nr. 2506, 2508, 2619, 2511. Vol. 97. 1889.
- Punch or the London Charivari 1889.
- Punch. The Christmasnumber.

- The Week. Nr. 29. 1889.
- Harper's Weekly Vol. 33 Nr. 1697—99, 1705—1707, 1709, 1711.
- Frank Leslier's Illustrated Newspaper Nr. 2638, 1765, 1771—72, '74, '76.
- The Illustrated London News Nr 2621—22, 2626—2635. } 1889.
 — — — — — Christmasnumber. }
- Giordano Bruno. Roma.
- Nea Ebdomas Nr. 23, 227.
- Narresia Nr. 170. 1889.
- Levkaore. 1889.
- Bibliographical Notices IV. Books printed in Iceland 1578—1844.
- Time Vol. 9 Nr. 265. 1889.
- Life Vol. 16 Nr. 350—351. 354. 1889.
- The Nation Nr. 1261, 1257—1258, 1566. 1889.
- The Syracuse daily-journal Nr. 205. 1889.
- The Queen Nr. 2227—2231. Vol. 86. 1889.
- The Mariage of princess Louise Wales. A weddingnumber.
- The Illustrated Newspaper Nr. 1771—72, 1774, 1776. 1889.
- Texas Siftings Vol. 11. Nr. 24. 1889.
- Puck Vol. 26 Nr. 654, 656. 1889.
- Illustrierte Zeitung Nr. 1679. 1889.
- The Critic Nr. 291, 301. 1889.
- Harper's Bazar. Vol. 22 Nr. 36—37, 39. 1889.
- Newyork News. Vol. 2. Nr. 89. 1889.
- Fliegende Blätter mit Beiblätter Nr. 2310—2311, 2263. 1889.
- Moderne Kunst 4. Jahrg. Lief. 3. 1889.
- Stimmen aus Maria Laach 2, 4—7, 9—10 hefti 1886. 1—2, 5. hefti 1888.
- Stanley-Emin-Casati. 1889.
- Natale. Anno 26 Nr. 51. 1889.
- Die Katholischen Missionen Nr. 1—8, 10, 12. 1883.

Frá cand. phil. Þorleifi Jónssyni.

Þjóðólfur 1889.

Frá cand. phil. **Guðmundi Hannessyni.**

Ingersoll, R., Fri tanke for mand og kvinde og barn. 8.

— — Moses feiltagelser. Kh. 1888. 8.

Frá **Helga** skólapilti **Jónssyni.**

Ilionskvæði. 1.—12. kviða. Rvík 1856. 8.

Þjóðvínafélagsalmanak 1880—84, 1886.

Frá **Áge** skólapilti **Schierbeck.**

Schwarz, M. S., Adelsmandens datter. Rudkøbing. 1864. 8.

Frá **Sigurði** skólapilti **Pétrssyni.**

Hið íslenska bókmenntafélag. Stofnun þess og athafnir fyrstu
50 árin 1816—66. 8.

Diplomatarium Islandicum 1—2. 8.

Frá **Valdemar** skólapilti **Jacobsen.**

Cooper, J., Den røde røver. Kh. 8.

Frá **Ásmundi** skólapilti **Gíslasyni.**

Afbrudte tanker om adskillige materier. 8.

Udenfor strengen. Kh. 1883. 8.

Frá **Benedikt** skólapilti **Gröndal.**

Ólafsson, E., Lítil ferðasaga. Kh. 1882. 8.

Historiske sange. Kh. 1872. 8.

Frá **Þorvaldi** skólapilti **Magnússyni.**

Jakobsson, H., Sagan af Göngu-Hrólfí. Rvík. 1888. 8.

Spencer, H., Om opdragelse. Kh. 1876. 8.

Sigurðsson, J., Tímaríma. Rvík 1884. 8.

Oehlenschläger. Thors rejse til Jotunheim. Kh. 1884. 8.

Náttúrugripasafnið.

Fyrir náttúrugripasafnið hafa verið smíðaðir skápar (9 alls) með skúffum, hillum og glerhurðum. Herbergið hefir verið málað, og miklu af náttúrugripunum hefir verið raðað, og hefir

það verið allmikið verk; enn þó er mikið enn eftir óraðað og óákveðið af hinu smærra. Alt fjártillag til safnsins (fyrir fjárhagstímabilið 1890—91) hefir gengið til skápasmiða og því hefir enn ekki verið hægt að kaupa gripi til safnsins eða gera við hina eldri, sem margir eru í slæmu ástandi. Safninu hefir þetta ár gefist ýmislegt. Þorvaldr Thoroddsen hefir gefið steina, skeljar og ýms lægri dýr. Skólapiþrinn Magnús Sæbjarnarson hefir gefið mosadýr, skólapiþrinn Karl Nikulásson páfagauk úttroðinn, og skólapiþr Aage Schierbeck hefir gefið allmikið og fagrt skeldýrasafn.

V. Fjárstyrkr skólans.

Ölmusuveiting.

Fjárstyrkrinn fyrir skólaárið 1889—90 hefir verið veittr í tvennu lagi. Fyrir fyrra hlut skólaársins hafa verið veittar 3500 krónur; enn fyrir hinn síðara hlut þess 3250 kr.

Ölmusur veittar síðara hlut ársins 1889.

100 kr. fengu:

1. Ásmundr Gíslason.	2. Einar Pálsson.	3. Filippus Magnússon.	4. Georg Georgsson.	5. Gunnar Havstein.	6. Haraldr Nielsson.	7. Haraldr Þórarinsson.	8. Helgi Jónsson.	9. Kristján Kristjánsson.	10. Kristján Sigurðsson.	11. Magnús Sæbjarnarson.	12. Ófeigr Vigfússon.	13. Sigfús Blöndal.	14. Sigtryggr Guðlaugsson.	15. Sigurðr Jónsson í 6. bekk.	16. Sigurðr Magnússon.	17. Sæmundr Bjarnhéðinsson.	18. Þorsteinn Gíslason.	—	1,800
----------------------	-------------------	------------------------	---------------------	---------------------	----------------------	-------------------------	-------------------	---------------------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------------	--------------------------------	------------------------	-----------------------------	-------------------------	---	-------

75. kr. fengu:

1. Ásmundr Eiriksson.	2. Halldór Steinsson.	3. Helgi Pétrsson.	4. Jón Þorkelsson.	5. Magnús Arnbjarnarson.	6. Magnús Einarsson.	7. Sigurðr Pétrsson.	8. Theodor Jensen.	—	600
									Flyt kr. 2,400	

Fluttar kr. 2,400

50 kr. fengu:

1. Benedikt Gröndal.	2. Ingólfr Jónsson.	3.	
Jens Waage.	4. Jes Gíslason.	5. Jón Blöndal.	
6. Jón Stefánsson.	7. Pétur Hjálmsón.	8. Sigurðr Jónsson í 2. bekk.	
9. Sigurðr Pálsson í 6. bekk.	10. Sveinn Guðmundsson.	11. Valdemar Jacobsen.	
12. Vigfús Þórðarson.	13. Vilhjálmr Briem.	14. Þorvarðr Þorvarðarson (úr Reykjavík).	
15. Þórðr Bjarnason.	16. Gísli Jónsson.	17. Hjálmar Gíslason.	18. Jóhann Briem. — 900

25 kr. fengu:

1. Helgi Jónsson í 2. bekk.	2. Magnús Jóhannsson.	3. Helgi Hjálmarsson.	4. Þorkell Sigurðsson.	5. Guðmundr Guðmundsson.	6. Guðmundr Eggerz.	7. Sigurðr Eggerz.	8. Karl Einarsson. — 200
							Kr. 3,500

Ölmusur veittar fyrir fyrra hlut ársins 1890.

100 kr. fengu:

1. Haraldr Nielsson.	2. Sæmundr Bjarnhéðinson.	3. Einar Pálsson.	4. Kristján Kristjánsson.	5. Gunnar Havstein.	6. Helgi Jónsson í 6. bekk.	7. Ófeigr Vigfússon.	8. Sigurðr Jónsson í 6. bekk.	9. Valdemar Jacobsen.	10. Helgi Pétursson.	11. Sigurðr Pétursson í 5. bekk.	12. Magnús Einarsson.	13. Magnús Sæbjarnarson.	14. Sigfús Blöndal.	15. Ásmundr Eiríksson. — 1,500
----------------------	---------------------------	-------------------	---------------------------	---------------------	-----------------------------	----------------------	-------------------------------	-----------------------	----------------------	----------------------------------	-----------------------	--------------------------	---------------------	--

75 kr. fengu:

1. Theodor Jensen.	2. Sveinn Guðmundsson.	3. Vigfús Þórðarson.	4. Þorsteinn Gíslason.	5. Ásmundr Gíslason.	6. Jón Þorkelsson.	7. Kristján Sigurðsson.	8. Halldór Steinsson.	9. Georg Georgsson.	10. Sigtryggr Guðlaugsson.	11. Haraldr Þórarínsson.	12. Sigurðr Magnússon.	13. Páll V. Bjarnason. — 975
												Flýtt kr. 2,475

Fluttar kr. 2,475

50 kr. fengu:

1. Sigurðr Pálsson.	2. Vilhjálmr Briem.	3.
Filippus Magnússon.	4. Gísli Jónsson.	5. Jens
Waage.	6. Jes Gíslason.	7. Karl Nikulásson.
8. Hjálmar Gíslason.	9. Pétur H. Hjálmarsson.	10.
Guðmundr Guðmundsson.	11. Magnús Arnbjarn-	
arson.	12. Jóhann Briem.	13. Karl Einarsson.
		—
		650

25 kr. fengu:

1. Jón Stefánsson.	2. Þorvarðr Þorvarðarson.	
3. Ingólfur Jónsson.	4. Magnús Jóhannsson.	5.
Sigurðr Eggerz.	—
		125
		<hr/>
		Kr. 3250

Allir lærisveinarnir nutu gjafkenslu. Heimavistírnar eru 40, enn þær hafa eigi verið allar notaðar.

Nokkurir af bæjarsveinum fengu leyfi til að lesa í skóla-húsinu síðara hlut dags.

Bræðrasjóðrinn.

Af þessum sjóði var skólapiltum úthlutað kr. 280,72 og kr. 9,28, sem ónefndr maðr gaf. Var því alls úthlutað 290 krónum, þannig:

	Kr.	a.
1. Björn Bjarnarson	40	00
2. Sigurðr Pálsson i 1. bekk	35	00
3. Helgi Hjálmarsson	30	00
4. Pétur Hjálmarsson	30	00
5. Júlíus Þórðarson	30	00
6. Hjálmar Gíslason	30	00
7. Valdemar Jacobsen	25	00
8. Guðmundr Pétursson	25	00
9. Filippus Magnússon	15	00
10. Guðmundr Guðmundsson	15	00
11. Páll Jónsson	15	00
	<hr/>	
	Samtals	kr. 290.00

Reikningr yfir tekjur og gjöld Bræðrasjóðsins 1889.

Tekjur.

1. Eign sjóðsins við árslok 1888	kr. 10,124.28
2. Gjöf biskups P. Pétssonar.	— 20.00
3. Gjöf þriggja íslenskra stúdenta í Kaupmannah. —	12.00
4. Tillög skólapilta	— 88.00
5. Vextir	— 385.44
	<hr/>
	Samtals 10,629.72

Gjöld.

1. Úthlutað skólapiltum	kr. 280.72
2. Eign sjóðsins við árslok 1889	— 10,349.00
	<hr/>
	Samtals kr. 10,629.72

Sem sjá má af skjali, sem prentað er hér á eftir, hafa 19 skólapiltar skuldbundið sig til að gefa hver einn Bræðrasjóðnum 25 krónur, eftir að þeir hafa verið í mesta lagi 5 ár í fastri stöðu. Skjalið hljóðar þannig:

Vjer, sem ritum nöfn vor á skjali þetta, lofum og skuldbindum oss til þess að gefa, hver einn 25 krónur „Bræðrasjóði“ skólapilta hins lærða skóla í Reykjavík, eptir að vjer höfum verið í mesta lagi 5 ár í „fastri stöðu“. Skulu gjafir þessar leggjast við höfuðstól sjóðsins. Skjal þetta leggjum vjer fram með árituðum nöfnum vorum fyrir stjórn „Bræðrasjóðs“, og skal það geymt af henni.

Reykjavík 31. dag marzm. 1890.

Sjetti bekkur:

Áge Schierbeck.	Árni Thorsteinson.	Einar Pálsson.
Filippus Magnússon.	Gisli Jónsson.	Gisli Kjartansson.
Gunnar Havstein.	Helgi Jónsson.	Helgi Sveinsson.
Kjartan Kjartanss.	Kristján Kristjánss.	Ófeigur Vigfússon.
Sigurðr Jónsson.	Sigurður Pálsson.	Skúli Arnason.
Sæm. Bjarnhjedinnss.	Theodor Jensen.	Vilhelm Bernhöft.
	Vilhjálmur Briem.	

Launabækr.

1. *Magnús Einarsson*, umsjónarmaðr við bænir og kirkjugöngu: **Brockhaus'** Kleines Konversations-Lexikon. Leipzig 1886.
2. *Helgi Hjálmarsson*, umsjónarmaðr í hinu stærra svefnlofti: **Jón Árnason**, Íslenzkar þjóðsögur. Leipzig 1862. 2 bd.
3. *Ófeigr Vigfússon*, umsjónarmaðr í hinu minna svefnlofti: Heimskringla. Kristiania 1868.
4. *Páll Bjarnason*, umsjónarmaðr í 1. bekk: 1. **Kaper**, Tysk-dansk-norsk Haandordbog. Kbh. 1885. 2. **Rosing**, Engelsk-dansk Ordbog. Kbh. 1885. 3. **Petersen, J.**, Arithmetik og Algebra. 1. Del. Kbh. 1888.
5. *Haraldr Þórarinnsson*, umsjónarmaðr í 2. bekk: 1. **Grönlund, Chr.** Lærebog i Botanik. Kbh. 1885. 2. **Rosing**, Engelsk-dansk Ordbog. Kbh. 1887. 3. **Petersen, J.**, Arithmetik og Algebra. 2. Del. Kbh. 1888. 4. **Secher**, Græsk Mythologi. Kbh. 1887.
6. *Kristján Sigurðsson*, umsjónarmaðr í 3. bekk: Heimskringla. Kristiania 1868.
7. *Benedikt Gröndal*, umsjónarmaðr í 4. bekk: **Páll Melsteð**, Nýja sagan. Tvö bd. Rv.
8. *Pétr Hjálmarsson*, umsjónarmaðr í 5. bekk: Heimskringla. Kristiania 1868.
9. *Filippus Magnússon*, umsjónarmaðr í 6. bekk: 1. Hundrede nordiske Melodier for Pianoforte med underlagt Text. Kbh. 2. Samling af flerstemmeige Mandssange, udg. for Nordiske Sangforeninger. 1.—3. B. Kbh. 3. Spinn, Spinn! Svensk Folkevisse for 4 Mandsstemmer.

VI. Inntökupróf.

A. Prófaðir 1. og 2. október 1889 og teknir í 1. bekk.

1. *Karl Júlíus Einarsson*, bónda Hinrikssonar, fæddr í Miðhúsum í Eiðahreppi í Suðrmúlasýslu 18. janúar 1872.

2. *Pétr Þorsteinsson*, prests Þórarínssonar, fæddr í Berufirði í Suðrmúlasýslu 3. ágúst 1873.
3. *Páll Pálsson*, prests Pálssonar, fæddr á Prestsbakka í Kleifahrepp í Vestrskaftafellssýslu 16. maí 1872.
4. *Þorsteinn Jósep Gunnar Skaptason*, sonr cand. philos. Skapta Jósepssonar, fæddr í Grafarósi í Skagafjarðarsýslu 9. október 1873.

B. Prófaðir með lærisveinum annars bekkjar í júním. 1890.

1. *Jón Runólfsson*, bónda Jónssonar, fæddr á Hemru í Leiðvallarhreppi í Vestrskaftafellssýslu 16. janúar 1875. Tækr í 3. bekk.
2. *Halldór Jónsson*, bónda Eiríkssonar, fæddr að Stóra Ármóti í Hraungerðishrepp í Árnessýslu 5. desember 1873. Tækr í 2. bekk.

C. Prófaðir 28. júní 1890, tækir í 1. bekk.

1. *Stefán Baldvin Kristinsson*, bónda Stefánssonar, fæddr á Ysta Bæ í Hrísey 9. desember 1870.
2. *Guðmundr Bjarnarson*, hreppstjóra Ásmundarsonar, fæddr á Svarfhóli í Stafholtstungnahrepp í Mýrasýslu 5. desember 1873.
3. *Halldór Kristján Júlíusson*, héraðslæknis Halldórssonar, fæddr á Breiðabólstað í Vestrhópi 29. október 1877.
4. *Erik Zimsen*, sonr verzlunarstjóra N. Zimsens, fæddr í Reykjavík 27. janúar 1878.
5. *Guðjón Daníelsson Fjeldsted*, bónda Fjeldsteds, fæddr á Hvitavöllum í Andakilshrepp í Borgarfjarðarsýslu 25. apríl 1876.
6. *Jónmundr Júlíus Halldórsson*, húsmanns Jónssonar, fæddr á Belgstöðum í Innra Akraneshreppi 4. júlí 1874.
7. *Jón Gestr Jónsson Breiðfjörð*, bónda Breiðfjörðs, fæddr 1. desember 1875.
8. *Guðmundr Guðmundsson*, bónda Guðmundssonar, fæddr í Hrólfsstaðahelli í Landmannahrepp í Rangárvallasýslu 5. september 1874.
9. *Carl Fridrik Proppé*, sonr bakameistara C. D. E.

Proppé, fœddr í Hafnarfirði 22. nóvember 1876.

10. *Magnús Þorsteinsson*, bónda Magnússonar, fœddr að Húsafelli í Hálsahrepp í Borgarfjarðarsýslu 24. júní 1876.
11. *Christen Henkel Zimsen*, bróðir hins fjórða hér að fram-
an, fœddr í Reykjavík 17. september 1876.
12. *Þorvaldr Pálsson*, snikkara Halldórssonar, fœddr í Görð-
um á Álftanesi 8. mars 1874.
13. *Einar Snorrason*, verslunarstjóra Pálssonar, fœddr í
Sígulfirði 12. mars 1875.

VII. Burtfararpróf.

Undir þetta próf gengu átján lærisveinar sjötta bekkjar og tveir utanskólasveinar. Enn sökum kvefsýkinnar (influenza) sem geisaði í skólanum, meðan á prófinu stóð, varð því eigi lokið á venjulegum tíma, með því að lærisveinarnir sýktust, svo og kennarar og einn af prófdómöndunum. Fjórtán útskrifuðust annan júlí, og fimm (Haraldr Nielsson, Sigurðr Jónsson, Aage Schierbeck, Gísli Jónsson og Gísli Kjartansson) tiunda júlí. Einn lauk eigi prófinu.

Með bréfi frá stiftsyfirvöldunum dagsettu 4. júní voru skipaðir prófdómendr assessor *Kristján Jónsson*, docent *Tómas Hallgrímsson* og docent *Þórhallr Bjarnarson*. Hinn síðastnefndi sýktist, meðan á prófinu stóð, og gat því eigi verið við prófið í trúbrögðum, og voru prófdómendr í þessari grein í hans stað með fyrri deildinni lector *Helgi Hálfidánarson*, enn með hinnari síðari sira *Stefán Thorarensen*. Í mannkynsögu gat *Páll Melsted* eigi prófað lærisveinana sökum sjúkdóms og gegndi cand. theol. *Hannes Þorsteinsson* því starfi í stað hans.

Þær einkunnir, sem stúdentarnir fengu, má sjá af eftirfylgjandi töflu.

Einkunnir við burtfararpróf 1890.

Nöfn.	Fæðingarágr.	Ísl. ritg. I.	Ísl. ritg. II.	Danska.	Dýska.	Frakkneska.	Lat. munnl. lesin.	Lat. munnl. ólesin.	Lat. munnl. úr latnesku.	Gríska.	Sagnfræði.	Trúbrögð.	Eðlisfræði og stjarnfræði.	Aðal-einkunn.
1. Sæmundr Bjarnhéðinn.	$\frac{20}{8}$ 63	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv.	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv.	ág. ÷	dv. ÷	ág. ÷	I. eink. 95 st.
2. Haraldr Nielsson . . .	$\frac{1}{12}$ 68	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv.	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	ág. ÷	I. — 92 -
3. Einar Pálsson	$\frac{24}{7}$ 68	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	dv.	dv.	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	vel	ág. ÷	I. — 90 -
4. Gunnar Havstein	$\frac{29}{3}$ 72	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	dv.	dv.	dv.	dv. ÷	vel ÷	dv.	vel ÷	vel ÷	ág. ÷	I. — 90 -
5. Ófeigr Vigfússon	$\frac{3}{7}$ 65	dv. ÷	vel	vel ÷	dv. ÷	dv.	vel ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv.	dv. ÷	dv.	dv. ÷	I. — 90 -
6. Theodor Jensen	$\frac{16}{9}$ 70	vel	vel	dv. ÷	dv.	dv.	dv. ÷	vel ÷	lk. ÷	dv. ÷	dv. ÷	vel ÷	ág. ÷	I. — 85 -
7. Kristján Kristjánsson.	$\frac{16}{9}$ 70	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	vel	ág. ÷	dv. ÷	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	vel	dv. ÷	dv. ÷	I. — 84 -
8. Helgi Jónsson	$\frac{11}{4}$ 67	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	vel ÷	dv. ÷	dv. ÷	vel	vel ÷	dv. ÷	vel	ág.	I. — 84 -
9. Sigurðr Jónsson	$\frac{19}{5}$ 64	dv. ÷	vel	vel	dv.	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	dv. ÷	lk. ÷	vel ÷	dv.	II. — 77 -
10. Árni Thorsteinson . . .	$\frac{15}{10}$ 70	vel ÷	vel	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	vel	vel ÷	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	vel	dv. ÷	II. — 76 -
11. Aage Schierbeck	$\frac{3}{2}$ 71	vel ÷	lk. ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv.	vel ÷	vel	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	vel ÷	ág. ÷	II. — 75 -
12. Filippus Magnússon . .	$\frac{16}{7}$ 70	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	vel ÷	vel	vel ÷	vel	vel ÷	ág. ÷	II. — 73 -
13. Skúli Árnason	$\frac{16}{8}$ 65	vel	vel ÷	vel ÷	vel	vel ÷	dv. ÷	dv. ÷	vel ÷	dv. ÷	vel ÷	lk. ÷	dv. ÷	II. — 72 -
14. Sigurðr Pálsson	$\frac{24}{5}$ 69	vel ÷	vel ÷	vel ÷	vel ÷	dv. ÷	vel ÷	vel ÷	vel	vel	vel ÷	vel ÷	dv.	II. — 69 -
15. Gísli Jónsson	$\frac{27}{7}$ 67	vel	lk. ÷	vel ÷	vel	vel ÷	vel	vel	vel ÷	vel	vel ÷	lk. ÷	vel ÷	III. — 57 -
16. Vilhelm Bernhöft	$\frac{5}{1}$ 69	vel ÷	lk. ÷	vel ÷	vel	vel ÷	vel ÷	lk. ÷	vel ÷	lk. ÷	vel ÷	vel	vel	III. — 54 -
17. Vilhjálmr Briem	$\frac{15}{1}$ 69	vel ÷	vel	vel ÷	vel ÷	vel ÷	lk. ÷	lk. ÷	vel	illa ÷	dv. ÷	dv. ÷	ág. ÷	III. — 51 -
Utanskólasveinar.														
1. Kjartan Kjartansson . . .	$\frac{27}{3}$ 68	vel	vel ÷	vel ÷	vel	dv. ÷	vel ÷	vel	vel ÷	vel ÷	vel	dv. ÷	dv.	II. — 67 -
2. Gísli Kjartansson	$\frac{8}{7}$ 69	vel	vel	vel ÷	vel	vel ÷	dv. ÷	dv. ÷	dv. ÷	vel ÷	illa ÷	vel	dv. ÷	III. — 58 -

Verkefni til burtfararprófs 1890.

1. Verkefni í íslenska ritgerð. I.

Hvaða þýðingu hefir mentunin fyrir manninn og manufélagið í heild sinni?

2. Verkefni í íslenska ritgerð II.

a. Hverjir eru þjóðflokkar og hvernig er ríkjaskipun í Evrópu? Ennfremr óskast skýrsla um stjórnarfyrikomulag í hinum sjálfstæðu ríkjum álfunnar.

b. (handa tveimr lærisveinum, er lágu sjúkir, þegar hin ritgerðin var samin). Um Cromwell sem hershöfðingja, stjórnvitring og þingmálaman.

3. Verkefni í danskan stíl.

Ísland er nú ekki síðr enn Noregr útbúið svo af náttúrunni, að það gæti dregið til sín mesta sæg af útlendum ferðamönnum á sumrin, og slikt gæti orðið mesta auðsuppspretta fyrir landið, ef ekki vantaði hér svo ótalmargt annað, til að hæna útlendinga að landinu. Hér er yfir höfuð margt, sem útlendingum þykir mikils vert að sjá og meta mikils: Geysir, hverinn heimsfrægi og félagi hans Strokkur, Þingvellir, Hekla og yfir höfuð eldfjöllin, jöklarnir, bjartar nætr, sól in á lofti um miðnætti norðan til á landinu, heilnæmi loftsin, mátulegr hiti, hestarnir, veiðisæl vötn og ár, og ekki hvað síðst laxárnar, sem þegar hafa dregið margan Englendinginn hingað o. s. frv. — Enn svo er aftur svo ótalmargt, sem fæli útlendinga héðan: samgöngur vondar, engar járnbrautir, eins og í öðrum löndum, ekki einu sinni akvegir eða nokkurn veginn góðir reiðvegir, nema sumsstaðar, engin gistihús, nema í kaupstöðunum, sem geta veitt þreyttum og vegmóðum ferðamönnum þau þægindi, sem þeir eru vanir við í útlöndum, svo að þeir verða að láta sér lynda að gista á bæjunum, þar sem misjafnlega stendr á með viðtökur, misjafnleg hýbýli, misjafnlega þrifalegt o. s. frv. Þrátt fyrir þetta koma þó á hverju sumri eigi svo fáir Englendingar og aðrir útlendingar hingað, sem ýmsir hafa talsverðan hag af með

því að vera fylgðarmenn þeirra, leigja þeim eða selja hesta, selja þeim beina o. s. frv.

4. Verkefni til að þýða latnesku á íslensku.

Nunquam vir sapiens existimavit in bonis rebus ponenda esse, atque expetenda, imperia, tecta magnifica, pecunias, et eas, quibus plerique hominum maxime adstricti sunt, voluptates, quoniam ea qui habent, non solum augendi libidine cruciantur, sed etiam amittendi metu, et illa omnia esse talia videmus, ut etiam improbi habeant, et obsint probis. Plus apud sapientem vera ratio valet, quam vulgi opinio, neque unquam illum bona perdidisse dicet, qui pecus aut supellectilem amiserit. Haec erat sententia Biantis, qui inter septem illos Graeciae sapientes numeratur. Quum patriam ejus Priem cepisset hostis, ceterique cives multa e suis rebus secum asportarent, admonitus a quodam, ut idem ipse faceret, ego vero, inquit, facio, nam omnia mea porto mecum. Ille haec munera, vel potius ludibria fortunae, non putavit sua, ea vero tantum esse sua existimavit, quae pectore gestabat, virtutem scilicet et doctrinam.

Quidquid auri supra et infra terram est, nullius pretii est, si cum virtute comparetur, inquit Plato. Et viris probis illud Solonis in mente semper habendum, et verbis usurpandum: Alii sibi divitias habeant, nos virtutem.

VIII. Stjórn skólans.

Skilyrði fyrir inntöku í skólann.

„Áður enn nokkur kemst í skólann, verður hann að sýna vitnisburð um það, að siðferði hans sje óspilt.

Til þess að piltr verði tekinn í neðsta bekk útheimtist:

1. að hann sje eigi yngri enn tólf ára og eigi eldri enn átján ára, og að hann sé bólusettr, og skal hann því afhenda skólastjóra skírnar- og bólusetningarvottorð, áður enn honum leyfist að ganga undir inntökuprófið.

2. að hann gangi undir próf, er sýni:

a. að hann sé læs og skrifandi og riti móðurmál sitt stórlýtalaust.

b. að hann geti lagt út dönsku á íslensku úr lesnum kafla, sem sé að minsta kosti 100 bls. í átta blaða broti.

c. að hann hafi numið aðalatriði hinnar latínsku mállýsingar og geti lagt út latinu á íslensku úr lesnum kafla, sem svarar hér um bil 100 bls. í átta blaða broti.

d. að hann hafi numið yfirlit yfir alla landafræðina.

e. að hann hafi numið yfirlit yfir helstu viðburði í veraldarsögunni og ágríp af Íslands sögu.

f. að hann hafi numið hinar svo nefndu fjórar aðalgreinir talnafræðinnar í heilu og brotnu.

Vilji einhver piltur setjast ofar enn í neðsta bekk, fær hann það með því skilyrði, að hann sé eigi eldri enn svo, að aldr hans samsvari aldrsákvörðunum þeim er getið var, og að hann gangi undir próf í öllum þeim lærdómsgreinum, er lærisveinar skólans taka próf í, áður enn þeir flytjast upp í þann bekk, er hann vill setjast í, og hafi numið svo mikið í þessum lærdómsgreinum, sem útheimtist til þess að flytjast upp í bekkinn.

Ef eldri piltur, enn tiltekið er hér að framan, vill komast í skóla, geta yfirstjórnendr skólans leyft það, ef skólastjóri mælir með því.

Það liggur í eðli hlutarins, þótt það sé eigi beinlínis tekið fram í skólareglugerðinni, að sá piltur, sem vill setjast ofar enn í neðsta bekk, þarf að ganga undir próf í því, sem heimt að er til inntökuprófs í neðsta bekk, auk þess er lærisveinar skólans hafa lesið í skólanum, áður enn þeir flytjast upp í þann bekk, er hann vill komast í. Sá sem t. d. vill setjast í þriðja bekk, verður að ganga undir próf í því sem lesið hefir verið í fyrsta og öðrum bekk, og auk þess í því sem heimt að er til neðsta bekkjar, t. d. í Íslands sögu, yfirliti yfir **alla** landfræðina, yfirliti yfir helstu viðburði í **allri** veraldarsögunni, í hundrað blaðsíðum í latinu auk þeirrar latinu, sem lesin er í fyrsta og öðrum bekk.

Þeir piltar, sem ætla sér að ganga undir próf með fyrsta bekk voridd 1891 eða taka inntöku próf við skólann það vor og setjast í annan bekk, verða að hafa lesið í stærðfræði:

1. Bertelsen, Regnebog for Seminarier og Realskoler, Kh. 1874, kaflann 1.—6.

2. J. Petersen, Lærebog i den elementære Plangeometri, Kh. 1884, bls. 1.—17.

Þeir sem ætla að ganga undir próf með öðrum bekk, til þess að komast í þriðja bekk; eiga að hafa lesið:

1. Það sem heimtað er undir annan bekk.

2. J. Petersen, Arithmetik og Algebra. I. Rationale Størrelser. Kh. 1885. bls. 1.—70.

3. J. Petersen, Lærebog i den elementære Plangeometri aftr að þriðja kafla (bls. 39).

Þeir sem vilja setjast ofar enn í neðsta bekk, verða að vera komnir til Reykjavíkr í byrjun júnímánaðar, til þess að geta gengið undir próf með lærisveinum skólans. Inn-tökupróf til neðsta bekkjar er haldið 29. júní eða næsta virk-an dag, áður enn skóla er sagt upp.

Um formið á skirnarvottorðunum skal þess getið, að eigi er nóg að tilgreina nöfn foreldranna, heldr þarf einnig að nefna stétt þeirra. Í vottorðinu þarf einnig að geta sést nafn þess bæjar, er pilturinn er fæddr á; svo þarf og að tilgreina þann hrepp eða sókn og þá sýslu, er bærinn stendr í.

Þeir nýsveinar, sem eigi sýna skirnar- og bólusetningar-vottorð, áður enn þeir ganga undir próf, mega búast við, að þeim verði vísað frá prófinu.

Utanskólasveinar, sem vilja ganga undir burtfararpróf eða árspróf fjórða bekkjar, verða að sýna vottorð frá manni, sem tekið hefir stúdentspróf, um að hann hafi haft eftirlit með námi þess er undir prófið vill ganga, og telji hann færán til þess.

Fjárhaldsmenn skólapipta eru beðnir að sjá um, að piltarnir eigi, eða hafi til brúkunar alt skólaárið, allar þær kenslubækur, sem við eru hafðar í þeim bekk, er þeir sitja í. Hver piltur þarf að eiga eða hafa orðbók og mállýsing í hverju því máli, sem kent er í hans bekk.

Reykjavík, 11. dag júlímánaðar 1890.

Jón Þorkelsson.

verkmenn **gætu** haft allan ágóðann af erfði sínu *Sm.* 52₃₀. svo að litirnir **gætu** notið sin sem best *Blk.* 22₄. þó að þeir **gætu** orðið Rómverjum skeinuhættir í smáorustum *Ið.* 4, 121₂₉. til þess að þær **gætu** fætt ríkinu tápmikil börn 384₂₃. Það vant-
aði nú mikið á, að þeir **gætu** heitið algáðir 390₃₁. væru sumir, sem borið **gætu** vitni um hinn látna konung 5, 350₁₄. — *Hin eldri mynd gæti*: enn það stóð ekki svo á fyrir Rabbínunum að þeir **gæti** sagst vera spámenn *LLH.* 31₁₂. til endurminningar um einhvern viðburð, er menn **gæti** metið sem náðargáfu 38₇. og á eg þó ekkert hér, það er Danáar **gæti** tekið *Il.* 1, 121₉.

Hluttaksorð.

Værir þú skynlaus, grimmur ger | **getinn** á villustig *JH.* 9₂₀. **Getinn** í pukri eins og allir *BT.* 129₃. *Í merkingunni commemorare er höfð hvorugkyns myndin getið, enn í merkingunni posse getað.*

A. **getið**: Þetta ræð jeg af ýmsum atvikum, sem **getið** skal verða seinna *JH.* 274₁₁. Hinrik hafði **getið** þess í brjefinu, að *Ið.* 4, 397₄. Hjer skal að eins þess **getið**, að 412₁.

B. **getað**: Huernen hefur gud gietad vingiarnligar vid oss rædt *Summaria I. F* iiij^v₂₈ (Núpufelli 1589). Síðan Adam fiell j Synd og Ohlydne, hefur alldreii nøckur madur getad hallded þesse Bodord *Catechismus* (Hólum 1610) B vj₈. Hvernig nokkur mennsk hönd hefir **getað** fullgert það *Ið.* 4, 413₂₉. og sagði um leið, að það hefði **getað** orðið af óaðgæzlu *Tang* 24₃₁. Enn þá hefur enginn Guð **getað** verndað nokkurt land fyrir hinum mikla Assyriukonungi 68₃₃.

Geyja.

Forníslenska,

gey, geyia; geyiom, geyem; gó gœa; góm, gœem; (gaenn).

Nútið.

Framsöguháttir.

Et. 3. En hann **gør** gefion *Mpb.* 67_a (*Ps.* 146₃₉). **Geyr** garmr mioc | fyr gnipa helli *Vsp. R.* 43₁. En er Álfdis verðr

þessa vör, þá **geyr** hón á þá *Gisl.* 139₂₈. --- **Flt. 3.** sva sem hundar **gø(y)ia** *Leif.* 38₂₃. þeir hafa hundz höfud ok **geyia** *Al.* 171₂₈. hunddar hlaupa vt ok **geýia** *Fs. Suð.* 21₁₉. En ef menn mælast illa við eða **geyast**. þá skal orð orðs hefna *NgL.* 1, 333₂₆ (Bjark 162₈).

Viðtengingarhátttr.

Et. 2. lat mig eigi heyra, að þú **geyir** heilagt nafn drottins *Hms.* 2, 233₂₉.

Boðhátttr.

Et. 2. gest þv ne **geyia** *Hm.* 135₅. *Án neitunar er þessi orðmynd: gey.*

Nafnhátttr.

þeir ero dumbir hundar oc mego eigi **gø(y)ia** *Leif.* 38₂₈. ver heyrþvm hvelpana **gæýia** i græýhvndvnom *Jv.* 10₁₄. hann mun ok **geyja** at hverjum manni *Nj.* 70₄₈. Hirðmönnum var mikil forvitni a, at hverio hundar munndu **geýja** sva fast *Fs. Suð.* 21₂₂.

Hluttaksorð.

illgiarn andi wekr vpp mikinn fiolda hunda þeira sem hlaupa i kring vm hann **geyiandi** *Mar.* 718₁₀.

Þátið.

Fransöguhátttr.

Et. 3. hundrinn **gó** eigi at hánnum *Nj.* 48₂₁. þá hina sömu nótt **gó** hundr hans Flóki, er aldri **gó**, nema hann vissi konungi ótta vonir *Fas.* 2, 33₂₀. **gó** elris hundr alla þá nótt *Fbr.* 14₁₈ (*Flb.* 2, 98₃₀). **gó** hann (hundrinn) til tveggja orða, en mælti hit þriðja *Hkr.* 90₃₁ (*Frð.* 70₃₁). hliop at þeim hundr olmr oc **gø** *Hms.* 1, 570₂₄. hundrinn **gó** *Fas.* 3, 5₃₀. --- **Flt. 3.** hvelpar **gó** *Jv.* 10₂₀ (*Flb.* 1, 104₁). hann gerði hunda or steini, þa er **gø** *Ps.* 185₂₄. 306₉.

Viðtengingarhátttr.

Flt. 3. þotti jarli sem **gæi** hvelparnir *Jv.* 8₈ (*Fms.* 11, 10₇ *Flb.* 1, 102₂₈). sem hundar af steinum skornir **giæi** *Ps.* 91₃₀.

Nýislenska.

Af þessari sögn hefi eg að eins fundið 3. persónu eintölu í nútíð og þátíð: **geyr** í hrauni lævis tóa *ST.* 72₁₁. í holti refur **gó** 93₁₃. hundrinn **gó** hátt *Ið.* 1, 110₃.

gína.

Forníslenska.

gín, gína; gínom, gínem; gein, gina; ginom, ginem; ginenn.

Et. 3. grans þar er gulli búnum, | **gínn** hlunnvisundr munni *SE.* 1, 502₁₁. Bomilcar **gínn** nú yfir þessa flugu *Sýn.* 128₆. þann tíma sem hann yfir **gín** beituna *Bs.* 2, 179₁₂ — **Flt. 3.** þeir **gina** við þesse flugu *Al.* 9₂₉.

Nafnháttur.

esat ráfaka rækis | (rang esu mál á gangi, sje ek við mínu meini) | minligt flugu at **gína** *Nj.* 102₄₄. það hann konvng **gina** yfir hoddvna *Frþ.* 74₂₆ (*Hkr.* 95₂₉). ok er **gína** tóku sár hans, þá kvað hann vísu *BH.* 10₂₄.

Hluttaksorð.

ginanda vlfí *Hm.* 85₃. margygren for **ginande** at skipi Olafs *ÓHm.* 11₃₉. Su bolvud galldraskioda flytir ser an dvol **ginandi** vid sva svivirdligu bodi *Hms.* 2, 91₂₂.

Þátíð.

Framsöguháttur.

Et. 3. Vargr **gein** vm val *M.* 211₂₅. Miðgarðsormr **gein** yfir oxahöfuðið *SE.* 1, 170₃. Þraungvir **gein** við þungum | þángs rauðbita tángar | kveldrunninna kvenna | kunnleggs alinmunni 256₂₅. konvng bra lindúe vm ketilhoddvuna ok **gein** yfir *Frþ.* 74₂₈ (*Hkr.* 95₃₂ *Flb.* 1, 57₅). **gein** hæss fyrir steini *Frþ.* 187₂₁₂ (*Hkr.* 539₂₁₆ *Fms.* 6, 79₂₅). **gein** veltiflug steina *Grett.* 154₇. **gein** vargr of sal mergjar *Jv.dr.* 31₆.

Hluttaksorð.

Þóttist Sigmundr nú yfir flugu **ginið** hafa *Isl.* 2, 25₆.

Nýislenska.

gín, gíni; gínum, gínum; gein, gini; gínum, gínum; ginið.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 3. skínandi trjóna **gín** mót sjávar grand *JH.* 53₂₄. þar niðr ein heljardimm gjárifa **gín** *Svk.* 3₂₃. hægt hér yfir lestin líður, | lognrór hylur undir **gín** *JÓ.* 146₁₂. — **Flt. 3.** Og þó oss skilji sollin sund, | þars sjávar-öldur **gína** *KJ.* 61₁.

Hluttaksorð.

hvoptviðs hrótgarms hátt **gínanda** *OK.* 4, 190₆.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 3. **gein** gini tvennu | gríðr stofna *OK.* 5, 113₅. — **Flt. 3.** Fallbyssukjaptar **ginn** á móti borghliðunum *lð.* 6, 107₂₉.

Gjalda.

Forníslenska.

geld, gjalda; giöldom, gialdem; galt, gylda; guldum, gyldem; goldenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. enn **geld** ek þat, er illa er til mín gört *Nj.* 87₂₁. þetta fé **gelld** ek þér *Eg.* 251₂₀. — **Et. 2.** ef þú **geldr** eigi annarra at *Nj.* 32₂₆. — **Et. 3.** þa es honum þess manz déme es rór leipena enda **gelldr** þó leipvitet *StH.* 114₃₆. halfan þann hlut. er hann **geldr** þangat *Grg.i.* 1, 14₂₅. **gellze** allt vpp *M.* 49₃₉. ef fe þat **gelldz** eigi þar *Grg. i.* 1, 88₅. Ef þat fe **gelldz** eigi 88₁₁. — **Flt. 1.** ef vér **gioldom** þat guþe er hann a at oss *StH.* 24₃₂. þars ver **gioldom** oft miclom oþocka smár sacar 87₃₂. Huers **gioldum** ver at *Ffb.* 1, 299₂₉. — **Flt. 3.** ef þeir **giallda** honum nacqvarar vagir af brendo silfri *M.* 51₁₆. þeim monnum er sva litit fe eigv. at eigi **gialda** þingfarar kavp *Grg. i.* 1, 25₁₅. iannan **giallda** hans þo nalæg-er grannar *SpR.* 57₂₇.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. þat vilju vjer, at þú **gjaldir** ekki fje *Nj.* 51₆₄. vil

ek, flosi, at þú **gjaldir** mjer þriðjung minn úskerðan 147₇₀. — **Et. 3.** þat es rett at maþr **gialde** þat es hann tecr fra oprom *Eluc.* 34₁₃. enda **gialde** hann eigi meira enn logcavp *Grg. i.* 1, 130₆. — **Flt. 1.** þat er makligast, at við **gjaldim** sjálfir heimsku okkarrar *Fas.* 2, 545₁₄. — **Flt. 3.** En þeir sem eigi koma til forfallalaust **giallde** eptir þui sem tala rennr til *NgL.* 2, 38₇. þa **gialldi** þeir aprtr er fyrri toku *Jb.* 235₂₆.

Bodháttr.

Et. 2. **gialltu** eige þeim synþ þessa *StH.* 176₇. **gialldþu** eige þeim synþ þessa 178₁. **Giallt** þu eige illo illt 192₉. **gialltu** enom hæsta heit þin 214₉. **gialt** þu æigi þæim synd þessa *GNH.* 75₁. **giallt** mer aftr nv styrkleic minn hinn fyrri *Stj.* 419₁₂. **giallt** þv okr viti fyrir 455₃. — **Flt. 1.** **Giolldom** honvm! segir hann *Fs. Sud.* 93₅₇. — **Flt. 2.** Heiteþer oc **gialdeþer** dróttne guþe yprom *StH.* 51₁₃. **gialldit** honom ravðan belg fyrir grán *Nj. Ó.*, 141₈.

Nafnháttr.

hverso skylde adamr **gialda** *Eluc.* 34₁₇. fyr hui er eige o-hæft at ætla þat at guþ myne eige **giallda** þer meþ miklom avexte *StH.* 145₁. þa scoló þeir **giallda** of þat scynseme a dómsdege 210₂₁. þa scal fe þat allt **gialdaz** *Grg. i.* 1, 88₄. scoló **gialldaz** scaða betr 116₂₀. *Í norskum skinnbókum finst víða myndin giællda:* hann skylldi **giællda** keisaranom skynsemd af vtalulego fee *B.* 58₃. Litla vinatto a ec þer at **giællda** 58₁₆. er með sva litlum drengskap villdu honom sinn godvilia aprtr **giællda** 59₂. skal ec þo þer með goðre ambun þat aprtr **giællda** 59₁₈. skallt þu **giællda** suor oc skynsemd fyrir þa alla 91₂₅. Ver skolum helldr **giællda** þer 105₉. þer eigið firir þat síðan þakkar at **giællda** oss 106₃. þu villt hava marga menn vndir þinv vallde til þess at **giællda** þer skatta oc skulldir 107₃₄. *Norðmenn viðhafa þó einnig myndina giallda:* þa scal hann **giallda** hinum svein sinn er atte *NgL.* 1, 35₇. Hon skal nu þess **giallda** er *Þ.* 163₃₂. muntu þess **giallda** um síðir 253₃₄.

Skyldarorð.

oc vist er þetta með goðom lvtvm **gialdandi** (= gjaldanda) *Þ.* 153₁₉.

Þá tíð:

Framsöguháttir.

Et. 1. Mvnd **galt** ec mörri *Am.* 95₁. Þess **galt** ek nú *Nj.* 63₅₃. **galt** ek þér þat firir þrályndi þína *Gl.* 14₄₆. **gallt** ek eigi aptr þetta naut? *Hms.* 1, 340₂₅. — **Et. 2.** Aptr **galltu**, kvad engillinn *Hms.* 1, 340₂₆. þv **galzt** harðan hug *Fm.* 19₃. — **Et. 3.** líte hann a zakeum es ferfallt **gallt** þat es hann tóç at rongo *StH.* 77₃. At firgefa þeim með fvllu er **galt** ona (=ána) *Mpb.* 2₂. Vicveriom **gallt** . . . gorræpi gramr *M.* 225_{a1}. — **Flt. 1.** þá er Hálfðáni | heiptir **guldum** *Fas.* 2, 276₂₅, 549₂₇. — **Flt. 3.** þeim es **gulldo** gupi með avexte lán þat er hann veitte þeim *StH.* 41₁₃. þeir **gvldo** hatr fir elsco mina *Mpb.* 97₂₂. þæim er **guldo** *GNH.* 186₁₈. þann skatt er Suar **gulldu** *Fvb.* 1, 403₁₉.

Viðtengingarháttir.

Et. 2. oc væri hitt makligrá at þu æinn **gyldir** *Þ.* 213₁. — **Et. 3.** at hverr sem einn **gyldi** honom penning boþorþa hans *StH.* 47₂₉. at eige þétte sem hann **gyldi** þeim þá illyrþe sín 87₃₈. at þa **gyldiz** þat sem eptir var scipverzins *M.* 50₃. segir hvert veitræði fyrir hann var sett, lész ok vilja at brátt **gyldiz** *Gl.* 16₆₆. — **Flt. 3.** allr herrinn let vel ifir þvi þo at Danir **gyldi** nocqvot afrap *M.* 51₁₉. at þeir **gyldi** scatt *Mpb.* 86₂₁. ekki er þess getit at þeir **gyldi** fe frændum Þorolfs skialgs *Fvb.* 1, 299₁₆. eða þav fe onnor er hann yrði scogar maðr ef eigi **gyldiz** *Grg. i.* 1, 89₂₁.

Hluttaksorð.

Sa heiter hornongr er frialsar kono sunr er. oc eigi **goldenn** mundr við *NgL.* 1, 48₃₀. þa licape þeim eige vel es çren var **golden** *Mpb.* 1₁₈. hann let Kalfi | klingroavga | helldr harðliga heiptir **goldnar** *M.* 215_{b22}. nema allar bætr sé aðr **goldnar** *Jb.* 206₂₃. Hann let þeim **goldit** baþom *M.* 185₁₉. **goldit** var honum þetta *SE.* 1, 180₂₆.

Nýislenska.

geld, gjaldi; gjöldum, gjöldum; galt, gyldi; guldum, gyldum; goldinn.

Nú tíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. Landed **gielldur** so Synda *Vb.* 188₃₆. svo at salargólf allt | samkveð **geldr** *OK.* 10, 110₈. hégómadýrðin **gelzt** með bitrum sorgum *ST.* 141₃. — **Flt. 1.** ad Ovallder hier Hølldar | hafa Vølld huørs vier **giølldum** *Vb.* 189₆. — **Flt. 2.** ef þjer **gjaldið** jáyrði við, þá munu allir það vel róma *Þús.* 2, 357₁₁. — **Flt. 3.** jörlum og konungum, sem eru nágrannar mínir, eða **gjalda** mjer skatt *Þús.* 1, 96₃₃.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. það er þjer ingen *Æra* | vm Allder þess Maduren **giallde** *Vb.* 187₅. — **Flt. 3.** bert villia hann birte | ef ber þeim Skattgilldum vera | Gude baud hans þeir greide | og **giallde** riett Yfervallde *Vb.* 65₅.

Boðhátt.

Et. 2. **gialltu** seiger hann allt huad er | inne Fie mitt nu hia þjer *Vb.* 63₁₀. — **Flt. 2.** **gjaldið** æ varhuga við | því víti sem afglapann hendi *JT.* 20₁₅. **gjaldit** illt illu | ok æsit þessa *OK.* 2, 33₁₅.

Nafnhátt.

Missum ei það mikla happ; | maginn kann þess **gjalda** *JH.* 22₉. Ástverk þín með elsku vill hún **gjalda** *ST.* 156₃. lát þá ekki **gjalda** þessarar syndar *Tang.* 147₂₃.

Þá tíð.

Framsöguhátt.

Et. 2. ei þú valdir, og þess **galztu**, | öll brot *GT.* 102₁₃. **Et. 3.** en Símon sonur hans **galt** féð *PM. Ág.* 30₁₃. — **Flt. 1.** **guldu** vér harðlega heimsku vorrar *OK.* 10, 40₁₁. — **Flt. 3.** Konungar og aðrir þjóðhöfðingjar létu þá eina fá byskupsdæmi, sem mest fé **guldu** fyrir þau *PM. Ág.* 119₉. aðrir **guldu** eigi skatta 221₁₅. Gyðingar **guldu** smán við smán *Ið.* 4, 102₆. Heiðingjar **guldu** líku líkt 109₅. Fyrir peninga þá, sem honum **guldust**, keypti hann sjer vörur *Þús.* 1, 35₆.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. Grey þótti forðum Freyja, | hin fagurleita' og teita | (gjöld hörð þó fyrir það **gyldi**) | galtefildum vera Hjalta *BT.* 231₅. — **Flt. 3.** Einsetti hann sjer, að snerta ekki á tekjum þeim, er af eignum þessum **gyldust** *Þús.* 3, 44₁₅.

Hluttaksorð.

eg verð og þori það með vissu segja, | að þessi skattur réttlega **goldinn** er *JT.* 237₁₂. Sumir ímynda sér tolla og tekjur, sem **goldnar** eru stjórninni, skyldugjöf landsmanna *Fjöl.* 8, 1₁₁. Miltiades gat eigi **goldið** féð *PM. Ág.* 30₁₁. en því vægari yrði hreinsunareldurinn, sem meira fé væri **goldið** þeim, er syngja sálumessur 109₂₁. tekjur þær sem honum höfðu **goldizt** *Þús.* 3, 45₁₂.

Gjalla.

Fornislenska.

gell, gialla; giðllom, giallem; gall, gylla; gullom, gyllem; (gollenn).

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 3. en þægar sumra tækr. þa syngur hon oc **gellr** um nætr *Str.* 36₆. gríðungr **gellr** hátt *GrhM.* 1, 424₁₈. strengr **gellr** við *Fas.* 2, 197₆. heyrir hann, at strengr **gellr** í skóginn 2, 528₉. — **Flt. 3.** **Gjalla** hátt fyrir Hillar | hvern dag frekir ernir *Hkr.* 521_{b11}. fuglar sýngja eða **gjalla** *SE.* 2, 46₁₇, 364₁₄.

Boðháttur.

Et. 2. svo sem þu gallt inn i eyra gríðungs þessa, svo **gialltu** ut fyrir krapti drottins vors Jesús Kristz *Hms.* 2, 273₃₁.

Nafnháttur.

Hravstr let Elfi avstarr | allvaldr saman **gialla** | (vitr stillir ravþ vollo) valskan brand oc randir *M.* 149_{a33}. gradungr tok at belia ok **gialla** akafliga *Flb.* 1, 545₁₀.

Hluttaksorð.

af geiri **giallanda** *Akv.* 5₃. með geiri **giallanda** 14₁₅. Far-

Faret hefk blóðgom brande | (mér benþiðorr fylgðe) | ok gjall-
anda geire *Eg.* 148₁₃.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 2. þu gallt inn i eyra griðungs þessa *Hms.* 2, 273₃₁.
— **Et. 3.** gall styrfengins stillis | strengr *M.* 102₁₆. hatt
gall hiorr 155₁₅. gall, ádr grams menn fellu | gunnmár of
her sárum *Orkn.* 36₅. luðr gall hátt *Fs. Suð.* 25₃₇. — **Flt. 3.**
oc gvlló víþ | gæss i túni, *Gkv.* 1, 16₅. þar komv þa flivg-
andi hrafnar .ij. ok gvlló hátt *Frb.* 113₁₄. þar er gollin spjör
gullu *Hkr.* 212₂₂₁. *Fms.* 10, 359₁₅. strenger gullu *Orkn.* 34₁₁
(= *IS.* 1, 31₂₂). spjör gullu *SE.* 1, 488₁₁.

Viðtengingarhátt.

Flt. 3. Hugða ec mer af hendi | hvelpa losna, | glæms
andvana | gylli báþir *Gkv.* 2, 42₄.

Nýislenska.

gell, gjalli og gelli; gjöllum og gellum; *vth.* gjöllum og gellum;
gall, gylli; gullum, gyllum; gollíð.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 3. kaldhlátur dauða þar gellur í gjá *BT.* 102₂₁. og
ei hvar glaumur gellur | af glópa kersknis róm *ST.* 38₂₁
Þegar herlúdrinn gellr hátt *FP.* 125₈. — **Flt. 3.** Ungur syng
þú mest sem mátt, | meðan hljóðin fagurt gjalla *BT.* 222₁₂.
og aptanklukkur angurbliðar gjalla *ST.* 91₈. þegar nauta-
bani drepur naut með einu sverðlagi, þá gella við mestu ástar
og gæluorð um hann *Ið.* 4, 53₁₅.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. en þótt um eyrun þver | á þjer rangfengna dala-
hrúgan gjalli *JH.* 9₁₈. — **Flt. 3.** gjalli ógnefðar | um eyru
þjer | söngdimmar bjöllur | úr sálarhliði *JH.* 221₁.

Nafnhátt.

Þegar hárrí höllu í | heyrí' eg söngva gjalla *BT.* 18₁₄. en

gláðir þó á góðri stundu verum | og **gjalla** látum hörpu þetta kvöld *JÓ.* 193₈. Hér í sal og himni Snælands undir | hljómi fögrum skal það **gjalla** í kvöld *ST.* 155₁₈. Hátt var upp til hjalla, | heyrði' eg svani' **gjalla** 244₁₀.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. brandr **gall** blár of undum *KJ.* 84₁₃. **gall** þá einn af ræningjunum við *Þús.* 2, 166₂₉. hinn silfrlegi bogi **gall** við ógurlega *Il.* 1, 3₁₂. Hvar er hún? **gall** einhver við *Ið.* 2, 121₂₉. í því veffangi **gall** við lúðurhljómur 4, 44₃₁. Nú **gall** lúður við á ný 49₂₂. — **Flt. 3.** og bjöllurnar **gullu** á heiðskirri nótt *JH.* 233₇. sífelt **gullu** færri klukkur í turni Lóretókkirkjunnar *Jð.* 1, 268₃₂. alstaðar **gullu** við óp 4, 38₂₇. Lofs-ópin **gullu** við úr öllu leikhúsinu 50₂₂. lúðrar **gullu** 52₂₀.

Gjósa.

Fornislenska.

gýs, gjósa; gjósom, gjósem; gaus, gysa; gusom, gysem, gosenn.

Nútið.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. sva sæm þar giose upp svartr reykr *SpR.* 55₁₈.

Nafnhátt.

hann sá eld mikinn **gjósa** upp *Grett.* 37₇.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. efter þat gavs vp gratr *Mþb.* 6₄. gavs har logi or hvsom *M.* 56_{b20}. vítt var ferð á flótta | fús, **gaus** eldr or húsum *Hkr.* 646_{a31}. **gaus** upp logi ór húsum *Jvdr.* 19₈. blóðit **gaus** ór sareno *Str.* 78₈. þar **gaus** upp stundum eldrinn *Nj.* 130₈₀. **gaus** spýja ór honom *Eg.* 136₂. Síðan þeysti Egill vpp ór sér spýju mikla ok **gaus** í annlit Ármóðe 263₁₄.

Nýislenska.

gýs, gjósi; gjósum, gjósum; gaus, gysi; gusum, gysum; gosinn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 3. gýs upp rykmökkur *Ið. SG.* 140₁₅. Svo gýs upp frakkneska stjórnarbyltingin *Ið.* 6, 216₁.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. eisan þótt ótt **gjósi** | Odds ei sljófgar það brodd *BT.* 153₁₃. ófrið þann er búast má við að **gjósi** upp i Evrópu er minst varir *Fk.* 88, 89_{a35}.

Nafnháttur.

Hér þarf sannarlegt eldfjall að **gjósa** *JÓ.* 117₁₅. Bað-at hann **gjósa** | gust um smugu *OK.* 10, 11₅. af því hann (Strokkur) var tregur til að **gjósa** *Ið.* 4, 83₂. nú þarf að bera svo og svo mikið ofan i hann af hnausum, til að fá hann til að **gjósa** 85₂₄.

Hluttaksorð.

var það (virkið) á að sjá sem **gjósandi** eldfjallstindr *Ið.* 1, 144₁₈.

Þátíð:

Framsöguháttur.

Et. 3. Brakaði brimalda | ok brunandi **gaus** *OK.* 5, 191₂. **gaus** upp eldur í henni (borginni) á ýmsum stöðum *PM.* *Ág.* 241₁₄. óhemjulegt óp **gaus** upp alstaðar *Ið.* 4, 51₁₄. Áður **gaus** Strokkur af sjálfsdáðum 85₂₁ — **Flt. 3.** gráblár reykur og eldlykt **gusu** upp *JH.* 266₁. benti hann þeim með fingrinum á tvo lystihvera, sem **gusu** upp úr tveimur gullskálum *Þús.* 1, 114₂₃. ok **gusu** glæspýjur | úr gini hennar *OK.* 12, 115₃. landfarsóttir **gusu** upp *Ið.* 6, 90₂. **gusu** upp nýjar óeirðir 236₁₇.

Hluttaksorð.

Hann segir, að 1770 hafi hann (Geysir) **gosið** 11 sinnum á dag *Ið.* 4, 85₁₀.

Gjóta.

Forníslenska.

gýt, gjóta; gjótom, gjótem; gaut, gyta; gutom, gytem; gotenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 3. þat (helviti) gældr sem hann byðr þa er þat gytr ok glæypir því er hans er vmbod til *AnO.* 1858, 103₃. — **Flt. 3.** oc at waxannda ware þa gjota þeir (fiskarnir) rognum sínum *SpR.* 17₂₂.

Þátið

Framsöguhátt.

Et. 3. hann sá, at Glúmr gaut sínum sjónum harðliga *Grett.* 85₈. Hann gaut augum til hringsins *Fas.* 3, 497₃.

Nýíslenska.

gýt, gjóti; gjótum, gjótum; gaut, gyti; gutum, gytum; gotinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 3. En skýhnoðrinn grái hann sortnar á svip, | sótdimmur augunum gýtur á skip *JT.* 126₂.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 3. Þá gaut hann illilegum augum til þeirra *FP.* 108₁₀. En er gestgjafinn heyrði þetta, gaut hann hornauga til manns, sem gagnvart honum sat við borðið *PP. Sms.* 165₂₇. — **Flt. 3.** stúlkurnar gutu augunum af forvitni til dátanna *PP. Sms.* 215₆. Nú sátu þau í bátnum og gutu hornauga hvort til annars *Ið.* 1, 166₃₃.

Hluttaksorð.

ýlfrar óvættir ámáttlega, | hvolpi nýgotnum | næsta glíkt *OK.* 12, 41₇.

Gnaga.

Fornislenska.

gneg, gnaga; gnogom, gnagem; gnó, gnæga; gnógom, gnæg-
em; gnegenn.

Þetta sagnorð beygist venjulega í fornum bókum eftir a-flokki hinnar veiku beygingar. Af hinni sterku beygingu finnast þessar myndir: gnegr af gaddi digrum | grjót ok veðr hin ljótu Hkr. 592_{b33} (Frb. 226_{b32}). Hirtir ero oc fiorir | þeirs af hefingar á | gag-halsir gnaga Grm. 33₃. Rata munn | letome ríms vm fá | oc vm griot gnaga Hm. 106₃. Þá skulu þik hundar | í hel gnaga Fas. 3, 206₂₁. oc var nv við sialptt at þær (mýsnar) hefði sundr gnaget (ætti að vera gneget eins og dreget af draga) B. 56₁₇.

Nýislenska.

*Þetta sagnorð hneigist í nýja málinu eftir a-flokki hinnar veiku beygingar. Orðbók Bjarnar Halldórssonar hefir tvær myndir: gnaga og naga. Í þeim myndum, sem eg hefi við höndina, er g-inu slept framan af: beljan geld á básnum nú | bryður hrís og nagar utan staura JT. 316₁₇. vatnið hefir jöfnum höndum nagað hinn mjóa fjalls kamb beggja meg-
in Av. 13, 103₅.*

Gnella.

Fornislenska.

gnell, gnella; gnellom, gnellem; gnall, gnylla; gnullom, gnyllem; gnollenn.

*Að eins eitt dæmi hefir fundist: haukar þeirra gnullu leið-
ilega Km. 376₁₇.*

Gnesta.

Fornislenska.

gnest, gnesta; gnestom, gnestem; gnast, gnysta; gnustom, gnystem; gnostenn.

Nútið.

Fransöguhátt.

Et. 3. gnestr hjörr *SE.* 1, 418₁₇. **gnestr** hann (Sköfn-

ungr) nú hátt í þeirra hausum *Fas.* 1, 102₁₄. þeir berja um öxarhömrum ok stinga í öxarhyrnum, ok **gnestr** í steininum *Bs.* 1, 601₃₂. ollum monnum **gnestr** i eyrum, huat sia salugi madr hefir gert forðum sva omannliga við broðurkonu sina *Mar.* 437₂₄. — **Flt. 3.** viðir brotna eða **gnesta** *SE.* 2, 46₁₂ (*IGL.* 50₁₈).

Nafnhátr.

skapt mun **gnesta**, | skjöldr mun bresta *Nj.* 157₁₂₇. **gnęsta** man i baðvm eyrvm þess sem hæyrir *Stj.* 647₁₄.

Dátíð.

Framsöguhátr.

Et. 3. Geir í gumna sárum | **gnast** *Gísl.* 26₂₃ (110₂₆). málmr **gnast** í dyn hjálma *Nj.* 157₂₁₄. Hlíf **gnast** við hlíf *SE.* 2, 150₁₀. lyðrinn epti sva gnogliga at **gnast** i eyrvm borgarmanna *Stj.* 360₁₀. kom (höggit) á öxl honum ok **gnast** við *Fas.* 3, 332₂₄. skjöldrinn brast, en i brynjunni **gnast** *Km.* 175₂₇. — **Flt. 3.** **gnustu** gráir málmar *Fms.* 1, 173₂₆. **Gnustu** þá saman vápnin *Sturl.* 2, 150₃₇.

Nýislenska.

Eg hefi fundið að eins eitt dæmi: hátt í gunnhlífum **gnast** *JT.* 25₁₆.

Grafa.

Forníslenska.

gref, grafa; grøfom, grafem; gróf, grøfa; grøfom, græfem; grafenn.

Nútið.

Framsöguhátr.

Et. 3. **grefr** at síþan vandvirclega hue nér þeir sęe stiornona *StH.* 57₉. tálgrafar þær er ðvinrenn **grefr** 151₅. — **Flt. 2.** Alltíðvirkir eru þér, Danir! er þér **grafið** þá, fyrr enn þeir eru dauðir, *Fms.* 11, 377₁₅. — **Flt. 3.** upp **grafaz** ill ráð greppa | ærit mörg *Orkn.* 322₃ (*IS.* 1, 180₁₈).

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. Þat fe scal hverr hava er i sinni iorðu finnr. þo at annarr upp **grave** *NgL.* 1, 58₃₇. — **Flt. 1.** En til huers (er) at uær **grafinz** eptir greinum af þeim kuikendum sem huarki eru medr oss ne i moti *Stj.* 24₅.

Boðhátttr.

Et. 2. **grafpu** dauða *StH.* 192₃. Farpu oc **graf** haúgenn 203₂₂. — **Flt. 2.** **gravit** ér nú iorþena *Mbb.* 70₁₃.

Nafnhátttr.

mange má **grafa** under synþom sínom. nema hann se iohannes *StH.* 17₂₃. þa scal vandvirclega at **grafa** 61₂₀.

Þátið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. síþan **gróf** ec hann vegsamlega *StH.* 201₂₄. — **Et. 2.** Ertu eigi ordinn fiolkunnigr af Laurencio, þar sem þu **groft** likama hans *Hms.* 1, 430₁₉. **gróftv** sva vndir *Am.* 96₅. — **Et. 3.** þá **gróf** Sigurðr gróf á veg Fáfuis *SE.* 1, 358₂. Glúmr **gróf** Sigmund upp *Gl.* 9₄₆. — **Flt. 2.** Sa klerkr er þier **grofud** fyrir xxx. daga fyrir vtan kirkiugard *Mar.* 762₁₉. Sakir huers **grofut** þer ok gerdut suo hædilige vid minn cancellarium 762₁₆. — **Flt. 3.** **Grófo** þeir grøf fyr áglite míno *StH.* 151₇. cristner menn **grófo** lichans 176₈. lucianus fann etke i háge þeim es þeir **grófo** þar 204₈. En es munkar **grofo**. þa fundo þeir þar scurþgöþ *Leif.* 145₃₂. þeir **grovo** þar iorþina *Mbb.* 70₁₆. toco þeir licam petars af crosse oc **grofo** 89₂₁. **grofv** þeir i Sicheu a akri þeim er Jacob faðir hans hafði keypt *Stj.* 376₁. frendr Samsons **grofv** hann hia feðr sinvm 419₂₃.

Viðtengingarhátttr.

Flt. 3. lucianus sende orþ ællom beoiar monnom at þeir rise upp snemma. oc **grófe** hæggenn *StH.* 203₂₄. ef þar **groefezt** nokorer mæinbugher up *DN.* 4, 66₁₆, $\frac{1}{2}$ 1306.

Hluttaksorð.

likamr hennar vas **grafenn** *StH.* 8₁₅. licame hans var **grafenn** 146₇. marger licamer sanctorum þeir er **grafner** óro 175₁₉. þeira es **grafner** væro meþ honom 176₁₁. hon and-

apesc oc vas **grafen** 8₂₀. cona mín etheria. oc enn ellre sunr minn sedemias ero **grafen** a æprombeo 201₂₉. at Sigurþr veri (= væri) þar **grafinn** *M.* 222₄.

Nýislenska.

gref, grafi; gröfum, gröfum; gróf, græfi; grófum, græfum; grafinn.

Nú tíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. **grefur** vpp Galldra ræd *Vb.* 79₂₉. mörgum veltir straumsins farg | og í djúpum aur þá **grefur** *JÓ.* 149₂₁. holur nafar grjót **grefur** *JH.* 75₁₆. — **Flt. 3.** þeir **grafa** og pæla og gjöra' ei á töf | að **grafa**, unz sjálfum sjer taka þeir gröf *BT.* 248₂₁.

Bodhátt.

Flt. 1. **Gröfum** og **gröfum**, | glamra rekur *KJ.* 42₁₆ **gröfum** og **gröfum**, | götu ryðjum 46₃.

Nafnhátt.

Stolna muni sje frjálst að **grafa** *GT.* 122₉. það er eðlilegt, að flestir geri sjer far um að **grafa** það upp, sem berst út um þá manna á milli *Ið.* 4, 61₂.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. hinar þrjár þúsundirnar **gróf** jeg niður *Þús.* 1, 35₃₃. Jeg **gróf** dálitla holu í jörð niður *Rób.* 66₇. — **Et. 3.** Eptir það andaðist Móses og Drottinn **gróf** hann *Tang.* 41₉. hann **gróf** gröf umhverfis það (altarið) 64₁₆. hann er líkur manni þeim, er byggði sjer hús, og **gróf** djúpt fyrir *Ið.* 6, 184₁₀. — **Flt. 3.** Á hlið hvora | honum sátu | gammar tveir, | **grófu** netju *OK.* 11, 284₄. Gýðingar **grófu** leynigöng út að hervirkjum þeirra *Ið.* 4, 123₂₄. þeir **grófast** aldrei eftir gimsteinunum hans *FP.* 119₁₉.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. hvurjum var sitt pund í hendur feingjild, ekkji til þess að hann **græfi** það í jörðu *Fjöl.* 3, 1, 68₃₃.

Hluttaksorð.

Lát-attu ógrátinn | né **ógrafinn** mik | eptir verða *OK.* 11 38₆.

mundi þeir (lækirnir) bráðum þorna, ef ei væri brunnar **grafnir** *LLH.* 84₂₇. þar vil jeg vera **gráfin** *Tang.* 46₅. eru **gráfin** göng utan hjá *Ið.* 2, 5₆. Síðan hafa menn **gráfið** sig niður í þessar fornu borgir *PM. Ág.* 101₂₀.

Gráta.

Forníslenska.

græt, gráta; grótom, grátem; grét, gréta; grétom, grétem; grátenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. Ec græt sagðe hon sakir þin *Str.* 27₂₈. þat er langt at sægia hvi ec græt *Þ.* 247₂₃. ek grét mer allri, þegar ek kem til leiðiss hans *Fs. Suð.* 33₆₀. munuð jer nú ok reyna, hvárt ek græt nakkvat fyrir yðr *Nj.* 54₃₀. — **Et. 2.** hvi grætr þu æigi þat, er þu glataðer? *GNH.* 35₁₄. hvi grætr þv frv *Þ.* 247₂₁. skapþungt er þjer nú, frændkona, er þu grætr. enn þó er þat vel, er þu grætr góðan mann *Nj.* 116₃₀. hvárt grætr þú nú skarphjedinn? 130₁₁. — **Et. 3.** sa er grétr þat er hann misgerþe *StH.* 62₃. su ænd es enn vesalle es eige grætr þat es hon misser þessa dugnaða 91₁₅. heilog cristne grætr bravtrekning sinna manna ýr heime 184₃. — **Flt. 1.** ef ver grætom synþer orar *StH.* 76₂₀. Sæler erom vér es vér grótom þat sárlega es vér misgerþom 212₁₈. (vér) sytum þar oc grátum *Stj.* 53₇. — **Flt. 3.** sæler mono þeir er nú grata ill verc sín *StH.* 49₂. (vér scolom) gráta með þeim í smaneyte es synþer sínar gráta 212₁₆. sæler ero þeir es gráta 212₁₇. i gegn þi sem aull onnur börn gráta *Stj.* 101₁₅. ef allir lutir í heiminum, kykvir ok dauðir, gráta hann *SE.* 1, 178₂₆.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. Gretr oc sva sem eigi grati sa er sva harmar þessa heims scaða at hugr hans huggisc avallt af eilifom avexti *Leif.* 55₂₂. — **Flt. 1.** þess er oss næþsyn . . . at ver gratem fvrr orar synþir en fvrlitim aþra *Leif.* 80₃₁. **Flt. 3.** sva lata þæir nu, sem þæir grate *T.* 70₂₀.

Boðhátt.

Et. 2. Grát eigi þu cona *Leif.* 56₁₂. grát þú eigi, móðir *Grett.* 159₁₅. — **Flt. 1.** grátom nu synþer várar *StH.* 150₃₁. Grótom vér synþer órar 49₁. Grotom vér oc þa *Mþb.* 98₂. — **Flt. 2.** staffestezker i gráte oc grateþ vislega *StH.* 53₁₄. gráteþ eige mic 174₁₂.

Nafnhátt.

ef nakkvarr mælir við, eða vill eigi gráta *SE.* 1, 180₁. ec hugða attu mundir helldr fagna . . . en grata æigi *Þ.* 247₂₂.

Hluttaksorð.

vétter (= vættir, væntir) lícnar gratande *StH.* 50₅. Leiddo landrægni | lyþar oneísir | gratendr gvnnhvata | or garði húna *Akv.* 12₃. gratandi Bæþvildir | gecc or eyio *Vkv.* 29₇. stoðo sva buin oll saman firir hallardurum konongsens gratande oc valande *B.* 20₂₅.

Skyldarorð.

þat es gratanda es allt miklom gráte *StH.* 212₃₇.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. lite hann a petarr postola es sárlega grét þat es hann neitte drotne *StH.* 76₃₇. hon grét a beon sinni 132₁₄. pétr grét sárlega 171₂₃. Rakel grét sono sína 184₂. hann greit acaf-liga *Hms.* 1, 199₁₆. — **Flt. 2.** ér grétoþ fyr ásthuga minom *StH.* 49₃₂. — **Flt. 3.** conor þær es gréto þisl hans *StH.* 174₁₁. er aðr varo ryggvir oc gréto ðaouða hans *GNH.* 116₁₀. vinir hans ok ovinir gréto hann *Frb.* 84₂. konvr grietv dottvr Jepte *Stj.* 407₁₉. þær greetu þa badar miok *Ffb.* 2, 438₁₉. þa gretu allir *Al.* 174₁₄. 21.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. Maria Magðalena . . . er fyrr en hon greti var mattugt meingerða ker *Mar.* 166₁₄.

Hluttaksorð.

es gratenn vas ðaþe várr at fornóm siþ *StH.* 203₃₀. at

fara til þess hus es dæpr maþr er **gratinn** *Leif.* 129₃₁. at biðja at Baldr væri **grátinn** or helju *SE.* 1, 180₈. synir Rachel vorv **gratnir** vtan hvggan *Stj.* 385₂₃. hon hafþe mioc **gratet** a beon sinni *StH.* 129₁₃.

Nýislenska.

græt, gráti; grátum, grátum; grét, gréti; grétum, grétum; grátinn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. né hann einan ek | angraðr **græt** *OK.* 1, 88₈. Mjer himneskt ljós i hjarta skin, | i hvert sinn er jeg **græt** *KJ.* 40₁₄. Nú **græt** jeg sárt, er gleymt er það *ST.* 68₁₄. — **Et. 2.** Seg mér ok hví þú | sáran **grætr** *OK.* 8, 272₂. Hví **grætur** þú barn, *Il.* 1, 16₁₈. — **Et. 3.** Enginn **grætur** Íslending | einan sjer og dáinn *JH.* 179₁₆. Sakleysið **grætur**, grimdin hlær *ST.* 118₁₅. ekkjan þín **grætur**, börn þín gleði láta *GT.* 118₁. — **Flt. 1.** Yferboot ef vier **gratum** | af jnstre Rot glæpe liota *Vb.* 44₁₆. Vér **grátum** hið liðna, en **grátum** sem stytzt *ST.* 166₇. — **Flt. 2.** Sannlega satt eg seige | syrgiande **grate** þier *Vb.* 34₁₈. yckar styrke vm það Tru | edla Hion sem **grated** nu 108₂₆. Hví **grátið** þier | þanns i gröf hvilir? *JH.* 18₁₇. þér hrökkvið saman og **grátið** *PP. NS.* 35₁₁. — **Flt. 3.** A-killes **gráta** Grikklands eyjar *BT.* 118₁₅. Eigi víf né börn við börur hér | böli þrungnum sorgartárum **gráta** *ST.* 292₃. **gráta** börn, því vant er varnar *GT.* 100₁.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. og Ord þitt finne hier goda Grund | **grate** eg mijn Brot a huörre stund *Vb.* 18₈. — **Et. 3.** **Gráti** því hér enginn | göfugan föður *JH.* 112₂₁. Fjarri hefir, | at ek firna nokkurn, | þótt dáinn hal | dapr **gráti** *OK.* 4, 84₄. — **Flt. 3.** Hörð eru dauðans heiptar slög, | Hel viknar ei þó disir **gráti** *ST.* 272₁₀.

Boðhátttr.

Et. 2. Ó, **grát** þú, kalda Garðars-frón *KJ.* 41₁₅. ó, **grát** þú ei, því enn þá straumar | i ædum mínum boga lífs 126₁₃. svo tak þinn reyni fast i faðm | mín fósturjörð og **gráttu** *ST.* 281₁₂. — **Flt. 1.** Gisli var fagur geisli, | **grátum** hann eigi látinn *JT.* 172₁₄. — **Flt. 2.** **Grátið** mig, meyjar *JH.* 219₁₃.

grátið ei, því hún er gengin | að gleði frá hörmum *KJ.* 29₂₅.
grátið eigi vinir mínir *PM. Ág.* 192₂₆.

Nafnhátt.

sinn ástvin þjóðin þekkja vann | og því mun Ísland **gráta**
hann *GT.* 134₃. Hún fer út að gröfni til að **gráta** þar
Tang 119₁₂.

Hluttaksorð.

David gekk þá **grátandi** og berfættur *Tang.* 56₂₇. veitzu
hvað er í ráði? sagði hún **grátandi** *Þús.* 1, 100₁₃. Geingu
grátendr, | ok við grátna skildu *OK.* 10, 101₅. hjer á sjer ei
heiti | harmur **grátenda** *BT.* 250₂₃. kyssir á sjónir, er sorg-
artár lauga, | söknuðinn deyfir og **grátenda** kvein *ST.* 84₁₃.
tár væta brá, þó sjáum | guð til góðs að ræður | **grátendum**
frænda láti *JT.* 169₈.

Þá tíð:

Framsöguhátt.

Et. 1. Grjet jeg hann, **grjet** jeg hann ! gullnum tárum
KJ. 112₁₁. Grjet jeg dauða hans *Þús.* 1, 112₁₁. eg **grjet**
og stundi við 3, 30₁₈. — **Et. 2.** hvað kom til, að þú **grézt**
svo beisklega, þegar eg kom *Blk.* 108₆. Meðan barnið lifði,
fastadir þú og **grjezt** *Tang.* 55₃₀. — **Et. 3.** Hvort **grjet**
hann eymdir ýta við? *KJ.* 135₁₉. hún **grjet** yfir vetrungs-
grindinni *GT.* 45₇. — **Flt. 1.** Við Babýlons ár sátum vjer og
grjetum *Tang.* 72₆. — **Flt. 3.** Grjetu þá í lautu | góðir
blómálfar *JH.* 170₁₃. en feginstárum fögrum augun **grétu**
ST. 127₂₂. konurnar, sem **grétu** með *LLH.* 45₂₄.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. Og þó þú gulli **grétir** líkt og Freyja *JT.* 237₉. —
Et. 3. hann spurði, hvort hún hefði frjett dauða kóngssonar
og **grjeti** þessvegna *Þús.* 2, 173₇. blikna mundi bergið gráa, |
blóði **gréti** jörðin þá *JÓ.* 130₄.

Hluttaksorð.

Komu at hveldu | hellis rjáfri | gyðja góðviljuð | ok **grátinn**
maðr *OK.* 5, 93₄. Eigi hnuggins hag | harmr bætir, | né **grát-**

ins guma | geingi þróast 4, 252₇. Mun sá, er grátinn leggur lífs frá ströndum, | með léttu gedi sigla' um ókunn höf? *ST.* 19₁₀. Grátinn jarðlífs gestur, | geisla heims eg leit 136₂. Ódr reið upp á heiðar | allkátr, hún sat grátin *JT.* 146₄. en þeir kringum mik | kveina grátnir *OK.* 10, 234₆. Hver er hinn grátni, | sem að grafar beði | beygðu höfði biður *JH.* 20₂₀. Sé eg þig sitja þar grátna *JT.* 202₁₁. En er ek grát-ið hafða'k, | sem ek gjarnast vilda'k *OK.* 4, 251₁.

Grípa.

Forníslenska.

grip, grípa; gripom, grípem; greip, gripa; gripom, gripem; gripenn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 2. grípr þu fyrir ofriki þat, er þer licar at hafa *GNH.* 35₁₆. gripr þu þat er þú mátt 36₇. — **Et. 3.** gripr hann í fang sér licnesciu þes góða lavarz *GNH.* 163₇. gripr vpp síþan eitt spiót *Jv.* 107₂₃. þa gripr hann í fang ser licnæskiu þess hins agiæta hofðingia *ÓHm.* 85₁₂. — **Flt. 3.** sva sem vargar, þat er þeir gripa at apne, æigi lata þeir æptir á morne *GNH.* 38₁₂. A varga væniu gripa þeir alla luti 38₁₄. iamskiott sem þeir fa veit. þa gripa þeir með grimlegre agirnd *B.* 107₃₁. gripazst þeir þa til *Flb.* 1, 530₃₁.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. at svá þykki sem ek grípa gulli á við þá *Nj.* 3₄₃. — **Et. 2.** þat er mér sagt, at þú farir heldr úspakliga, ok grípír fyrir mönnum góðs sitt *Grett.* 125₁₅. — **Et. 3.** honom þyker eigi of þat micils vert þott hann gripí otrva menn *Leif.* 19₂₂. oc æigi huggir (= uggir) þu at braðr dæuði gripí fra þer læiðrettingar dag *GNH.* 23₁₅. — **Flt. 1.** eþa ef þui orkom ver eige. at þa gripem ver hinn fulltruan *StH.* 118₂₈. — **Flt. 3.** nema þegar sem þer stiget fotum a Ængland, þa gripe þeir yðr *T.* 216₁₂.

Bodháttur.

Et. 2. grip nu gulli a vit konunginn *Flb.* 1, 181₃₈. —

Flt. 1. grípum vér í greipar | gunnborð *Hkr.* 103_{b35}. **Gripum** nv vpp allan varnn styrk *B.* 53₂₁.

Nafnhátt.

hann treýstesc at **gripa** þann es hann hafþe etke vellde í gegn *StH.* 75₃₇. ella mon til coma bráþr dauþe. oc **gripa** þau (auþeofe þin) fra þér 145₇.

Dátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. ek **greip** þegar hamar minn *Ffb.* 1, 397₃₀. **greip** ek af höfði mér falldinn *Ld.* 126₁₀. — **Et. 2.** Nv **greiptv** a þvi kylino er ec hvþa at fyr longo myndi springa *M.* 187₇. þann olifismann, sem þu **greipt** illmannliga undann uorum herradomi *Mar.* 530₂₄. þu **greipt** mik af fadmi mins fyrra brudguma 585₁₁. — **Et. 3.** (hann) **greip** þá hamarinn Mjöllni tveim höndum *SE.* 1, 148₂. **greip** hann til hamarsins 164₂₁. hann **greip** Þórð vpp *Eg.* 125₄. þá **greip** hann aptan vnder hendr honum 313₁₇. — **Flt. 2.** sakir huers **griput** þier þessa ond *Mar.* 835₂₉. — **Flt. 3.** þa **gripo** þeir necqvern mann *StH.* 174₈. En síþan **gripo** þeir gyþingar enn gøfga clemens þafa *Mþb.* 72₆. **gripu** þeir hann þegar *B.* 4₁₉. toko oc **gripu** munkana 104₁₃. **gripu** þeir Eyuind *Ffb.* 1, 385₁₅.

Víðtengingarhátt.

Et. 3. þotti honom sem hann **gripi** hana með henndi sinni *B.* 88₁₅. þo at ec mætti læynaz utan yztu ænndimærki haf-
ligrar audnar þa **gripi** mic þar hægri honnd þin *SpR.* 160₁₈.

Hluttaksorð.

en sa varþ **gripinn** af ohrenom anda *Leif.* 100₂₇. En hann **gripinn** af guþligum ótta svaraði honum *Ps.* 41₂₁. uar Sig-
urdr þa **gripinn** *Ffb.* 1, 386₂₄. guðs maðr var af sinum vuin-
um **gripenn** *T.* 206₁₃. (synþger) verþa **gripner** með guþs
hende ór munne ovinarens *StH.* 76₆. at eige verþem ver
gripner i munne orms þessa 76₂₄. þó at **gripnir** vyrði af
sínium úvinum *Bs.* 1, 37₁₇. ef þeir verða i sinum gløpum
gripner *T.* 59₁₅. olpumadrinn gat **gripit** j nidrdrættinum
stræinginn *Ffb.* 1, 307₂₀.

Nýislenska.

gríp, grípi; grípum, grípum; greip, grípi; grípum, grípum; gripinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. gríp eg þig með hörðum höndum *JH.* 240₈. kalífinn hefur gefið mjer vald yfir þeim, sem eg gríp hjer *Þús.* 2, 307₆. — **Et. 3.** Gæða-konan góða | grípur fegin við | dýri dauða-móða *JH.* 152₆. með opnum munni gráðugur hann grípur *GT.* 37₂₄. Hefndin er heimskunnar fró, hún grípur ætíð í tómt *ST.* 174₄. — **Flt. 3.** Hulda! hví grípa hendur þínar ljósu | um hendur mjer *JH.* 198₅. (ljónshvolpar) grípa þaðan naut og feita sauði *Il.* 1, 124₅. (þeir sem næstir eru) grípa þá einnig til stafa sinna *Ið.* 4, 58₂₇.

Boðhátt.

Et. 2. Tækifærið gríptu greitt, | giptu mun það skapa *ST.* 176₂. gríp þú ekki optar til vopna *PP. Sms.* 31₂₇. — **Flt. 1.** Grípum hann sem hradast má *KJ.* 47₁₃. — **Flt. 2.** grípið skjöld trúarinnar *FP.* 125₃₁.

Dátíð

Framsöguhátt.

Et. 1. jeg greip þá hnífinn *Þús.* 1, 31₁₄. þá greip eg frammi 2, 62₅. jeg greip í tjaldið til að styðja mig *PP. Sms.* 28₂₄. — **Et. 2.** og greipst þá aptur af *JH.* 170₆. — **Et. 3.** Hví greip þig dauðans harða hönd | úr heimi burt svo skjótt? *KJ.* 98₂₃. Hann greip þá rós, er rétti stund *ST.* 55₆. Jeg skal aldrei gleyma þeim hryllingi, sem greip mig *Ið.* 4, 42₃₁. Geðið heitu greipst af striði *Svh.* 19₂₅.

Hluttaksorð.

þessar kenningar . . . eru gripnar af handa hófi *JH.* 320₅.

Halda.

Forníslenska.

held, halda; hǫldom, haldem; helt, helda; heldom, heldem, haldenn.

Nútið.

Fransóguhátr.

Et. 1. en þat stendr þó til vagnar, ef ek **held** lífi *Eg.* 114₆.
 fyri engan mun **held** ek mik til konungs *T.* 244₈. Af þæirre
 baronie . . er ek **hældr** af konungenum, em ek buenn at suara
 241₁₈. — **Et. 2.** þéygi víst hvárt þu **heldr** lífeno *StH.* 174₁.
 meðan þú **heldr** teknum hætti vm beitina *Eg.* 300₂₆. ef þú
heldr eigi þá sætt, sem gör er *Nj.* 73₉. — **Et. 3.** Sa **heldr**
 andlega imbrodaga er varþveiter þrenningar trú *StH.* 35₂₉.
 hiarta spacra manna **heldr** hrygþ 60₁₅. su es **heldr** rétta
 stiörn hirtingar i kenningo 178₃₀. sauðfé **hellz** á vetrum í
 fjalldaulum *Eg.* 94₆. — **Flt. 1.** Af þui **hølldom** ver . . sva
 hreinlega ok ástsamlega drottens dag *StH.* 28₂₀. alz ver **høld-**
om ena hēsto hotiþ 78₉. i dag **hølldom** vér sigrsæla písl
 riþera hans 176₃₂. ef vér **holdom** með litelléte oc þolen-
 méþe minning píslar hans 66₂₆. Af þui **holldom** vér aþra
 imbrodaga 36₂₁. En af þui **holldom** ver ena þriþio imbrodaga
 36₂₈. ða **haldom** ver manz ásiono í atfærð varre *GNH.* 80₁₁.
 ef ver **høldum** os . . fra atláte synda 80₂₁. ef ver **haldom**
 lífino *Þ.* 101₁. **holldum** uer þa monnum uarum oc liui 254₂₉.
 — **Flt. 2.** heýreþer karlar oc konor er hreinlife **haldeþ** *StH.*
 52₃₄. fyrer þaz ér **haldeþ** iolatíþ 217₂₁. ef þer **halldizst** j
 þionostu við hann *Ffb.* 1, 284₃₄. — **Flt. 3.** þeir ero með góþ-
 om vilia er a guþ almátkan trúa. oc hans boþorþ **halda** *StH.*
 137₁₆. hivscaper þeir es **haldase** at Gvþs lögom *Mþb.* 119₂₅.
 meðan buðir **halldaz** at scipi *Grg. i.* 1, 91₁.

Viðtengingarhátr.

Et. 1. Ef þv villt at ec **halde** heilssu minni *B.* 14₁₃. —
Et. 2. Rét er þat . . at þv **halder** i dag með oss heilso
 fөгnot *Mþb.* 78₁₄. þa vil ec at þu **haldir** fram sogonne *Leif.*
 108₂₆. ek vænti at þu **haldir** þui ollu betr helga tru sem
 þu ert tregari til *Ffb.* 1, 313₁₅. **Et. 3.** at hann **halde** verr
 feótzlo sinne *StH.* 65₂₀. Sa es góþr es **halde** hann rettléte
 allt til enda 178₁₁. reýnom til. hve fast hann **halldi** vinótt-
 onni við mic 153₃₂. es fyrþui skylt at hverr **halldi** sic i lit-
 illæti 168₂₅. En nauþsyn es at hverr cristenn maþr **halde** sér
 fra þessom ilm 185₃₁ — **Flt. 1.** svát ver **haldem** oss fra synþ-
 om *StH.* 42₁₆. at vér berem fyr kennemenn allar atgeorþer.

oc **halldem** boþ þeira 136₁₅. — Nu vilium ver yðr þes biðia oc biða af guðs hende, at þer **haldeð** væl cristindom *GNH.* 65₁. varaztv at þit **halldit** sva alla lvti. er þit mælit *Þ.* 136₂₄. Bioðum vér at þer **halldit** þessa alla articulos *NgL.* 4, 353₅. — **Flt. 3.** þeirró (= þeir ero) fáer es at láte at calleno. oc **halde** boþorþen *StH.* 112₈.

Boðhátr.

Et. 2. **Haltu** hogværenne *StH.* 50₂₄. **haltt** vpp bardaga við þa *Jv.* 52₁₄. **haltt** nv ok tyn eigi *Hms.* 1, 463₃₁. **halt** svá hendi yfir hánnum *Nj.* 152₃₇. **halddt** ok sömum vinum, sem ek hefi haft *Fas.* 1, 375₃₀. **hald** hesti mínum meðan *Rs.* 58₇. — **Flt. 1.** **holdom** vér þa saunlega hotiþ guþs *StH.* 60₁₆. **Holdom** ver oc . . . tócn þislar cristz 69₃₂. **holdom** ver i hiortom orom minning þislar cristz 70₁₃. **Holdom** vér oc þa aller þislar tiþ postola *Mþb.* 123₈. **Holdum** vér nu væl tið þessa *GNH.* 64. — **Flt. 2.** heyri þér. oc scilet. oc **haldeþ** i hiortom yprom *Mþb.* 118₉. **halldit** avallt hretslo Gvþs *Leif.* 49₂₉. **halldit** til njósn vm ferð Þorgils *Eg.* 50₂₃. en ad óðrum kosti **halldit** við mik bardaga *Ffb.* 1, 324₃₇. **Halldiz** vel saman *Fs. Suð.* 144₅₇.

Nafnhátr.

til þess at vér sem verþer at **hallda** eilífan dróttens dag *StH.* 28₂₁. paska scal **hallda** a enne þriþio viko tungls þaþan fra es þat es .xv. náttu 75₁. scal af þui minning þeirar láusnar **halda** þriþio viko tungls 75₇. Nv skulo **halldaz** handsalat mal þau sem **halldaz** mego at logom *Js.* 118₂₀.

Hluttaksorð.

hann mæðer sek i mæinletum . . . sialfan sek þvingande oc sek um stund altaris æmbætte fra **halldande** *T.* 77₉.

Skyldarorð.

En sia friðr er **haldande** með gódom (*haec pax cum bonis custodienda est*) *GNH.* 9₆. Af ællu afle er friðr **haldande** (*omnibus viribus pax est custodienda*) 9₁₆. þa være þessorr hatr **halldande** *T.* 91₁₉. Þar fyri segi ek æi ne ræð ek þetta vera framfaranda, ne hitt meðr fullu **halldanda** 93₁₄.

Þá tíð:

Fransöguháttir.

Et. 1. Þa **hell**t ec á oc hvgr̃a ec at *Jv.* 41₁₅. Þo vænti ec at sa þyckiz illa leikinn er ec **helt** a *P.* 141₂₂. ec **heelt** einna fastast lögom þeira *Ps.* 232₃₁. — **Et. 2.** a) **helt**: þá er þú tókt sjálfðæmit ok þú **hell**t á atgeirinvn *Nj.O.* 82₁₅ (þú **hjelt** á atgeirinum *Nj.* 53₂₇). **heltu** þar er hrafn né svalta | (hvatráðr ertu) láði *SE.* I, 416₁₀. b) **helzt**: aldrigin **helz** þu æinorð hvarke við guð ne við mik *GNH.* 190₉. sva dyrlega sem þu **hellzt** hinn fyrra fastudagenn *ÓHm.* 37₁₅. Vér því völdum | er þú velli **hélzt** *Hkr.* 109₃ (er þv velli **hellz** *Frþ.* 84b₁₈), þv **hællzt** (**hell**t v. l. 10) eigi vpptækinni þionosto *Stj.* 574₁₃. **hellztu** þar er hrafn ne svallta *ÓH.* 165 b₁₅ (**hellztu** *ÓHm.* 50b₂₀). — **Et. 3.** Þat **hell**t vp ællom crosse es i iorþo vas *StH.* 38₁₇. Helvíte varþ aftr at selia þa dauþa menn es þat **helt** áþr 58₁₂. hann **helt** retlæte i live *Eluc* 36₁. Josve **hiellt** vpp skilldi sinvm *Stj.* 365₃₀. Síðan **hiellt** postolinn haundum til himins *Ps.* 372₂₈. sakir þess fridar ok rettdæmis er Heinrekr konungr **hiellt** þar um sina daga *Mar.* 643₃₀ voro þeir suá sterker at ecki **hellz** við þeim *Eg.* 87₅. — **Flt. 1.** fyr skommo **heldom** ver burþar tíþ drottens *StH.* 60₃₃. J gér **heldom** ver tíþlegan burþar dag himna conungs 176₃₂. Fyr þa hotið, er i gær **heldom** ver, erom vér löystir *GNH.* 74₂. oc fengom sva til gett at ver **heldom** feno *M.* 23₃₀. a várum síðarsta funde, er ver **heldum** i Frannz *T.* 192₁₂. — **Flt. 2.** Jnn var í sem brynni | iðglict sea (*M. hefir* sio) miðian | elldr þars yðrom **helldoð** | orms mvnn scipom svnnan *M.* 19a₇, a þæim nesta funde, sem þer, herra, **heldut** *T.* 194₇. — **Flt. 3.** (þeir) **heldo** orrosto uiþ hocon *Ág.* 13₁₆. kerte þau es þeir **heldo** *StH* 122₁₃. er þær **heldo** vqco yfir hiorð sinni *GNH.* 69₁₉. þeir **heldo** hatið guða sinna *Stj.* 418₁₅. (þeir) **heldv** þa vinstrvn höndvm liosvm logandvm 394₉. mote ollum þæim, er meðr honom **hielldo** *T.* 86₃. þær er **hielldo** mote herra pavanum 200₂₃. Þá **helduz** menn aller *Eg.* 215₇. **Helduz** uðtnin meðr þiliku yfiruættiss diupi *Stj.* 58₂₉.

Viðtengingarháttr.

Et. 1. (hann) qvaþ mic þa eigi felavsan ef ec **hellda** því *M.* 65₅. þo at ek **hellda** allri kristni ok tru minne *Flb.* 2, 134₃₅. — **Et. 3.** Nu þótti mér þat vita mega . . . hve fast hann **heldi** vinótttonni víþ þic *StH.* 153₂₈. ef hann **helde** boð-orð vars drotens *GNH* 98₁₁. Þat sýndesc honom maclect at þar **heldese** minning allra heilagra *StH.* 39₂₇. Þeir gera i gegn þeiri ost er Gvþ veitte oc lovape at **heldese** i licqmom *Mþb.* 118₁₄. — **Flt. 1.** mer þotti sem vit Sveinn konungr fyndimc oc **heldim** a einni havnc *M.* 77₁₈. — **Flt. 3.** ef aþrer **helde** þat boþ víþ mic *StH.* 114₁₆. var þat nockor varkvnn . . . at þeir **heldi** vndir hann riki *M.* 133₅. Þo at þeir uekti ok **heldi** uord aa *Flb.* 1, 466₁₀.

Hluttaksorð.

Af þui es nauþsyn at skýra af hveriom røkom hann (drótt-ins dagr) es **halldenn** *StH.* 25₂₂. es fyrst leitanda hui siá dagr es **halldenn** 25₂₃. ef synþ væri i **rétholldnom** hiuscap 188₁₀. Nv er fyr þeim soqcom imbrodagar **haldner** 24₆. páska tíþ es etke miþr **halden** i gæfgon ennar efsto upriso 73₃₉. þær (hótíþer) es drótni órom ero **halldnar** 140₂₇ (maþrenn) gat eige **halldit** þat it eina guþs boþorþ 169₁₆ hann fær varla við **halldiz** *Al.* 146₈.

Nýislenska.

held, haldi; höldum, höldum; hélt, héldi; héldum, héldum, haldinn.

Nútið.

Framsöguháttr.

Et. 1. jeg **held** það væri heillaráð | að hætta nú að snæða *JH.* 72₅. Nú **held** eg áformi yðar megi verða framgengt *Þús.* 2, 175₁₂. Jeg **held** þjer gætuð lagt yður betur í framkróka *Ið.* 2, 48₈. — **Et. 2.** **Heldr** þú, Páll! að það hafi verið rétt af þeim? *TFH. Sms.* 4₁. — **Et. 3.** A Aare huöriu Upphaf riect | øllden **heldur** so er það sett *Vb.* 104₉. Þá stingur sveinn-inn sverðinu í skeiðina | og síðan **heldur** Gisli áfram leiðina

GT. 80₁₅. — **Flt. 1.** Í Hafnarnaust vier höldum logs með hægán Byr *Vb.* 77₃₁. Í dag þá hátíð höldum vjer *BT.* 171₁₇. — **Flt. 2.** Hvernig haldið þið jeg hafi vitað, hvað þið voruð að hafast að? *JH.* 277₁₅. haldið þjer það? 300₂₅. haldið þér, að þér getið fyrirgefið mér? *PP. NS.* 36₄. — **Flt. 3.** halda rætur mér við moldu *ST.* 18₂.

Viðtengingarhátr.

Et. 1. Þó halld (=halld) eg tru kuad Heidursfru | við Himna Guð minn rietta *Vb.* 141₁₅. — **Et. 2.** bið eg þig þess . . . umfram allt, að þú haldir fast við trúna *PM. Ág.* 174₃₂. ætlastu til, að þu haldir sjálfur heidursgjöf þinni *Il.* 1, 7₄. — **Et. 3.** Ó! lútum guðdóms geisla valdi, | þér, Guð! vor sál í skuggsjá haldi *ST.* 253₁₂. svo að nautið haldi fram hjá honum *Ið.* 4, 58₃. þá haldist enn mannbygðin í borg Príamuss konungs *Il.* 1, 80₂₂. — **Flt. 1.** Þó höldum eitthvað eyðist | í aðra mynd það leiðist *BT.* 55₂₀. því er bezt við höldum heim *ST.* 74₁₆. Þá getur enginn . . . annað enn í-myndað sér, að hann vili líka að vér höldum þeim (gæðum þessa lífs) sín vegna *FP.* 95₂₁. — **Flt. 2.** að þjer hallded Seinlæte Drottens til Reidennar að vera Hialpræde. *Vid. Post. Ed. II.* 1, 19₃₀.

Bodhátr.

Et. 2. haltú sjálfur taununum *Il.* 1, 111₅. Halt mér eigi nú | hjá þér leingr *OK.* 1, 119₅. Og haltu minning, móður-láð! | þess manns í hreinu gildi, | sem hefði blóði feginn fád | hvern flekk af þínum skildi *ST.* 282₅. — **Flt. 2.** Nú sem neytt hafit | náttverðar þér, | haldit til húsa | ok til hvíldar gángit *OK.* 7, 89₃.

Þ á t í ð.

Framsöguhátr.

Et. 1. Hjelt eg þjer á hesti | í hörðum straumi *JH.* 170₁₉. hjelt jeg fyrst það væri hnaus eða steinn 279₁₇. Eg hjelt í fyrstunni eins og þjer . . . , að ræningjarnir væru hermennu kalifans *Þús.* 2, 165₁₃. — **Et. 3.** En hún hjelt, að litið yrði

úr öllum þess háttar sögum í björtu *JH.* 256₂₆. Því mörgum meir | moldar fjötrum | ánauðug **hjelzt**, | svo ei sín naut *BT.* 40₇. — **Flt. 1.** Þangað til við **hjeldum**, að við mundum ekki koma meiru heim *JH.* 256₈. Við **hjeldum** eins og kalífinn, að hún væri hnigin í öngvit *Þús.* 2, 174₂₆. Því næst **héldum** við áfram *PP.NS.* 85₂₃. — **Flt. 3.** af því menn **hjeldu** hann (turninn) væri fullur með drauga og forynjur *JH.* 293₁₀. (sveinar) **héldu** á fimmyddum eldskörum *Il.* 1, 20₂₂. Þeir **hjeldu** að þeir mundu verða ofurseldir varðmönnum *Þús.* 2, 164₁. Þeir **hjeldust** eigi við í fylgsnum sínum *Ið.* 4, 129₆. **héldust** blótin þar eins eptir að Íonar voru þaðan farnir *Stoll* 98₃₁.

Viðtengingarháttir.

Et. 1. ó, að eg ljeti með þjer líf | og uppheims-sölum að svo **hjeldi** í örmum þínum, fölvá víf! *KJ.* 125₆. — **Et. 3.** hve blindur maðurinn gæti orðið, er hann **héldi**, að tóm orð væri nóg til að öðlast sælu himnaríkis *Blk.* 133₁₂. og spyrja hana í góðu, hvort hún **hjeldi**, að *Ið.* 4, 388₂₄. gátu synir þeirra . . . eigi haft þá stjórn á sjálfum sér, að friður **héldist** *PM.* *Ág.* 267₂₁. ef keisaraveldin á meginlandinu miðluðu þeim málum svo með sjer, að friðurinn **hjeldist** *Skír.* 87, 34₂₄. — **Flt. 1.** Ferjumadurinn svaraði: „Já, ungi herra! ef við **hjeldum** svona áfram *PP. Sms.* 108₂₆. — **Flt. 2.** menn bjuggust við að þið **hjelduð** þing *GT.* 58₁₁. — **Flt. 3.** spurði María þau, hvert þau **héldu** ekki að honum mundi batna *Blk.* 81₂₇. þó allir **hjeldu** kyrru fyrir, hlytu Frakkar og Þjóðverjar að leiða saman hesta sína *Skír.* 87, 96₁₉. — *Forn mynd*; ef menn **hjeldi** mig færan um, að starfa það nokkuð, er að notum mætti verða *Fjöl.* 4, 2, 24₂₁. svo þær (þýramíðurnar) **héldi** lengur við minningunni *Ið. SG.* 155₂₃. að Þjóðverjar **héldi** liði sínu inn á Frakkland *PM. Ág.* 227₁₄.

Hluttaksorð.

Þessar hátíðir voru **haldnar** í 7 daga *Ið. SG.* 125₈. Góða þökk fyrir **haldin** heit *JT.* 218_{7. 11. 15}. Þér skulut af afli | átök knýja | ok **höldnum** hapt | hvergi vægja *OK.* 4, 191₃. En vér af afli | átök knýðum, | hvergi slökuðum | **höldnum**

tökum 4, 211₄. held jeg leikinn maður hefði getað **haldið** hvorutveggja, bragarhættinum og efninu *JH.* 260₁₀.

Hanga.

Þetta sagnorð hneigist í nútíð eftir e-flokki hinnar veiku beygingar enn í þátíð hefir það sterka beyging.

Forníslenska.

hange, hanga; hongom, hangem; hekk, henga; hengom, hængem; hanget.

Nútíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. hvart menn mvno alldregi hætta fyrr lygi sægvm í landino en noccorr **hangir** vppe fyrir *Jv.* 102₁₃. En ef við **hanger** þa **hanger** holfum giolldum *NgL.* 1, 66₁₄. þa er þessi hinn illi hvndr **hangir** vppi firir Bern *P.* 109₂₅. — **Flt. 1.** ef konungr verðr uiss, at vit erom her, þa **hongu** vit baðir a þessom degi *El.* 77₈. — **Flt. 3.** sva **hanga** þyct á þeim scotin at þeir mego varla hrørast fyrir *Al.* 138₂₈. firir því landtialldi **hanga** .xiii. skilldir *P.* 189₂₈.

Viðtengingarhátt.

Flt. 3. skal ec æigi þat sea. at þeir **hangi** a galga *P.* 251₇.

Nafnhátt.

hvernn þeira qvað hera (=hæra) | hialldrblics en sic miclo | beip of mikit eyþir | angr macligra at **hanga** *M.* 135 b₂₉.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. Væt ec at ec **hecc** | vindga meiði a | nętr allar nío *Hm.* 138₁. **Et. 2.** ða es þu **heet** á crosse fyr oss *Hms.* 1, 270₃₀. — **Et. 3.** þa es hann **heck** a crossenom *StH.* 5₃₉.

guf várr oc drottenn sa er a crosse **heck** 20₄. enn framm a halsi hestinum **hieck** ein geit *Mar.* 539₁₉. — *Veik mynd*: **hángði** hon (naðran) á lifrinni þar til er hann dó *SE.* 1, 364₂₅. **Flt. 3.** (hann) græip æina digra furustong er klæde a **hengo** *Str.* 10₁₇. mæðan þeir **hengo** a crossinum *SpR.* 150₇. oc **hengv** þeir allt til aptans *Stj.* 370₂₄. Voru þeir festir upp i kirkiu ok **hengu** þar langan tima *Mar.* 673₃₀.

Þátíð.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. væri þat þo maclegra. at þenna dag **hengir** þv vppi firir Bærn *Þ.* 125₅. — **Et. 3.** þotti honvm sva til at lita sem hann **hengi** i lopti þar fyrir palli *Fs. Suð.* 75₂₆ þeir er til þess komo til várs drottens kross at briota hans bæin, ef hann **henge** a krossenum lifande fyri þeim *T.* 264₇. þo at hann **hengi** a crossi *SpR.* 150₉. — **Flt. 1.** ok var sem vid **heingim** helldr en sætim *Hms,* 1, 440₃₈. — **Flt. 3.** eða tvær lær **hengi** | at ins tryggva vinar, | þars ec hafða eit etit *Hm.* 67₄.

Hluttaksorð.

hon (æxin) hafði **hangit** þar hjá hvilunne *Bs.* 1, 523₁₃ (= *Sturl.* 1, 254₁₃).

Nýislenska.

hangi, hangi; höngum, höngum; hékk, hengi; hængum, hængjum; hangið.

Nú tíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. heldur grænan her eg slæ | enu **hangi** í smiðju, hvi, hvi! *ST.* 2₇. — **Et. 3.** Kløgun af riettum rogie | Ranglætis yfir oss **hanger** *Vb.* 51₂₂. **hangir** ísskjöldur | hal á öxlum *BT.* 142₁₃. **Hangir** þar heitspjald *JH.* 205₂₁. -- **Flt. 3.** þar **hanga** i kringum Perlen græn *Vb.* 142₃₆. lokkar ljósgulir sitt | í liðum niður um herðarnar **hánga** *JT.* 82₁₃. uppi yfir höfði hans **hanga** hinir lystilegustu ávextir *Stoll.* 17₃₀.

Boðhátr.

Flt. 2. Hengið gullfesti ofan frá himinhvolfinu og **hangið** allir í henni *Stoll.* 29₁₂.

Nafnhátr.

einu sinni allir vér eigum að **hánga** *JT.* 251₃. Líkt sem borg í lopti' ei má | laus frá jörðu **hánga** *BG.Nj.* 200₂.

Þátíð

Framsöguhátr.

Et. 1. Þar **hékk** eg með vitund og vissi fullljóst | eg var allri manns hjálp svo fjær *Svh.* 6₂₃. — **Et. 3.** bezta mín móðir, | mjer sem ætíð | fast **hjekk** við hjarta, | sem henni' eg sjálfur *BT.* 119₉. Við þinna **hékk** hann bjarga brjóst *ST.* 282₁₁. — **Flt. 3.** einstakir Gyðingar **heng**u svo í myndum málsins *LLH.* 18₈. **hjengu** því fortjöld fyrir *Þús.* 2, 99₁₁. Gull- og silfurlampar þeirra **hjengu** í haglegum festum *Ið.* 3, 139₁₈. Innýfli hestskepnunnar **hjengu** og dingluðu eins og poki 4, 47₁₀. Þeir sem uppi **hjengu**, voru líkari dauðum mönnum 125₂₃. handleggirnir **héngu** aflausir niður með stólbrikunum *GP. ÞS.* 19₁₇.

Viðtengingarhátr.

Et. 3. og hönd hans, þó **héngi** þar naðra, | í hendi mér kreisti *JT.* 135₃. — **Flt. 3.** Hengigarðarnir voru svo til að sjá, sem þeir **héngi** í lausu lopti *FM. Ág.* 11₂₈.

Hefja.

Fornislenska.

hef, hefia; hefiom, hefem; hóf, hœfa; hótom, hœfem;
hafaþr, hafþr (hafenn).

Nútið og hluttaksorð fortíðar þessa sagnorðs hneigist eptir hinum rótstutta ja-flokki hinnar veikur beygingar (eins og telja).

Nútið.

Framsöguhátr.

Et. 1. Sua **hefr** ek mina hönd upp til hins hæsta guds

drottins mins *Stj.* 109₁₈. — **Et. 3.** hann læger ofmetnoþ en hefr litillæte *StH.* 187₂₂. þa hefr sol gængo sina *Rimb.* 32₁₉. Islendingr segir savguna hefr vp ioladag *M.* 73₁. Þráta oc syndrþyki alt hefse a valt af ogegnom monnom *Mþb.* 67₂₆ hefse enn iii. (vetr) solar aldar *Rimb.* 27₇. — **Flt. 1.** ef vér hefiom hug várn yfer ský *StH.* 182₁₉. ver hefium nu upp þa tíð *GNH.* 109₁₀. ver hefiomse ývir oss fýr miscun uplitningar *Leif.* 110₁₂. — **Flt. 3.** þær (vøkor) hefia hug manz fra iorþo til himins *StH.* 62₁₂. sumer hefia sva upp góþa atferþ at þeir hallda henne meðan þeir lifa 168₃₂. þér (ógner manna) hefiase brat vp *Mþb.* 129₁₈. þa ero þér ogorlegar. ef sva hefiase vp. at eige endesc 129₂₀.

Viðtengingarhátttr.

Et. 2. lægstu, at upp hæfise (= hefise) tu *GNH.* 17₁. — **Et. 3.** Lægiom ver oss siáluer. at guþ hefe oss *StH.* 14₁₁. Eu síþan er hann lýcr þeire beón. þa hefe hann up tíþer sínar 109₁₂. I licamligom hlutom ma engi hõva hluti taca nema hann hefise up *Leif.* 76₁₀. — **Flt. 1.** Þvi hæfvir i vpphafvi at ver allir samt hefim vpp ok styrkim trv vora *Hms.* 1, 62₁₇. Vil ek helldr, at vit látim þetta mál niðr falla ok hefim eigi vpp *Eg.* 249₁₈. — **Flt. 2.** segir hann oc ván att bóztu myne verþa fyrir seiþ (= séþ, sét) vm gleþina at eir (= ér) hevitt fyrst herra *Jv.* 94₆. — **Flt. 3.** mon ec calla þangat engla mina. oc biþa at þeir hefi mic vp a himna til faþor mins *Mþb.* 85₆. Konongrenn biðr at menn skulu lyða tíðum adr en þær hævi upp færðena *ÓHm.* 62₁₉.

Bodhátttr.

Et. 2. Hef up þu hleifinn evruggr *Leif.* 144₇. hef eigi vpp þinar hinar saurgu henndr til guðs *B.* 92₁₂. hefst nú aldregi af höndum þeim sumarlángt *Fms.* 11, 59₂₃. (hefz *Jv.* 50₅). — **Flt. 1.** hefiom upp hugscots ægo ór *StH.* 151₄. — **Flt. 2.** hefep up nu þa aller huge yþra *StH.* 51₂₈.

Nafnhátttr.

(Vér scolom) hefia sva upp beoner órar at *StH.* 84₁₁. mun sa verþa lægþr oc mýgþr af guþi es sic vill siálfr upphafia

93₃₀. vas steinn sa einn es þeir motto eigi up of **hefia** *Leif.*
145₂₈. þa er hann etlar vp at **hefiase** til himna *Mpb.* 86₇.

HLUTTAKSORÐ.

hætit er launum **upphæfiandum** (inchoantibus præmium promittitur) *GNH.* 47₁₁.

DÁTIÐ.

Framsöguhátttr.

Et. 1. Vpp **hófec** hendir minar *StH.* 186₂₂. Vpp **hof** ec hendr minar *GNH.* 88₁₅. sæm ec **hof** upp firi aundværðu *SpR.* 94₁₁. — **Et. 2.** vil ec at þu haldir fram sogonni sva sem þu **hoft** up at segia *Leif.* 108₂₇. þu **hoft** i dag kvað hann illa ok unyta deilld *Str.* 71₂₇. Af oskilum **hoft** þu mæl þitt *Hms.* 1, 291₂₄. — **Et. 3.** (Gup er) fyr þui uphaf at hann **hóf** allt fyr ændverþo *StH.* 161₂₈. (hann) **hóf** upp i galileo 172₃₀. Þenna **hóf** mildi gvþs up *Leif.* 68₂₄. kona . . . **hóf** ketil af elde *Mpb.* 26₁₄. a honom **hófse** páska halld gyþinga *StH.* 74₂₃. vnz sv dirfþ **hofse** at gera stopul *Mpb.* 109₁₇. — **Flt. 1.** ef vér fyllum með staðfostum ænda gott værc, þat er vér **hofum** up *GNH.* 47₁₀. — **Flt. 2.** sa late yþr vel til loka leiþa þat er ér **hófoþ** vel *StH.* 15₉. þit **hófut** þetta sama ákall við Bárð *Eg.* 29₁₄. vm erendi þat, er þið **hófut** við mik 67₁₇. þer bændr . . . **hofut** mik til rikis yfir land þetta *Ffb.* 1, 314₃₅. — **Flt. 3.** þa **hovo** drecarner vp ago sin *Mpb.* 111₂₃. (þeir) **hófv** hana or vagninom *Jv.* 21₂₈. **hofv** þeir paschahalld *Stj.* 358₅. i minning þeira tákna es þær (helgar tíþer) **hofose** af fyr ændverþo *StH.* 73₃₈. Þa **hofvz** mioc dryccior oc scytningar *M.* 125₂₈. Þaðan af **hófuz** deilldir með þeim *Eg.* 123₂₂. þá **hófuz** vpp til úfriðar þeir hófðingjar, er 155₂₀.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. þo at a sina lynd **höfi** hverr sitt mal *M.* 17₂₈. en þui vas iesus festr a cross at gup **heófese** upp *StH.* 14₁₄. en af ungmennes munne **hövise** lof gvþs iver Martino *Hms.* 1, 558₁₀. aðr en bardagenn **höfez** *T.* 95₁₈.

Hluttaksorð.

sa hverr . . . es sic læger fyr guþs sacar. mun upp verþa **hafeþr** af guþi *StH.* 93₂₉. En síþan var hann **uphafíþr** at þeim siðndom *Leif.* 22₃₀. Fvrer log var up **hafíþr** Enoc 26₁₃. licamr Cristz es up er **hafíþr** i licam ývir engla *L.* 76₁₉. hann var leidr fra ser siolfom oc **hafíþr** up ývir sic 110₁₆. hann var opt **uphafíþr** ývir sialfan sic 110₂₀. hugr hans vas **hafíþr** til krapta heþar (= hæþar) 116₉. meþan hann vas eigi up **hafíþr** 120₁₅. þeir renna eigi varcunnar hug til recninga Guþs es up ero **hafþir** i rettlæti hans 43₃₄. ænd hennar vas upp **hafaþ** yver æll engla fylke *StH.* 8₁₈. upp var þá hildr um **hafíð** *Hkr.* 104a₃₃ vpp var þá hilldr of **hafit** *Frb.* 81a₂₄. at þu værðr mæð noccorri sœmð **upphafðr** af rikis monnum *SpR.* 115₁₄. en wit takim hælldr rettan framgangs wægh upp **hafðrar** ræðo 142₂₁. barn hvert er boret verðr efter nott hina helgu. þa scal þat **haft** væra firi gagnfostu *NgL.* 1, 12₂₀. En ef þorit er i fostu. þa scal **haft** væra at paschom 1, 12₂₁. at inna af hveriom reokom fastan hever **hafaþe** *StH.* 104₂₉. af honom hever skepnan æll **hafizse** 161₃₂. — *Myndin hafenn:* Drottinn minn Jesus Kristr . . . var **hafinn** æ rettsnuinn kross *Ps.* 1, 109₄. aðr hann væri **hafinn** uppá spjótin *Fas.* 1, 348₂₇. man sciot coma til guðs æyrna **upphafen** bøn *GNH.* 29₁₃. En er messan var **upphafin** *Hms.* 2, 182₂₆. ok er hann heyrði messu **upphafna** *Fms.* 5, 225₅.

Nýislenska.

hef, hefji; hefjum, hefjum; hóf, hæfi; hófum, hæfum; hafinn.

Nú tíð.

Framsöguhátttr.

Et. 2. en i því sama hátt þú báðar hendur | **hefur** á lopt og litur yfir ána *GT.* 36₁₃. — **Et. 3.** og **hefur** styr mót himinbúum snjóllum *GT.* 75₁₉. hver, sem **upphafur** sjálfan sig, mun niðurlægjast *Tang* 117₁₁. Orrustan **hefst** þá fyrst *lð.* 1, 183₂₇. — **Flt. 1.** Gángið nú til dagverðar, áður en vér **hefjum** orustuna *ll.* 1, 42₁₅. Hér upp i hamra þröng | **hefjum** vér morgunsöng *ST.* 243₉. — **Flt. 3.** Hugum, sem i hæðir

snúa, | **hefja** von til sólarlanda *ST.* 247₉. hjörtun **hefjast**, | er hetju sjá | standa eina í stríði *JH.* 22₄. hægt þær **hefjast** | með hafriðu 206₁₈.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. **Hefji** höfuð sin | hingað farinn | lýður og lesi | letur á steini *JH.* 63₁₃. Jeg get vel vorkennt höfundinum, þó hann **hefji** ekki Geysi og Strokk til skýjanna *Ið.* 4, 85₃₁. **Hefjist** á hæsta tind | þin heill og dád *ST.* 148₁₅. — **Flt. 3.** og þangað **hefjist** hljóð þin silfurskæru *ST.* 125₁₂.

Boðháttur.

Flt. 2. Gerið svo vel og dýfið höfðinu niðri vatnið og **hefjið** það upp aptur *Pús.* 1, 62₃₄. **hefjið** til bænar hendur yðar *Ið.* 6, 96₂₄.

Nafnháttur.

Eitt augnablik helgað af himinsins náð | oss **hefja** til far-sældar má *ST.* 208₇. ráð eru nóg að **hefja** hann, | háskóla dýrðling prófaðan *JT.* 249₁. þegar að grímu í heiðstirndum hjúpi | **hefjast** vér lítum á drottningarstól *ST.* 84₉. því vill **hefjast** hinna til | hugurinn lofsýngjandi *BG. Nj.* 3₃.

Þátíð:

Fransöguháttur.

Et. 1. **Hóf** eg þig hærra | en hafinn skyldir *JT.* 48₇. **hófst** ek at lopti, | hátt upp seildist *OK.* 9, 186₅. — **Et. 2.** Sönglist **hófstu** sjálfur meðal vor, | söngsins vængir skulu nafn þitt bera *ST.* 287₁₅. — **Et. 3.** Hann **hóf** upp mikið hjarg *JH.* 298₁₂. (Maria) **hóf** tárug augu til himins *Blk.* 106₂₈. (Gyllembourg) **hóf** upp kvæði um Karl konung *Ið.* 4, 16₃₀. Sú var tíð er ánaud **hófst** hin arga *ST.* 153₁₀. Af öllu þessu **hófst** langt og strangt stríð *PM. Ág.* 119₂₂. Og nú **hófst** höggorusta *Ið.* 4, 50₆. þegar úrkomutíminn **hófst** 109₂₇. — **Flt. 1.** **hófum** upp hendr | til hinna jöfurs *OK.* 9, 143₅. dúka dript-hvíta | með dragreipum | **hófum** við húna 12, 194₇. við **hófum**st upp i kærleik, von og trú *ST.* 128₃. — **Flt. 2.** á yður

landslög | löngum brotið | hefir, og illu | einu launað | það, er þér **höfuð** | hann til ríkis *JT.* 27₂₃. — **Flt. 3.** þá **höfu** þeir ræður sínar *LLH.* 37₂₀. **höfu** þeir heróp | háum rómi *JT.* 30₁₉. og söngva **höfu** fuglar þúsund munnum 103₂₃. deilur **höfust** af nýju *PM. Ág.* 61₁₇. Nokkrum árum síðar **höfust** aptur innbyrðis óeirðir 81₁₁. Eptir það **höfust** ýmsar ættir til ríkis í Svíþjóð 162₃.

Hluttaksorð.

Þótt þjer sjeuð **hafinn** til keisaratignar, hljótið þjer þó einhvern tíma að deyja *PP. Sms.* 39₁₆. hver, sem litillækkar sjálfan sig, hann mun **upphafinn** verða *Tang* 117₁₃. Elting ill er **hafin** *JH.* 151₁₃. **hafin** er höll þín 207₂₀. Þú Guðs mynd, sól, er geislum vafin | glóir á snjóvgum tindum **hafin** *ST.* 117₁₅. Með þessu var uppreistin **hafin** *Ið.* 4, 108₁₁. sá lét hátt **hafnar** | húna blæjur *OK.* 11, 5₆, 12, 73₆. þau (goðin) hljóta því að vera **hafin** yfir hin vanalegu takmörk líkamlega heimsins *Stoll.* 5₁₀. þá er hann gæti **hafið** steinninn *PM. Ág.* 14₉. Þennan foringja og frelsara hefir Guð **upphafið** *Tang* 146₁₈. Andinn getur **hafizt** hátt | þó höfuð lotið verði *ST.* 121₁₁.

Heita.

Forníslenska.

heit (*promitto*), heite (*míhi nomen est*), heita; heitom, heitem; hét, héta; hétom, hétom; heitemn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. a) **ek heit** (*promitto*): nu **heítec** þer þui at ec skal af láta *StH.* 51₃₄. Þvi **heit** ec þer *M.* 62₅. **heit** ec ollom bœiarmonnom vinatto minni 131₂₁. scal ec enda þat er ec **heit** þer *Jv.* 55₄. — b) **ek heite** (*nominor*): Ec **heíte** Gamaliel *StH.* 201₇. Ec **heíti** Clemens *Mþb.* 42₁₂. ec **heíti** Viðga *Þ.* 99₂₇. Þar sem ek **heiter** hirþir ok hofþinge *T.* 139₁₉. — **Et. 2.** a) **heitr** (*promittis*) ef þu hæfnir þat sem þu **heitr** *Þ.*

168₃₃. — b) **heiter** (*nominaris*): Hve þv **heitir** | hala na-graþvg? *HHv* 16₁. — **Et. 3.** a) **heitr** (*promittit*): þann telr guþ enn sik meta mikils er hann **heitr** þui at leggja niþr æfund við mann *StH.* 51₃₅, ef hann **heitr** þui oc efner 52₂. — b) **heiter** (*nominatur*): i upphafe manapar þess er November **heiter** *StH.* 39₂₉. er hann **heiter** greopare 56₂₇. þafi sá es bonifacius **heiter** 151₁₁. i staþ þann es **heiter** Caluarie locus 174₇. c) **Heiter** = **heitr**: Siðan **hæitir** hann á hann (*invocat eum*) *GNH.* 160₈. veraldar virðing **hæitir** hann oc svícr með því margan 164₁₅. — **Flt. 1.** hve móttogr sa es. es vér **heitom** á *StH.* 196₃₆. — **Flt. 2.** sva **heiteþ** ér oc endep er heit oskodd *StH.* 133₁₄. oc enda eigi þat er ér **heitit** *Mpb.* 17₂₄. — **Flt. 3.** Huat ero þesser nema stolar scapera sins. oc i þat fylke talper es stólar heita *StH.* 90₃₉.

Viðtengingarháttir.

Et. 2. næma því **heitir** þv við gvðs vitni. at mer skal alldrige skomm at vera *Þ.* 194₂₆. — **Et. 3.** oc se sa enge er eige **heite** neqve góþo *StH.* 51₂₉. Sa es grimr es **heite** hann miscvnseme 52₁₀. — **Flt. 1.** **heitem** ver geozsco heitom *StH.* 51₁₂. — **Flt. 3.** eþa þót eige **heite** vercmenn *StH.* 158₁₄.

Boðháttir.

Et. 2. eða **heit** hvers manns niðingr ella *Nj.* 116₆₆. **heit** þeim öllum í móti . . . eilífu trausti í þeira nauðsynjum *Mar.* 139₁₆. — **Flt. 1.** **heitom** vér bliþlega ok travstlega *StH.* 51₁₄. — **Flt. 2.** **Heiteþer** oc gialdeþer dróttne guþe yprom 51₁₃.

Nafnháttir.

Titt geresc yþr nú sagþe hann. At **heita** a leiþ fram *Mpb.* 17₂₃. Nu ma vesa at er spyriþ mik hui er scolop **heita** *StH.* 51₁₅.

Þátið.

Framsöguháttir.

Et. 1. lit hingat oc se þat sem ec **hét** þér *Str.* 40₃₁. þui **het** ek Jarizleifi konungi at ver mundim hingat leita *Fvb.* 2, 131₂₁. Ek leidda yðr . . . af Eýgyptalandi a þa iorð sem ec **hiet** feðr-

vm yðrvm *Stj.* 381₂. **hetome** Grimr, | **hetome** Gangleri *Grm.* 46_{1—2}. einu nafni | **hetome** aldregi 48₆. **hetvme** Þundur fyrir þat 54₃. **Hétome** er eigi þolmynd (forma passiva), heldr gjörmynd (forma activa) = **hétom** ek. — *Þolmynd*: Þeim **hetome** þa | þiöþkonvngi *Skv.* 3, 39₁. — **Et. 2.** ver vettom at þu mondir coma sem þu **hezt** *Leif.* 115₂₂. opro **heztv** þa er þv stett vpp or Jordan *M.* 193₃₁. þu helldr engan þann skildaga er þu **hezt** brøðrum mínum *Fs. Suð.* 20₂₂. nærr ætlar þu at finna föður þinn sem þu **hezt** honum *Finnb.* 58₂₃. Ef þu vill enda þitt fyrirheit, þat sem þu **hezt** minni husfru Marthe *Hms.* 1, 543₃. sa hinn mæte gimsteinn. er þu fer með oc þu **hezt** at syna mer *B.* 29₁₉. at þu gerer honum skynsæmd, sem (þu) **hezt** *T.* 108₂₀. hversu vær skilldim gera þann stad, sem þu **hetz** *Hms.* 1, 171₂₆. Minnz þu nu ok . . . þins fagra fyrirheit, þess er þu **hetz** at vitia min 540₂₀. nu er til þess at taka er þu **hetz** með suardaga *Ffb.* 3, 449₁₃. mvn þú nú hveriv þú **hetz** *Nj.O* 171₂₃. — **Et. 3.** drottenn **hét** vegsemp vokondom *StH.* 62₂₉. Anna **hét** spakona 84₁. Auitus **hét** annarr prestr 204₃₆. Sonr buanda necqvers dó þess (es) hireneus **hét** 206₂₁. rikess maþr necqverr sa es eleusinus **hét** 206₂₅. (hann) **hét** þa a nýia leic *Mþb.* 13₂₂. i þeiri van er gvp hiet feþrvm vorom *Ps.* 232₃₂. — **Flt. 1.** ver hæfom eige efnt þat es vér **hétom** guþe i skírn *StH.* 212₂₁. ver **hetom** hanom trvnaði *Þ.* 103₂₇. sem við **hetom** hvarr occarr aðrom 110₄. gefum goða gæum at þvi er ver hetum guði *GNH.* 64₁₈. — **Flt. 2.** sem it **hetop** bæþi hiu Guþi *StH.* 132₂₃. læiðit hana brottv or harki oc haska. sem þið **hétvð** henni *Stj.* 360₁₅. — **Flt. 3.** þau **hétu** þvi almotkom gope *StH.* 128₈. þeir **hétu** a stephanum *StH.* 206₂. Síþan **hétu** a enn sela thorlac biscop faþer oc moþer barnsens *Mþb.* 13₆. **Hétu** þar síþan a en sela thorlac biscop 14₁₈. oc tignaðv skvrðgoð er sva **hiétv** Báál oc Astaroth *Stj.* 381₂₀. Abotar þæsser giora sem þeir **hiæto** *T.* 155₁₂.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. ef ek **heta** travsti mínv eða vmsjá *Nj.O.* 260₂₄. Þat munda ek ætla ef ek **heta** Brynjolftr at þu hetir Halluadr *Ffb.* 2, 444₁₄. — **Et. 2.** þu **hetir** *Ffb.* 2, 444₁₄. — **Et. 3.** Heyrþa ek at **heti** | Hvinngestr faþir þinn *M.* 28b₁₂. Jsvngr

spýrr . . . hvat sa kappi hetí er hertekinn var *P.* 150₁₉.
 Sem ek eftir spvrða . . . hvat hann hietí *Stj.* 409₂₁. báðo
 hann þes, at hann hétese hinum hælga Olafe kononge *GNH.*
 159₂₉. — *Flt.* 3. hygg ek hetí | Hreimr ok Fiosnir *Rþ.* 12₃.

Hluttaksorð.

sa er vill heitinn horscr *Hm.* 63₃. at hann mundi vera
 hinn líkazti Þórólfi Kuelldúlfsyni, er hann var epter heitinn
Eg. 98₁₈. þau rædduz þann dauða er þeim var heitinn *SpR.*
 137₁₀. hann hellt allri þeirri sœmð er hanum var aðr heitin 150₃.
 meðan hann costar til heitinnar hvilpar *Leif.* 6₁. er heiti
 þesso var heitit *StH.* 128₁₃. guþ hatþi þui heítit þeim abra-
 ham oc iacob 140₁₉.

Nýislenska.

heiti, heiti; heitum, heitun; hét, hétí; hétum, hétum; heitinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. þu heiter að sa skule ei sia | Daudans Kvæl þo fare
 hier fra *Vb.* 181₈. — *Et.* 3. (Harpagos) heitir honum sinni
 liðveizlu *FM. Ág.* 25₉. — *Flt.* 2. Eru það þjer, sem heitið
 Skrámur? *Ið.* 5, 317₁₀. — *Flt.* 3. en tryggð hvort öðru
 hreinni' er heita | tvö hjörtu, svo sem Baldurs er *KJ.* 124₂₃.

Þátið

Framsöguhátt.

Et. 1. Sóttá' eg koss þinnar kæru | kinnrjóðrar, er jeg hjet
 þjer *BT.* 223₁₆. — *Et.* 2. Hwsfrw þinne hiestu Trygd *Vb.*
 168₂₄. að mykia alla Mædu þa | sem mjer þu hiest með Eyde
 180₃₉. því hjeztu mjer *JH.* 192₈. kossinn kæru minnar | kinn-
 rjóðrar er þu hjezt mjer *BT.* 223₁₄. — *Et.* 3. Folked suar-
 ar fagnande | hann fromur Spæmann hiet *Vb.* 26₂₉. einn
 saman stóð, | augum leiddi | nýja náttúru | og nöfnum hjet
JH. 27₂₄. Jósefus beið þeirra í borg þeirri, er hjet Jótapata
Ið. 4, 114₁₆. — *Flt.* 1. Við hétum því *PP. NS.* 81₄. — *Flt.*
 3. af öllum hug og hiartans Dug | hietu bædi og søgdu *Vb.*

173₃₄. Þeir **hétu** nú enn að nýu að gera allt, sem skipstjórinn krefðist af þeim *Rób.* 104₉.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. þó að það **hétu** svo, að friður væri saminn milli landanna *PM. Ág.* 133₂₇. að hann ljeti þá vita, hvað hann vildi að sveinninn **hjeti** *Tang* 85₂₈. Þeir vildu eigi gefast upp, nema Titus **hjeti** þeim gríðum *Ið.* 4, 129₁₅.

Hluttaksorð.

Þannig var Rebekka **heitin** Ísak *Tang* 15₁₄.

Hjálpa.

Fornislenska.

help, hiálpa; hiólpom, hiálpem; halp, hylpa; hulpom, hylpem; hólpenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 2. Hvat leggr þu a mot þersu, Malce, nema þat eitt, at þu **helpr** þer *Hms.* 1, 438₃₄. þu **helpr** ollum kristnum monnum 1, 502₂₁. Guð, hinn mildi ok miskunsami, er iafnann **helpr** þinum mǫnnum *Fs.Suð.* 183₄₉. þu **hialpr** ok löysir alla þa er til þin kalla *B.* 187₂₅. — **Et. 3.** hann **helpr** ællom sínom monnom *StH.* 148₂₁. ef eige **helpr** henne brátt iþronar læning 216₆. enda **helpr** honom þat ecki *Grý. i.* 1, 90₁₃. oc **helpr** sua live síno *Js.* 128₁₁. hversu miskunnsamliga hon **helpr** öllum þeim, er henni þíona *Mar.* 106₁₃. sa er ollum **helpr** 852₂₉. ok þar med hans modur Mariam, er ollum **helpr** 979₂₁. ef nokkur **helpr** þér *Fms.* 11, 192₁₂. oc **hælpr** ecci, hvat sem fyrir ocr er gort *GNH.* 194₃₀. þæirrar er þæim við **hælpr**, er vanlyta verða *T.* 99₄. **hialpr** hann þeim wiðr *SpR.* 68₁₇. — **Flt. 2.** Þetta er varevnn mikil segir hann at þer **hialpit** monnom við *M.* 58₃₅. — **Flt. 3.** þa **hiálpase** þar hiú vel *StH.* 116₃₈. þatz þeir **hialpase** *Leif.* 12₅.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. morgum manni mun líkligt þikia at ek **healpi** þer *Ffb.* 1, 236₁₁. — **Et. 2.** ek man i hendr falla hæiðingia vtan þv **hialpir** mer *Stj.* 414₃₃. — **Et. 3.** at hann **hfálpe** þeim sva i nauþsyniom sem hann villðe at guþ hylpe honom *StH.* 210₆. **hialpi** mer sva guð *Grg.i.* 1, 80₂₄. at hann komi til liðs við þá ok **hjálpi** þeim *Trm.* 58₁₄. sva **hialpi** hann Flovent i þessi ferþ *Fs.Suð.* 144₃₂. sua **hialpi** Mahun augna minna *El.* 25₁₀. — **Flt. 1.** sva at þeir sœcqve i helvitis diúp. en ver **hialpemse** fyr iþron óra *StH.* 27₃. — **Flt. 2.** Ein er allra uor bæn . . . at þer **hialpid** hiord ydra *T.* 401₁₇. ok biþi þer a meðal yðar at þer **hialpese** *GNH.* 19₉. — **Flt. 3.** at þeir **hialpi** þui frammarri af þui fé lægligum vmaugum *Jb.* 209₂₂. á helldr þat at vera at báþer **hiálpese** *StH.* 117₁₇. þu villt at aller **hiallpezt** *B.* 100₁₉.

Boðhátttr.

Et. 2. hiálppú sa er ert i enom háestom hlutom *StH.* 125₆. **Hjálp þú**, dýrr konúngr, dýrum, | dags grundar, Hermundi *SE.* 1, 318₂₂. Saðr stillir, **hiálp þú** snjóllum, | sóltjalda, Rögnvaldi 320₂. Guð og hin heilaga Maria, **hialp** mer *Mar.* 662₂₂. far þu. enn goði Vrðarkauttr. ok **hialp** oss við *Finnb.* 14₃. Hin sæta iungfru min viðr **hialp** mer *Str.* 8₃₅. herra. **hialp** mer *B.* 45₄. — *Veik mynd:* **hialpa** nu lifi þinu ok saal *Stj.* 122₂₁. — **Flt. 2.** ger firir þinnar tignar saker at **hialpeð** mannenom *ÓHm.* 40₉.

Nafnhátttr.

hon vill **hiálpa** ællom þeim es hana dýrka *StH.* 8₂₈. at hann scylde honom við **hialpa** *Mpb.* 24₁₆. Sigmundr biðr þa at þeir mundu **healpa** ser *Ffb.* 1, 544₃₂. er eige megom annan veg **hiálpase** *StH.* 61₃₁. Eige mon **hiálpase** sa er felr synþer sinar 61₃₂. þoll mátti eigi **hiálpase** ellegar 96₁₈.

Þátíð:

Framsöguhátttr.

I þessari tíð finnast einnig veikar myndir eftir a-flokknum.
Et. 3. a) **halp:** hann tók út höndunum ok **halp** svá lifi

sinu at sinni *Hkr.* 722₅. Þat **halp** þeim mest, er þeir Ólafr kendu þá eigi 805₈. — b) **hialp**: sva mykit **hialp** honum við várn drotten þes hælga mannz arnaðarorð *GNH.* 158₂. Fyrir þui **hialp** honum allz ækki i æliveru livi þat sem hann bað oc villdi *Str.* 29₃₄. Galopin **hialp** honom allt þat sem hann matti *El.* 70₁₀. skal su kona vitni vm bera er **hialp** henne *NgL.* 1, 303₂₄. hann **hialp** hirðmanni sínum *Hkr.* 195₂₈. **hjalp** þeim þat mjök Birkibeinum, at svâ var myrkt at þeir kendust eigi *Fms.* 8, 306₂₀. kirkiur voru allar læstar, ok **hjalp** þeim þat ekki 329₁₃. þat **hialp** þeim mest er Ólafs menn kenndo þa eigi fyr myrkri *Fr̃b.* 380₅. sa **hjálp** Inga konungi er hann svam yfir ána *Ks.* 271₃. — c) **holp**: sa **hólp** Ínga konungi er hann svam yfir ána Nið *Fms.* 9, 288₅. sá **holp** Inga konungi *Fr̃b.* 416₁₂. — d) **hjálpaþe**: hann **hialpaþi** sva lifi sino *M.* 205₃₈. ok **hialpaði** með því lifino at sinni *Fr̃b.* 323₃₆. — **Flt.** 2. en þer **hulpuð** þeim eigi *GNH.* 212₁₄. **Flt.** 3. því næst hliopo varir menn a skoginn ok **hvlpo** ser með því *Fr̃b.* 460₁₅. (= *Fms.* 9, 382₁₂, *Flb.* 3, 82₂₄). *Veik mynd*: i minning þeirra .VIII. manna sem i aurkinni **hialpaduz** *Stj.* 60₂₉.

Viðtengingarháttir.

Et. 3. a) **hylpe**: sem hann villde at guþ **hylpe** honom *StH.* 210₆. ef hann **hylpi** þæim *GNH.* 152₁₂. ef eigi **hylpi** þer miskunn lausnara mannkyns *Hms.* 1, 334₁₅. (= *Syn.* 453₂₀). hagleiddi hann, at þessi maðr myndi ofsókr verða, ef eigi **hylpi** hann honum *Bs.* 1, 703₃₀. — b) **helpi**: en hon **hólpi** svâ lifi sinu með einu æpli *Fms.* 10, 368₁₄. at haska mundi von, ef hann **helpi** þeim eigi *Hms.* 2, 395₃. — c) *Veik mynd*: **hialpaðe**: farande i raufaðan rosbuk at hann **hialpaðe** sva sino life *T.* 26₈. — **Flt.** 3. ef þau **hylpi** þæim *ÓHm.* 77₃₃. Hann villdi oc at bræðr hans **hlypizt** er æftir hann lifðu *Str.* 29₃₃.

Hluttaksorð.

en ef þu mat ut cumasc, þa ertu **holpen** *GNH.* 160₂₃. Bjarni hefir sik i skóginn, ok er nú **hólpinn** *Vápn.* 25₈. wærdr hann **holpinn** af iðran oc kwol er hann þolir *SpR.* 179₁₅. eru þeir þá **hólpnir**, ef þeir fá hann *Fs.* 66₁₁. hann

hæver morgum um þetta **holpet** *Str.* 38₂₀. dyrlega hefir þu **holpit** mer 65₃. honum nar **holpit** af heilagri Marie *Mar.* 534₁₈. — *Veikar myndir*: haf þik helldr i fiallinu heilan ok **hialpaðan** *Stj.* 122₂₄. síðarr var þeim sagt at konungrinn sjálfir hafði **hiálp**at þeim *Sýn.* 17₁. vér hefðim aldri bót fengit, ef eigi hefði vetrtaksmaðr þinn **hjálp**at oss *Grett.* 48₁₂.

Nýislenska.

*Í núverandi íslensku er þetta sagnorð veikt og gengr eftir a-
beygingunni. Hjá skáldum kunna einstakar sterkar myndir
að finnast.*

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. ad þu ert minn þyður Hirder, | þecker mig Sauden þinn | og **hialpar** mier j minne Stiett *Vb.* 33₃₉. — **Et. 3.** það **hialpar** þier kuad þesse Her, | ad þu hefur Ætlan froma *Vb.* 140₁₇. Allra Hæste einka Gud audmiuk Hiørtun sæmer, | **hialpar** þeim vr huerre naud 152₃₇. — **Flt. 3.** Nú **hjálp**a þau bæði sjófarendum, þegar þeir eru i háska staddir *Stoll.* 104₃₅.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. þo allt forgange nu | eda so sóckua meige, | nema sialfur **hialper** þu *Vb.* 14₃₂. þu Hershófdingen fræge | **hialper** so vel næge 102₂₅. — **Et. 3.** hættu þier sialfur huðrge j voda, | þo **hialpe** Drotten best vr naud 70₂₈. **Hjálp**i drottinn höndum öllum! *JH.* 166₄. guð **hjálp**i mér og mínum fátæka lýð *PM.Ág.* 186₂₃. — **Flt. 1.** Það getr þó varla verið mjög á móti hans vilja, ad við **hjálpumst** ad með uppskeru og hirðingu á Sunnuhvoli *Ið.* 1, 123₁₅. — **Flt. 2.** En hið fyrsta, sem þið verðið ad gera, er það, ad þið **hjálp**ið mér til ad ná aptur skipinu *Rób.* 104₃.

Boðhátt.

Et. 2. Heptu mig æ af heimskum Dom, | **hialpa** ad miju

sie Lunden from *Vb.* 46₁₆. **Hjalpa** þu oss Herran gode 76₂₈. **Hjalpa** þú mjer, herra *Tang.* 107₁₉. *Sterk mynd*: þui ad eg vil þau Orden ein | jnna hier **hialp** þu mier *Vb.* 91₁₇. — **Flt. 1.** Flýtum okkur og **hjálpum** Giandar *Þús.* 2, 237₂. — **Flt. 2.** **Hjálpíð** þjer mjer þá ofan stigann *Þús.* 2, 82₂₈.

Nafnhátr.

þá hugsaði jeg: „nú er gustuk að **hjálpa**“ *GT.* 74₁.

Þátíð.

Framsöguhátr.

Et. 3. *Sterk mynd*: Barg háleit Hera | hlýra þinum | og heilum **halp** hilmis flota *OK.* 4, 235₃. — **Flt. 2.** eins og þjer **hjálpuðuð** mjer upp *Þús.* 2, 82₂₈. — **Flt. 3.** en þá **hjálpuðu** Frakkar og Englendingar *PM.Ág.* 250₂₆. Í Kartagó **hjálpuðu** ust allir að 76₆.

Hluttaksorð.

Öðrum gat hann **hjálpað**, en sjálfum sjer getur hann ekki bjargað *Tang.* 136₂. *Hin sterka mynd er viðhöfð í orðasambandinu* að verða (vera) **hólpinn**: En Drottinn bætti daglega við söfnuðinn þeim sem **hólpnir** urðu *Post.Gj.* (Oxford 1863) 2, 47. oss sem **hólpnir** erum *1. Kor.* 1, 18. bæði fyrir ena **hólpnu** og hina glötuðu *2. Kor.* 2, 15.

Hlaða.

Forníslenska.

hleþ, hlaþa; hløpom, hlaþem; hlóþ, hlœþa; hlóþom, hløþem; hlaþenn.

Nútið.

Framsöguhátr.

Et. 3. reynt mun slíkt verða, segir skarphjediinn, hverr grjóti **hleðr** at höfði öðrum *Nj.* 91₁₁₃. En it horska dýr | **hleðst** aldini *Merl.* 1, 21₂. — **Flt. 3.** Hvnskar meyar | þer

er **hlaða** spioldom *Gkv.* 2, 26₂. sumir taka landtiolldin vpp. oc **laða** i vagna sina *Al.* 118₁.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. vér viljum eigi, at fjölmenni **hlaðist** at, er vér erum afklæddir svâ gamlir *Fms.* 2, 152₄ v. l. 1.

Nafnháttur.

þar eigu þeir at grafa fyrir lunnri oc gera róf oc **laða** ueggir fyrir skip sit *Jb.* 317₂₄. þvi skal **laða** i klofarumi 318₁₆.

Bodháttur.

Flt. 1. hlöðum við borð á barða | baugskjöldum Sigvalda *Fms.* 11, 128₁₀. (= *Jv.* 110₈).

Þátíð

Framsöguháttur.

Et. 1. Valkostom **hlóðk** vestan | vang fyrir merkestanger *Eg.* 175₁. — **Et. 3.** malmr song en **hlop** hilmir | hrekost *M.* 200b₁₃. Storulfr **hlod** heyi *Flb.* 1, 521₃₀. enda **hlóð** Helge þá vörðuna er ek svaf *Gísl.* 61₁₅. ok svaf ek, meðan Helgi **hlóð** vörðuna 148₆. — **Flt. 1.** **hloþu** ver . . . blámanna görpum *Orkn.* 304₂₉ (**Hlóðu** vér *IS.* 1, 173₃). — **Flt. 3.** **hlóðu** skipit með hueiti ok hunangi *Eg.* 49₉. **Hlóðu** þetta, er þa hófðu þeir fengit 86₂₁. ok **hlóðu** at grjóti 89₈. **Hlóðu** síðan at grjóti 174₉. **hloþvz** modgir | a mara bógo *Ghv.* 7₇. Hunndar **hloðuz** a hann *Fs.Suð.* 21₃₄.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. bratt fra ec hann at **hlæþi** | hvgrprvþvm armodi *Jvd.* 29₇. — **Flt. 3.** vel mætte þess vatna | viggriðande bíða, | at hafskiða **hlæðe** | hljótendr of mik grjóte *Eg.* 293₂₆.

Hluttaksorð.

Hygg ek, at nærr veri (knörrinn) **hlaðinn** af gráuru *Eg.* 50₁₉. Haurg hann mer gerdi | **hlaðinn** steinum *Hyndl.* 10₂.

Hlaðnir vǫru þeir haulda | ok hvíttra skjalda *Hkr.* 62a₁₆. (= *Frb.* 48a₃₃). **hlaþin** halsmeniom *Am.* 46₃. sceiþr sa herr fyr havþri | **hlaþnar** *M.* 51b₃₃. Gvilkistor sva mioc **hlaþnar** af gvlli at *Jv.* 73₅ (= *Fms.* 11, 85₂₀). voru þær (ǝ: hendrnar) **hlaðnar** hringum gulls til axlar *Fas.* 2, 472₁. margr sa er hann hafðe **laðet** sec af gulle oc gersinum þottiz engis aflat hafa *Al.* 93₁₂. drifo þeir þa til fleire vercmenn. oc góto **hlaþep** ernenom *Mpb.* 26₉ (= *Bs.* 1, 350₃₄).

Nýislenska.

Nútið.

Framsöguhátt.

hleð, hlaði; hlöðum, hlöðum; hlóð, hlæði; hlóðum, hlæðum; hlaðinn.

Et. 3. Harðstjóra kúgun, klerka lýgi | með klækjum **hleður** myrkra vígi *ST.* 118₂₀. guðsmyndinni er örðugt um flug, þegar aldurinn **hleður** á hana dusti *GP. ÞS.* 103₂₆.

Boðhátt.

Flt. 2. **hlaðið** upp bálkóstinn og kastið honum á *Þús.* 1, 118₁₇.

Nafnhátt.

ok um borg vora | bröttum **hlaða** | háva í hring | hömrum bjarga *OK.* 8, 268₁₀. Hún ein hefir leyfi til að **hlaða** valkóstum *lð.* 5, 374₁₅. lét Alexander **hlaða** garð úti eyrna *PM. Ág.* 51₆.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 1. **hlóð** jeg hverja þeirra um sig með fimm kúlum *Rób.* 90₁₈. — **Et. 2.** **Hlóðstu** mjer að höfði | hringum ilmandi | bjartra blágrasa *JH.* 170₁. — **Et. 3.** Hver vann hjer svo að með orku? | aldrei neinn svo vígi **hlóð** *JH.* 105₂₂. Maðrinn

hlóð sig gulli *Pús.* 1, 94₃₃. allt af öðru hverju **hlóð** svo snjó fyrir andlitið á honum, að hann gat ekkert sjeð *Ið.* 5, 375₂₂. — **Flt.** 3. Á elztu tíðum reistu menn upp steina eða **hlóðu** vörðu þar sem einhver merkisatburðr hafði orðið *Ið.SG.* 155₁₉. En húspurnur | **hlóðu** karfir | brauði með | ok á borð settu *OK.* 1, 54₂. **hlóðu** Kinverjar grjótgarð mikinn til varnar móti fjalliþjóðunum *PM. Ág.* 3₂₄. ætið fékk eg einn á skip, ef aðrir **hlóðu** *JT.* 289₁₅. hann skoraðist aldrei undan aukastörfum þeim, er á hann **hlóðust** *Ið.* 1, 210₂.

Hluttaksorð.

Nú er **hlaðinn** bátur að borði *JH.* 166₁₉. Nú er halr sjá | **hlaðinn** raunum, | hingat kominn | af hrakningi *OK.* 6, 94₂. Hár umhverfis | var **hlaðinn** garðr 9, 89₂. (skip) **hlaðin** gulli, silfri og gimsteinum *Tang.* 59₂₅. þú hefur ekki **hlaðnar** smábysstur á þjer eins og jeg *PP. Sms.* 17₁.

Hlaupa.

Forníslenska.

hleyp, hlaupa; hlaupom, hlaupem; hlióp, *vth.* hlœpa (hliópa), hlypa; hliópom, hlypom, *vth.* hlœpem (hliópem), hlypem; hlaupenn.

Nútið.

Framsöguháttir.

Et. 1. ef ek **hleyp** út ór eldinum *Nj.* 129₁₂₆. **lœyp** ec um morkena æinn saman *Str.* 31₃₀. nokkuiðr **lœyp** ec 31₃₃. — **Et.** 3. (hann) **hleyp**r at gunnari af mikilli reiði *Nj.* 72₃₃. Biorn **hleyp**r vt síþan *Jv.* 61₁₀. þá **hleyp**r Þorleifr scvma í moti Vagne 113₂₇. Oc **lœyp**r vpp oc til ællzins *Þ.* 167₂₂. Nu **lœyp**r hann upp a Sintram 198₂₅. oc **lœyp**r (skriðan) ivir risann 69₅. Siðan **lœyp**r hvarrtveggi af sinom hesti 109₁. oc **lœyp**zt vndan sokn *NgL.* 2, 38₁₅. En ef hann **lœyp**zt fra sýslu manni 54₉. — **Flt.** 2. mun keisara auðuellt at drepa yðr, ef þer **hlaupit** eptir görningum Ubba *Fs.Suð.* 26₂₈. **Flt.** 3. **hlœpa** þeir á land vpp *Jv.* 71₁₉. þeir **hlaupa** eptir *Nj.* 87₁₁₀.

þa **hlaupa** þeir þegar i mot þeim *Stj.* 414₁₆. þa **lavpa** þeir af hestom sinom *Þ.* 122₄. **lavpa** af hestvm sinvm 126₆.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. villtu þa. segir Rafn. at ek **hlaupa** a Eyri *Finnb.* 48₈. — **Et. 2.** Warazt þu þat oc wanndliga at þu **laupir** æi snæmma i át eða dryckiu *SpR.* 97₂₈. — **Et. 3.** oc meiri van at folkit **hlaupi** af þingino *M.* 178₁₂. at æigi **laupi** hværr fyrri annan sæm siðlausir mænn *SpR.* 97₃₄. — **Flt. 1.** Nv er þat vart rað at ver **hlaupimz** með yðr ok sæmnom liði *Frb.* 396₂₀ (= *Fms.* 9, 248₂₆). — **Flt. 3.** **laupi** nu fram miklir hundar ok rífi Petrum i sundr *Ps.* 95₂₁.

Boðháttur.

Et. 2. **hlaup** þú hjer út *Nj.* 129₁₁₄. **hlaup** þú út fyrri 129₁₂₁. **hlaup** heim til búðar sem skjótaz *Fbr.* 88₉. — **Flt. 1.** **hlaupu** vjer at hánúm fram allir senn *Nj.* 63₃₄. **hlaupum** nú at hánúm 102₆₁.

Nafnháttur.

Eínarr hafpi þat miok i mali at hann mýndi **hlaupa** ór flocke jarlsins *Jv.* 109₂₅. ek mun **hlaupa** þegar eptir *Nj.* 129₁₁₅. þú skalt **hlaupa** fyrri 129₁₁₈. þá vildi Uni **hlaupast** á braut *Ísl.* 1, 246₂₀.

Hluttaksorð.

Jarl hefir .viii. c. manna fyrir vtan **hlaupandi** sveina *Fs.Suð.* 95₇. Eptir þetta riða þau vestan tuæ saman. ok einn **hlaupandi** sueinn með þeim *Finnb.* 59₁₁. spýrr hann af **hlaupandi** monnum at Þorkell ok Þora kona hans voru komin i Bolstað-arhlið 59₁₈. sa kómr **laupande** um fioll *GNH.* 126₃. sva springr upp fyre þeim æinn burstigull, **laupande** framm millem þæirra *T.* 115₂₁. **laupande** suæinum 227₂₁. Tueir sueinar hófðu oc komet **laupande** i kirkiuna 255₁₅.

Þátíð:

Framsöguhátt.

Et. 1. síþan **hliop** ec vpp orviti *M.* 191₁₁. enn ek **hljóp** þegar undir herðar Þorgrími *Fbr.* 88₃₀. er ec **liop** fra þer i olæyfi þinu *El.* 71₁₁, ek **hlupumzst** a brott leyniliga *Ffb.* 1, 330₂₂. — **Et. 2.** því (= hví) **hljóptu** eigi eptir mér? *Fas.* 2, 283₂₂. hví **hljóptu** eigi eptir? *Örv.* 174₅. þu **hliopt** or klaustranum *Þ.* 370₆. — **Et. 3.** **hliop** maðr at honom *Frb.* 32₆. hann **hliop** a miscun konungs *Ág.* 46₁₈. — Þorgeirr **hlióp** at skíðgardinum *Eg.* 56₁₄. — **Flt. 1.** Í vár réðu vér til ok **hlupum** á brott 142₂₀. — **Flt. 3.** eoxn **hliópo** með vagnlasse á svein necqvern ungan *StH.* 206₈. En hann vetti (= veitti) þeim (þ: diqflonom) þat at þeir **hliopo** i svinin *Leif.* 101₆. oc **hliopv** ný ýtt á scip *Jv.* 61₁₃. ok **hljópu** þegar vpp til vápna sinna *Eg.* 56₁₂. **Hljópu** menn þá til dyranna 144₁₂. Þá **hlupu** menn frá búðunum *Gl.* 27₇₂. þá **liupu** þeir upp aller *ÓHm.* 26₃₆. þeir er til æykianna **liupu** 27₃₂. Þá **liupu** hæiðingiar a hesta sina *El.* 72₁. þeir **hliópose** a bravt *Mþb.* 37₅. (= *Ps.* 128₃₀).

Viðtengingarhátt.

Et. 3. Þat segia menn, at á sitt bord **løpi** hvárr þeirra *Fms.* 10,364₂₀. sat hverr um annan, ef ut **hlépi** (=hlœpi) *Fs.Suð.* 21₂₄. við þat var buit at upp **lypi** hurðen *ÓHm.* 37₂₈. um nætr var sun boandans i iarne með hanum til giæzlo at hann **løpeze** æigi 82₄. at hann **lypiz** æigi fra honum *GNH.* 158₃₀. at hann **hliopiz** eigi fra honom *ÓH.* 246₃₂. — **Flt. 2.** vilda ek ráða yðr ráð frændum mínum, at jer **hlypið** eigi upp við frameggjan Hallgerðar konu minnar *Nj.* 41₁₉. (*Nj.O.* 61₂₂). — **Flt. 3.** með hunda .ii. þa sem þui varo vaner at spyria þa menn upp er undan **løpeze** *ÓHm.* 82₁₈. at ei slite þeir fylkingarnar oc **liope** þegar á Serke *Al.* 67₈. Bolli hélt at sér kyrtlinum, at ei **hlypi** út idrin *Ld.* 244₂₀ (*Ld².* 162₂₅). er þvi varo vaner at spyria þa er undan **lypise** *GNH.* 159₁₄.

Hluttaksorð.

væra'k þráþa þrúþe... á bak **hlaupenn** *Korm.* 43₂₂. ætla allir at fiandinn sialfr se **lavpinn** i þann biorn *Þ.* 152₂₆ (hann

ser hvar **nylavpin** var ein scriða 69₁₀. Ölfusá er ofan **hlaupin** með ís *Sturl.* 2,137₅. var skeinan saman **hlaupin** *Grett.* 179₂. mikit svell var **hlaupit** upp fyrir austan fljótit *Nj.* 92₁₀₄. eða hafa þeir **hlaupit** af landi á brott *Eg.* 270₁₂. Magnvs broþir hans hafði **hlavpiz** fra konvngi *M.* 147₆.

Nýislenska.

hleyp, hlaupi; hlaupum, hlaupum; hljóp, hlypi; hlupum, hlypum; hlaupinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. hátt á | himinfólgnum stig | **hleyp** eg skryddur í morgunsins roða *JH.* 4₇. **Hleyp** eg svo á hlaðið út og höfuð kerri *JT.* 288₁₉. Eg **hleyp** þá til að hjálpa honum *Þús.* 2,291₂₆.

Et. 3. Hver er gnýr sem gegnum loptið **hleypur?** *JH.* 2₁₃. og **hleypur**, þegar hreppstjórinn | finnur hana á förnum vegi 41₇. sjer að **hleypur**, hyggur steypist | hrannaljón á djúpu lóni 167₁₈. — **Flt. 2.** Því (=hví) **hlaupið** þið þá burt? *Þús.* 1,71₁₃. — **Flt. 3.** **hlaupa** þeir um holur *JH.* 185₁₈. hæðir **hlaupa** og gnípur *JT.* 89₁₈. innan í honum **hlaupa** þrátt | hnettir aðrir dag og nátt *KJ.* 154₁₁.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. Ef það verður | at Ares strjúki | undan bótum | ok á brott **hlaupi** *OK.* 8, 167₄.

Boðhátt.

Et. 2. **Hlauptu** upp á hólinn þarna *Rób.* 102₈. **hlauptu**, **hlauptu** allt hvað þínir gömlu fætur toga *PP. Sms.* 159₉.

Nafnhátt.

girnast margur í vandan sess að **hlaupa** *Vb.* 87₉.

Hluttaksorð.

er brennheitt blóð | brand í kríngum | hart **hlaupanda** | hvervetna flaut *OK.* 9. 188₇.

Dátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 3. Því sá varð fanginn, er und fossi **hljóp**, lax hinn lævísí *JH.* 15₂. hún skelldi aptur hurðinni og **hljóp** burt 292₅. — **Flt. 3.** hlupu þeir allir með köllum *JH.* 299₁₀. þeir stóðu upp og hlupu af stað *N.* 1, 43₈. drengir fráleik reyndu þá | og hlupu yfir helveg þann *KJ.* 153₁. sumir hlupu á eptir honum *Fús.* 2, 81₂₁. **hlupu** ungir menn rómverskir þar að *PM.* *Ág.* 54₃₂.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. fyrir að faðma þig | fús **hlypi'** eg dauðans stig *JT.* 129₁₄. — **Et. 3.** ef Ares | undan stryki | bótum ok böndum | ok brottu **hlypi'**? *OK.* 8, 165₈. Nú þótti mér í draumnum, að maðrinn tæki til fótanna og **hlypi'** af stað *FP.* 3₂₃. — **Flt. 3.** *Eldri mynd:* Knætti-t á lopt því | lypta bjargi | tveir ok tuttugu | traustir vagnar, | þótt hart fram **hlypi'** | á hvelum fjórum *OK.* 9, 116₅. því að það væri orðið sannreynt, að menn tæki við gjafapeningum, **hlypi'** með þá fram á Bakka *Ið.* 3, 83₁₉.

Hluttaksorð.

Minn þá hugur **hlaupinn** | yfir hafdjúpsins geim | mynnist við þá mey, sem | er mér kærst heim? *ST.* 13₈.

Hljóta.

Forníslenska.

hlýt, hlióta; hliótom, hliótem; hlaut, hlyta; hlutom, hlytem; hlotenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. En í haust þar er hestar | hagþorns á mó sporna, | ték ýmisar ekkjum | iðir, **hlýtk** at riða *Hkr.* 274 b₂₆ (= *ÓH.*

55b₃₃). til þessa mals er ec lýt at svara *Al.* 127₈. — **Et. 2.** illt hlýtr þú af þinni móður *Eb.* 34₅, en þu hlytr þetta vandræði af at rada *Ffb.* 1, 304₂₄. Þu hlytr micklo héra at tala við hann *Fs. Suð.* 33₄₂. — **Et. 3.** þar er alt scal endalaust vera þat er maþr hlytr *StH.* 88₂₄, enn meiri lytr at svara oc giallda þess er baðer gera til *Al.* 128₅, en sa þeirra scal framtelia er hlýtr *Grg. i.* 1, 64₃. Af synþom oc af lavstom hlyze iamnan synðrþyke oc bardage *Mpb.* 44₂₀. — **Flt. 1.** Fimte er frópleícs geisle. þa hliótom ver þann. ef vér viliom costgæfa at vita sem flest *StH.* 24₃₀. þviat ver hliotom alt illt af þeim (galdramønnon þessom) i borg varre *Mpb.* 115₁₀. Nú hljótum vit at skilja bæði samvistu ok vinfengi *Bs.* 1, 40₃₃, ef hann nær oss, þa liotum vær allir dauða! *El.* 112₁. — **Flt. 2.** þvi at þat veit ek görla, ok man þat at bezta kosti, at þér átta bandamenn hljótið hálf Melsland *Band.* 30₂. — **Flt. 3.** af honom hliota aller þrifnøþ *StH.* 83₂₃, enn þó mun ek satt frá segja, at fleiri hljóta af hánum illt enn gott *Nj.* 115₄₉, af honum liota aller þrifnað *GNH.* 101₁, oll englafylki liota nomn af þionastu sinni 181₆.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. Þat má vera at ek hljóta gæfu af göfgum frændum mínum *Gl.* 5₄₆. — **Et. 2.** En þat man eigi undarligt þykja, þó at þú hljótir eigi mikit happ af mér *Grett.* 85₁₄, ma þat kalla at þu hliotir þetta mest af mer *Ffb.* 1, 565₃₁, mer þyckir meiri von. at þv liotir þann lvtinn er osigr heitir *Þ.* 106₂₇. — **Et. 3.** hvargan yckarn haconar jarls man hann spara til að hliote úforna (= ófórina) *Jv.* 97₃₁, er mér þat litt at skapi at hón hljóti orð af þér *Fbr.* 30₁₁ (= *Ffb.* 2, 149₂). — **Flt. 2.** þu scalt i friði vera oc engi mæin ræðaz, nema vit liotim baðir *El.* 114₆. — **Flt. 3.** at allir lioti iammikit af *El.* 27₁₁, at þú takir þat upp, at minnst vandræði hljótiz af *Nj.* 115₅₁.

Nafnháttur.

Þa mono þeir hliota ena lęgsto hlvti sem þeir agirnasc *Leif.* 14₂₈, mantu hliota at deyia með mer *Al.* 129₂₀, hann evar ecke vm at hann myni liota sigri at rada 136₂₃, svá

lízt mér á þenna dregil, sem enga frægð munak af liota *SE.* 1, 110₁₉. enn þó mun hjer margs manns bani af hljóta^z *Nj.* 58₇₄.

Hluttaksorð.

Hljótandi er haft sem nafnorð í skáldskap: Sverðs hafa slíkar byrðar | (sanns nýtr hverr við annan, | Haraldr skiptir svá heiptum) | hljótendr er sér brjóta *Hkr.* 626b₁₅ (= *Frb.* 253b₁₀). vel mætte þess vatna | víggriðande bíða |, es hafskiða hlœðe | hljótendr of mik grjóte *Eg.* 293₂₇.

Þátið

Framsöguhátt.

Et. 1. Hlaut ec af hrapþung sciota | hlyri mér in seyra *M.* 102₂₁. ef þú vill gera mjer sæmð nakkvara fyrir hrakningar þær er ek hlaut í Norvegi *Nj.* 91₉₅. — **Et. 2.** Óparfar unnostur áttu — hlautz af annarri örku^{ml} *Fbr.* 40₇. (*Ffb.* 2, 155₁₀ hlauzst). Vel er þat er þú hlautz slíkt af konungi *Hkr.* 455₂₀. þv lavzt *ÓH.* 191₃₃. — **Et. 3.** Til micla garz fór hann oc hlaut þar mikla tign *Ág.* 88₄. Oc hlaut sendingina sá er styrþe *Jv.* 118₂₇. Egill hlaut at leika við suein þann, er Grimir hét *Eg.* 122₂₀. úlfr hlaut at greiða fjeit allt *Nj.* 60₁₃. sva mykla miskunn laut hann af guði *B.* 26₁₃. síðan taki hverr þat er lavt *F.* 102₁₈. Skjöld bar ek heim frá hjaldri, | hlauzk mér til þess, gauzkan *Hkr.* 542a₂. var lutað um, hvárum megin vægsins standa skyldi (kirkjan), ok hlautzt fyri norðan *Bs.* 1, 20₁₇. — **Flt. 1.** hlutum mer stór avdæfi *Al.* 165₁₂. — **Flt. 2.** ok sókngædir síðan | snjallmæltr hlutuð allrar |, hér lýsi ek veg vísa |, vald framkomit aldar *Fms.* 10, 110₁₇. — **Flt. 3.** þo hlutu þat margir *Ffb.* 2, 164₃₄. þa er vel ef þeir vilia út ganga er lutu *NgL.* 1, 47₂₀. í hæfnd þeirra swika er menn lutu af þinni flærð oc bliðu *SpR.* 139₁₅.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. en um þat vilda ek at mín ákvæði stæðist, at þú hlytir því verra af feðr þínum, en Oddr hefir af mér hlotið,

sem þú hefir meira i hættu en hann *Eb.* 34₁₈. fyrir hvi hon hefdi þolat at pilagrimr hennar hlyti voveifigan dauða *Hms.* 1, 551₃₈. enn eigi vilda ek, at þat hlytiz af mjer til *Nj.* 75₉₁. — **Flt. 2.** en þat væri vili minn, at þér hlytið allir illt af mér *Eb.* 34₉. Þat mynda ek vilja, segir hrappr, at it hlytið af mjer mest illt *Nj.* 88₈₉ (*Nj.O.* 133₁). — **Flt. 3.** oc (man) þyckia þa bózt að þáþir hlyte *Jv.* 97₃₂. heldr vilda ek vera úgildir, enn margir hlyti illt af mjer *Nj.* 109₈₁. Eingi mann-dráp vilda ek at af mer hlytiz *Fs.Suð.* 27₂₂.

Hluttaksorð.

Þeir er skirn hafa hlotna *Lv.* 12₂. þa scal þingat hverva i þa kvísl oðol sem loten ero *NgL.* 1, 94₁₃. en litit etla ec þic af honom hafa hlotit *M.* 37₈. eða nefnir i annan dom en hann hafi hlotit *Grg.* i. 1, 39₃. þa hofom ver þat alt af henne hlotet *StH.* 6₁₂. at vér megem þá georr skilia hveria miscunn ver hofom hlotet af þeim 16₄. oc hvgsaðe með ser hvar sa micle craptr er hann hafðe lotet mette leynaz *Al.* 121₂₃. Sva var oc um aðra postola oc guðs vini er lut hofðu af lotet *GNH.* 129₂₆.

Nýislenska.

hlýt, hljóti; hljótum, hljótum; hlaut, hlyti; hlutum, hlytum; hlotinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. Ein sit eg inni | og annast hlýt | kaflöðna hvolpa *JH.* 185₁₅. jeg hlýt að birta þjer hugskot mitt *Þús.* 1, 88₂₃. Þá hlýt eg að segja, að eg sje allra manna ófarsælastur 2, 135₁₅. — **Et. 2.** á þá götu, | er þú ganga hlýtur *JH.* 99₈. Þú hlýtur að vera furðu skapharður *Þús.* 2, 93₁₃. Það er nú þrent í ráði þessa manns, sem þú hlýtr að hafa allan viðbjóð á *FP.* 15₁₅. — **Et. 3.** mitt á köldum bana stig | hlýtur að slokkna lífið ljósa *JH.* 240₁₆. Það hlýtur að verða okkur til góðs *Blk.* 31₃₀. hann liggur þungt haldinn, og hlýtur að

deyja 82₁₅. Þó að reitt sje höggið hátt, | hlýzt þó stundum af því smátt *KJ.* 153₁₆. — **Flt. 1.** og huad vier hliotum lijda | Hatur sie ei nema Bate *Vb.* 35₃₁. nu vier Nidiar þeirra | niotum Christs og það hliotum 43₂₅. ef vér á honum hljótum færi *JT.* 62₂₄. binda þau sár, er benja fyrir vendi | í bardaganum, vinir, hljótum við *GT.* 31₁₅. — **Flt. 2.** Þjer hljótið að vita, hvar hann er *Þús.* 2, 196₁₄. með því móti hljótið þið að lenda í klóm Tyrkjans *Ið.* 2, 104₃. Þá hljótið þér að gjalda jáyrði til þess, að verða konan mín *PP.NS.* 45₁₉. — **Flt. 3.** Miklar hljóta syndir minar að vera *Þús.* 2, 88₃₁.

Viðtengingarhátr.

Et. 1. so hliote eg vist með slijkum *Vb.* 97₁₁. Til Fögru hliðar mig hvetjið þið, að harma-fró ég í kyrkju hljóti *Ið.* 1, 111₄. — **Et. 3.** Stiornar valldenu stöndum ecke a mote, | strangan Reikning tru eg það gjallda hliote *Vb.* 87₃. Fjærri fer því, svaraði eg, að eg vilji að nokkur hljóti ónæði eða skaða af mjer *Þús.* 2, 125₉. Hljótist af því það sem guð vill 1, 18₇. og hljótist illt af, þá skal það lenda á mjer 2, 324₁₄. — **Flt. 1.** Líð sæll til ljóssins staða | , ljúfasti bróðir kær! | þó harma hreggi baða | nú hljótum kinnar vær *JT.* 162₇. að vér séum enþá í syndum vorum og hljótum að lokum fyrirdæminguna *FP.* 87₁₉. — **Flt. 3.** Heims Illgiörder tru eg að straffast hliote *Vb.* 86₂₈. en hverfa hljóti | horskir biðlar | apr, erindi | ekki fegnir *OK.* 5, 12₉.

Boðhátr.

Et. 2. hljóttu þreytt æ værd svo væra | , sem var mér þessu sinni léð *JT.* 139₂₆. Hjartans harma minna | hljóttu skyldugjald *ST.* 137₁₆. — **Flt. 2.** Langlijfed og fastan Frid | og Føgnud hlioted bæde *Vb.* 173₁₁. Heliarpjnu | hlioted so fyrer æded liota 198₂₆. Og þessa yndis, þessa frelsis njótið | og þar með blessun guðs af hæðum hljótið *JT.* 236₂.

Nafnhátr.

Þar sem var mín vagga | vil eg hljóta gróf *ST.* 102₈. Auðmaður sá, er um jeg kveð | , aftökustað þann hljóta réð *GT.* 105₁₀. af þjer og þinu afkvæmi skulu allar þjóðir jarðar-

innar hljóta blessun *Tang.* 17₇. Ílt mun af því hljótast *ll.*, 1,25₇.

Þátíð.

Framsöguháttur.

Et. 1. Herðar hve fagarar | hlaut jeg að líta *BT.* 242₁₆. ef ek þrautir allar | , er ek þola hlautk | at rögnu ráði, | rekja vilda'k *OK.* 7, 102₆. Mig hefir vilt þitt veila skin | , en vörn eg hlaut mót illu *ST.* 181₇. Hlaut jeg því að taka því, sem að höndum bar *Þús.* 1, 112₈. — **Et. 2.** Þú hylli þjóðar hlautz *JT.* 24₈. Varst þú of góður | vorum heimi | og hlautst því ungur | inndælli vist? *JÓ.* 78₂₃. — **Et. 3.** til hinnar ungu | athvarfslausu | sem mitt hjarta hlaut *JH.* 18₉. sjálfur hann elsku | nær engra hlaut *BT.* 76₆. þá Skáld-Hrafn fljóðið fagra hlaut | hve fölnuð sýndist hlíðin *ST.* 233₉. Scipió hlaut einnig að reyna hverflyndi hamingjunnar *PM. Ág.* 74₂₀. Þat af heipt hlautz | háskasamlegri | meyjar Ginnregins | ennar glóeigu *OK.* 3, 64₁. svo grimmlegt stríð hlautz örnum af | þeim ítra Borgarsvani | , að loks þeir börðust handan haf, þar hvor varð annars bani *ST.* 234₇. Hlaut Aþena Attiku *Stoll.* 97₁. **Flt. 1.** Hlutu vér margir | of Helenu sök | at foldu falla | frægir kappar *OK.* 11, 219₁. Þú einn mátt bæta bezt | böl þat er hlutum mest *GT.* 41₁₆. Vér hlutum að dást að inum gamla manni *Ið.* 1, 198₄. **Flt. 3.** að hnoða saman röngum lýsingum á landsmönnum, sem þeir hlutu sjálfir að vita manna bezt, að voru vanþakklátlegar *Ið.* 4, 93₁₄. Gyðingar . . . hlutu að taka sér nærri, að sjá hin skadlegu áhrif, sem veldi Rómverja og samvistirnar við þá höfðu á þjóðina 102₁₅. jafnvel konungar og keisarar hlutu að auðmýkja sig fyrir þeim (páfunum) *Tang.* 158₆.

Víðtengingarháttur.

Et. 3. þegar mönnum fór að skiljast sá sannleikur, að hverr maðr hlyti eptir dauðann að taka umbun eða refsingu fyrir breytni sína á jarðriki *Stoll.* 19₂₉. Hann þóttist sannfærður um, að fyrir vestan Atlantshaf hlyti að vera til afarmikið land *PM. Ág.* 167₂₉. þótt hann hlyti að vita, að vindáttin gat

ekki verið nema ein *Ið.* 1, 163₁₇. annars hlytist illt af því, | ef mistakast kynni að fela *BT.* 42₁₃. — **Flt. 3.** a) *eldri mynd hlyti:* Vatnið ætti þannig að miklu að ausast upp af sjálfu sér, þar sem árnar hlyti að vaxa við það *Ið.* 2, 96₉. það þótti ekki umtalsmál, að allir hlyti að fá barnabóluna 6, 108₂₂. ráðgjafinn sagði, að hinar fegurstu fyrirætlanir hlyti að fara að forgörðum 203₁₉. — b) *yngrri mynd hlytu:* var það álitnið sjálfsagt, að stjórnendrnir hlytu að standa andvígir þeim, er þeir áttu yfir að ráða *Mill.* 2₁₃. þeir hlytu líka að hata það flest, sem samþegnum þeirra væri hnossa kærast *Skír.* 87, 19₅. mjög þótti tvísýnt um, hvort friðarreipin hlytu ekki að slitna 23₂₇. yfir þetta ríki... hlytu þeir að skjóta skildi 66₁₈. en þeir, sem engan skilding eiga..., hlytu að deyja úr sulti *PP. Sms.* 127₇. kvaðst hann nú eigi geta að gert, þó óregla og óspektir hlytust af *Þús.* 2, 194₃₄.

Hluttaksorð.

Þá sýslu hefir hann hlotið snemma *Stoll* 49₇. þeir geta ekki annað enn hlotið að sjá hana *FP.* 103₃. þær hafa hlotið að verða mjög svo eptirbátar manna sinna *Ið.* 4, 382₂₁. mundir þú fyrir laungu kominn í grjótstakk fyrir slysin, sem af þér hafa hlotizt *Il.* 1, 63₂₆.

Hlæja.

Fornislenska.

hlæ, hlæia; hlæiom, hlæem; hló, hløga; hlógom, hløgem; hlegenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. Hlæra þv af því | heiptgiorn kona *Skv.* 3, 31₃. enn hvárt er sem mjer syniz — hlær þú? *Nj.* 130₁₃. **Et. 3.** mér hlær at því færi (= mær hlær at því færi) *M.* 52 b₂₃. hlær mer þéss hvgr *Jv.* 82₂₇. — **Flt. 1.** þu telr oss ęra vera, er ver gleymum eigi eda hlęgium med galausum monnum *Hms.* 1, 287₁₃. — **Flt. 2.** O hosson yþr er hleęþ *StH.* 60₁₁.

pikir yðr vel komit málinu yðru er þér hlæit svá mjög *Gl.* 11₅₄. — **Flt. 3.** At boþorþe mino hleia licnesce þar er ger ero ór tre *Mþb.* 45₁₃. oc hleia menn at honom *M.* 94₂₁. aller horfðu a oc hlæia at honum *Finnb.* 9₃. hlæja hliðir | við Hallsteini *Ísl.* 1,224₁₄. Sem Nordmenn sia konunginn falla æ bak, hlægia þeir *Mar.* 924₉.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. þuiat uær uilium æigi at fiolmenni hlei at oss *Ffb.* 1, 383₈. (**hlæi** *Fms.* 2, 152₄). — **Et. 3.** en ekki þykki mér þat hlægilegt, þó at þeir sveinar hlæi at því, at þú sitir mjótt og gnúir saman lærum þínum *Band.* 38₁₆.

Boðháttur.

Et. 2. at három þvl | hleþu aldregi *Hm.* 134₈.

Nafnháttur.

hlæia eige at gomlom mannæ ne vanheilom *StH.* 103₂₆. at eige þori aþrer lerisveinar minar at hleia at mér *Mþb.* 92₁₀. toku þa allir at hlæia at honum þeir er nærr voru *Ffb.* 1, 285₉. (= *Fms.* 1, 282₂₇). frændr njáls slikir sem þorgeirr er munu eigi hlæja fyrr enn nakkvat er hefnt brennunnar *Nj.* 136₁₈. sa engi maðr hann hlægia fyrr enn þa *Hms.* 1, 300₁₉.

Hluttaksorð.

Konvngur svaraði honum hleiandi *M.* 38₇. var hann iafnan hleiandi við því er þeir melto 40₂. oc spurðu hlæjandi allir *Bs.* 1, 38₁. Hann fagnaði henne leiandi *ÓH.* 78₁₇. hlæiandi af þeirri gleði ok fagnaði sem hann hafði fengit *Stj.* 115₃₀. Hleþandi Vælvndr | hófz at lopti *Vkv.* 29₅ (= *Vkv.* 38₁). er hon gratandi | gorrðiz at segia | þat er hloþandi | hælþa beiddi *Br. af Skv.* 15₇. Hleþandi Gvdrvn | hvarf til scemmo *Ghv.* 7₁.

Þ á t í ð.

Framsöguháttur.

Et. 1. Eigi hló ek *Stj.* 119₁₀. - - **Et. 2.** Hvi hlottv nv

segir konungr *M.* 104₂₅ (= *Fms.* 6, 390₂₁). hitt er sannara at þu **hlótt** *Stj.* 119₁₂. en þu þar j mot **hlott** hæðiliga *Flb.* 1, 321₂₅. hvad kom þer i hugh, er þu **hlott** *Hms.* 1, 394₂₆. — **Et. 3.** En annarr . . . **hló** at honom *StH.* 174₃₁. Diacninn gerþi eigi fara oc **hlo** at mali býscops *Leif.* 94₁₀. inn forni fiandi com at honom oc **hló** 146₁₀. oc **hlo** hann at fiolkyngre hans *Mþb.* 92₅. lerisveinn hans **hló** at honom 92₇. þa lo Velent *P.* 98₁₄. þa lo konungsdottir 227₅. — **Flt. 3.** þeir **hlógo** oc mæltu *StH.* 172₉. oc **hlógo** Gyþingar at honom 173₁₂. þeir **hlogo** svá at honom. sem at bændingia *Mþb.* 64₅. þa **hlógo** cristner menn 71₁₇. þeir . . . **hlogo** at henne 88₁₄. (þæir) **logo** at *ÓHm.* 75₂₁. (þeir) settu þat (høfuðit) a þufur upp oc **hlogu** at *Flb.* 2, 166₁. Af þeim uoru þeir nockurir, er **hlogu** fast *Mar.* 539₃₃. **hlogu** þeir oc skutu at þessu helga klæði 923₁₃.

Hluttaksorð.

hleginn var hann, at hann leysti oss fra diofla hlatri *Hms.* 1, 283₂₁. En iarlinn kunni þessu þvi verr, sem hann sa sik meir **hleginn** 435₃₉. Sara ottadiz þa oc nitadi at hun hefði **hlegit** *Stj.* 119₁₀. hefi ek aldri fyrr **hlegit**, síðan þú vátt þráinn á markarfljóti *Nj.* 130₁₅.

Nýislenska.

hlæ, hlæi; hlæjum, hlæjum; hló, hlægi; hlógum, hlægjum; hlegit.

Nútið.

Framsöguháttir.

Et. 1. jeg **hlæ** að þvi, sem asninn okkar sagði við nautið *Pús.* 1, 17₂₄. — **Et. 2.** a) **hlær:** Jeg vil vita, að hverju þú **hlær** *Pús.* 1, 17₂₃. hvi **hlær** þú svo gríðarlega? 2, 106₃₂. Vordag þú **hlær** *JT.* 123₅. þvi (= hvi) **hlærðu** ekki, herra minn? *JH.* 172₂₁. — b) **hlærð:** Enn ertu ekki að gjöra að gamni þínu, þú **hlærð**? *FP.* 70₁₀. — **Et. 3.** hvílir á blómabíkar, | í blænum hægt er kvíkar, | og morgunroða móti **hlær** *KJ.* 80₁₅. Af öllu bláu, brúður kær! | hið bezta þér í augum **hlær** *ST.*

66₃. Sakleysið grætur, grimdin hlær 118₁₅. Hvi hlær Sara? *Tang.* 11₃₂. — **Flt. 1.** Vjer hlæjum að Kinverjum *Auðv.* 49₆. — **Flt. 3.** Þannig eykst hláturinn, þangað til þessir tíu þúsund áhorfendur hlæja allir í einu *Ið.* 4, 59₁₃. meðan jörð og himinn hlæa | hvort mót öðru gegnum tár *ST.* 213₆. hýrt með glösum hringja, | hlæa, dansa, syngja 251₅.

Viðtengingarháttur.

Flt. 3. Háar þjer móti hlæi | heiðar um norðurleiðir *BT.* 129₁₁.

Boðháttur.

Flt. 1. Hlæjum enn og syngjum | og á haf leitum *JH* 242₆.

Nafnháttur.

a) **hlæja:** eins og Biðlund mun hafa (ástæðu), til þess að hlæja að Ástriðu *FP.* 24₉. og heimrinn tók að hlæja strax og flissa *JÓ.* 59₁₂. — b) **hlæa:** Kaupmaður ljét hana skilja, að hún yrði að láta sjer nægja með það, að heyra hann hlæa *Þús.* 17₂₂. — c) **hlægja:** Heldur vil eg hundr vera' | og hlægja að túngli *JT.* 270₄. þegar soldán sá hann, gat hann ekki að sjer gert að hlægja *Þús.* 2, 106₃. Harún Alraschid gat ekki að sjer gert að hlægja að hótunum þessum 113₁. að menn væru farnir að hlægja að honum 132₃₁. gat hann samt ekki að sjer gert að hlægja að gamanyrðum konunnar fögru 245₃₁. gat kalífinn ekki að sjer gert að hlægja 322₃₀. Ástriða hafði því ekki gilda ástæðu til að hlægja að Biðlund *FP.* 24₃. hann ljét þar við sitja, að hlægja að Vespasianusi fyrir hræðsluna *Ið.* 4, 113₁₃.

Myndin hlæja er hin rétta; **g** á ekki að vera í neinni nútíðarmynd. Í þátíð á **g** að standa í fleirtölu framsöguháttar og í viðtengingarhátti.

Hluttaksorð.

a) *hin rétta mynd hlæjandi:* Þú ert skýrleiksbarn, sagði systir mín hlæjandi *JH.* 247₁₂ hvar virðar þeygi stírdir | hvessa bakmælgj hvassa | og hlæjandi lýði rægja *BT.* 182₁₀. — b)

hlægjandi: **Hlægjandi** gekk | honum móti | Antínóus | ok til orða tók *OK.* 2, 134₁. (hún) hældist um **hlægjandi** við Biðlund *FP.* 23₁₉. sagði majórin **hlægjandi** *Ið.* 6, 245₃₁. (hann) horfði á karlinn **hlægjandi** *Þús.* 2, 313₇.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 1. Jeg gerði ekki nema **hló** *Ið.* 2, 50₁₀. **Et. 2.** Það er ecke so, þu **hloost** 1. *Mós.* 18₁₆. (*Guðbr. biblia*). Ef þú ekki meðgengur þegar í stað, að hverju þú **hlóst** *Þús.* 1, 17₃₀. — **Et. 3.** a) **hló** (*hin rétta mynd*): **hló** hún á himni *JH.* 169₁. meðan að sól í heiði **hló** 199₁₃. en allt af jafnt um æfi langa | aldan í þínu djúpi **hló** *KJ.* 31₁₆. Svo mælti hann og **hló** í kampinn dátt 150₁₄. unz loks úr húmi laukst upp vegur þröngur | að ljósri dæld, er sólbjört við mér **hló** *ST.* 41₁₃. Man eg morgunsunna | mærust þegar **hló** 100₁₀. En þegar mér ljómandi lífsmorgun **hló**, | hve langt sýndist skeiðið að vera! 179₆. Síðan hoppaði hann í háa lopt, **hló** og söng og dansaði *Rób.* 94₉. Það er manna siður, sagði kerlingin og **hló** við *Ið.* 4, 395₂₀. — b) **hlóg:** **hlóg** þá Herteitur | huga öllum *JT.* 52₂₃. þá **hlóg** Ingiríðr *Ið.* 1, 67₂₂. hann studdist upp við ölnboga og **hlóg** 72₂₈. — **Flt. 1.** **Hlógum** við á heiði *JH.* 170₇. — **Flt. 3.** a) **hlógu:** **hlógu** hlíðar | við himinljósi *JH.* 27₇. **hlógu** þá hæðir og laut *JT.* 14₉. hann andlitinu alla breytti' á vega, | á alla starði' — og sífellt **hlógu** þeir *JÓ.* 59₁₉. þá **hlógu** þær og hlökkudu til *GT.* 123₂₈. Allir sem viðstaddir voru, **hlógu** að honum *PP. Sms.* 173₈. Þá **hlógu** sumir í hópnum *Ið.* 1, 87₁₁. en þeir **hlógu** að honum *Tang.* 12₂₈. — b) **hlóu:** **hlóu** ambáttirnar dátt að því *Þús.* 2, 81₉. **hlóu** margir að Alnaschar 93₂₃ **Hlóu** þau þá dátt 313₂₀.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. (hann) skældi kjaftinn eins og hann **hlægi** *Ið.* 1, 73₄. — **Flt. 3.** a) **hlægi:** af gleði' og ást vor hjörtu **hlægi** | himinsins dýrðar unun seld *KJ.* 126₁. — b) **hlægju:** Heldurðu það yrði skemmtilegt fyrir mig, að geta hvergi komið, svo að menn **hlægju** ekki að mjer *GP.ÞS.* 51₁₇.

alvarleg spæta þar í næsta tré hafði hlegið *Íð.* 1, 37₆.

Hnafa (= höggva?).

Forníslenska.

Af þessu sagnorði, sem virðist hafa hneigst eins og **grafa**, finst nú að eins þátíðarmyndin **hnóf**: apr ek **hnóf** | hofvþ af Niflvingom *Ghv.* 12₅. Hin sama mynd finst í nýíslensku: **Hnóf** (= skar, særði) hjarta vort | hugar kviði *OK.* 11, 3₆.

Hníga.

Forníslenska.

hníg, hniga; hnígom, hnigem; hné, hneig, *vth.* hniga; hnigom, hnigem; hnigenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. en mann mun ek hafa fyrir mik ádr ek **hníg** at grasi *G. Þiðr.* 378₂₀ (*Ld*². 255₂₃). — **Et.** 3. þa er prestr **hnígr** til hégre handar hia alltera *StH.* 126₂. sva sem ande **hnígr** efster vilia guþs 197₃₄. **hnígrat** hilmir fregri *M.* 121₁. **hnígra** sa halr fyr hiorom *Hm.* 158₆. Hún **hnígr** þá aprt í stólsbrúðunum *Fas.* 2, 223₁₃ (*Örv.* 107₈). þa **nígr** brátt mannfallit i þeira lið *Al.* 138₂₁. þa **nígr** hann nu aprt at því micla tre er stoð at bake honom 147₂₅. — **Flt.** 3. þeim er **hníga** vilja til hans vináttu *Fms.* 8, 239₁₇. at skiliaz eigi fyrir við þetta mál, enn aðrir hvárir **hníga** fyrir öðrum *Nj.* 124₉. allir **níga** til hans swa sëm til guðs *SpR.* 126₃₃.

Viðtengingarhátt.

Et. 1. þat skulu þér til eiga at segja, ádr en ek **hníga** í gras, at ek nenta at vísu at neyta vapna *Ísl.* 2, 366₄.

tre tæcr at **hníga** | ef heyggr tág vndan *Am.* 73₅. oc þi a hann helldr til var at **hníga** en yðar *Stj.* 540₂₅. hann lét Hálf-dán | **hníga** at velli *Fas.* 2, 279₁₄. (= 551₂). enir hesto turnar hava nu nvmet honom at **níga** *Al.* 90₁₂.

Hluttaksorð.

at **níganda** dæge *SpR.* 16₃. Girarðr var nú mjök **hnígandi**, svá at hann hafði hundrað vetra síns aldrs *Km.* 162₁₉. hann er með **hníganda** yfirbragði 542₂₄.

Þátíð.

Fransöguhátt.

Et. 1. **Hnecap** ec af þvi | til hialpar þer *Og.* 10₁. — **Et. 3.**
 a) *eldri mynd* **hné**: **hne** fyr eggio | opiopar lið *M.* 211b₂₄. **hne** hersakyn 213 a₂₅. enn Hamþir **hne** | at hysbaki *Hamð.* 31₄. **Hne** hans vm dolgr | til hlvta tveggia *Skv.* 3, 23₁. hendr oc hafvþ | **hne** a annan veg 23₄. (hann) **hné** vp at hallar vegg-inom *Jv.* 14₂₅. ok **hne** margr madr firir honum *Flb.* 1, 193₂₈. höfuðit **hné** af honum *Sturl.* 2, 97₂. — b) *yngrri mynd* **hneig**: þa **hneig** hann *Ág.* 51₁₈. (= *Fms.* 10, 400₃). Emundr **hneig** honum *ÓH.* 85₂₀. (= *Hkr.* 314₂₃). hann **hne(i)g** vp at dynonum *M.* 60₅. (= *Fms.* 6, 280₉. *Flb.* 3, 350₅). (hann) **hneig** þa upp at hallaruegginum *Flb.* 1, 106₁₂. at þér vissut eigi, hvat manna hann var, sá er yður þjonusta **hneig** til *Fms.* 8, 21₂₁. oc **neig** mykell fioldi ængla til hans *SpR.* 135₅. — **Flt. 1.** adrar váro | ocrar specior, | er við hormvg tvæ | **hnigom** at rýnom *Gkv.* 3, 4₃. — **Flt. 3.** **hnigo** .vi. tígir *M.* 157a₂₅. þa er Vinðr **hnigo** 212₂. **hnigo** hringviþir | hvarratveggio 212 b₃. **hnigo** menn i gny gvnnar | gagls fyr strengiar hagli 235b₁₂. **hnigo** heilog votn | af himinfiollom *Hund.* 1, 1₃. **Hnigu** fjandr at glym Göndlar | grams und arnar hramma *SE.* 1, 420₅. Varð iafnan þeirra hlutr betri er til hans **hnigu** *Fms.* 8, 47₁₃ (= *Ks.* 21₁₁). **hnigu** þeir þar báðir fur þvi vapni *Ísl.* 2, 365₆ foru þar til er uotnn **hnigu** til vestrættar af fiollum *Flb.* 1, 219₃₃.

Hann gerðiz þá helldr **hniginn** at alldri *Eg.* 122₅. kuetzst þa vera **hniginn** j alldr *Flb.* 1, 538₂₄. hann var... **hniginn** at alldri 2, 456₆. nú er fyrir oddum | jarlmaðr **hniginn** *Nj.* 157₁₀₂. var hurð **hnigin** *RÐ.* 26₅. hon (hurðin) uar greyft j stokk ok **hnigin** æigi allt j klofa *Flb.* 1, 258₃₁. ok var **hnigin** hurð á gátt *Gísl.* 29₁₈.

Nýislenska.

hníg, hnígi; hnígum, hnigum; hné, hneig, *vth.* hnigi; hnigum, hnígjum; hniginn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. Blunda vil jeg i bárum þínum, | þá bleikur loksins **hníg** jeg nær *KJ.* 31₁₈. í gröf jeg **hníg** | án hluttakara *ÓS.* 42₂. — **Et. 3.** **hnígur** hún hóglega *JH.* 111₆. skáldið **hnígur** og margir í moldu | með honum búa 117₁₉. fyrir þinni hægri hönd | **hnígur** auðmjúk í duptið min önd 208₂₂. illviljuð eiturkind **hnígur** | afvana meiðar að rót *ST.* 53₁₂. þar sem að eygló í eldskýum **hnígur** | eilífa móðirin skauti þig fal 84₄. **hnígur** miðs-vestrar-sól *KJ.* 36₃. þegar nautið hefir fengið banasárið og **hnígur** niður *Ið.* 4, 55₂₆. — **Flt. 3.** **hníga** þeir á haustkvöldi | hjervistardags *JH.* 112₉. algildir í oddahríð | ýngissveinar **hníga** bleikir *JT.* 180₁₈. særir því hjartað harmur, | **hníga** af augum tár *KJ.* 4₁₀. Hví **hníga** tárin heit svo ótt | nú hennar augum frá? *JÓ.* 190₁₅. því fölnuð laufin **hníga** á bleikan beð *Ið.* 1, 311₁₅.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. en ekki, að hún aki um himininn eins og Helios og **hnígi** niður í vestrinu *Stoll.* 89₁₃. Þótt **hnígi** sól að svölum hrönnum *KJ.* 98₅. þótt vinur **hnígi** lík að láði 98₁₉. Og pílgríms hné sem **hnígi**, | þá helgan engil sér *ST.* 37₇. bládögg á þitt blómsturskaut | blíðheims-sala **hnígi** *ÓS.* 12₁₃. og jafnvel ekki þótt nautvigamaður **hnígi** niður örendur *Ið.* 4, 54₂. —

Flt. 3. þótt harma-tárin **hnígi'** (*prentað hnígi'*) um kinn *KJ.* 5₁₇. Hjer þótt **hnígi** tíðum | af harmi vakin stríðum | beizk og höfug tregatár 81₂₁.

Boðhátr.

Et. 2. **Hníg** nú hóglega *JH.* 77₂₁. 78₁. **hníg** þú að hvílu 78₁₀. **Hníg** því hóglega 79₁₇. **Hníg** mér í faðminn, elskuð yndisvera *ST.* 27₇.

Nafnhátr.

Hversu mátti | á hæðum Gilboa | **hníga** til heljar | hraustur Jónatan? *BT.* 37₁₇. Þá lét hann beiska | undan brúna hvolfum | harmdögg hnípinn (*les hnípinn*) | **hníga** niðr *OK.* 4, 66₄. Að svo mæltu lét hann **hníga** hið þreytta höfuð *Blk.* 72₃₀. hann á að **hníga** að velli í blóma æsku sinnar *Stoll.* 103₃₀.

Þátíð

Framsöguhátr.

Et. 1. Fláráðum manni | í faðm eg **hneig** *JH.* 220₂. — **Et. 2.** er að hjarta mér töfrandi **hneigst** þú í draum *JÓ.* 127₁₃. — **Et. 3.** a) **hné:** Hreifðist land af helgum snortíð fótum | **hnje** þá sól um öldugarðsins bak *JH.* 1₁₁. það var vinátta | sem á vængjum friðar | **hnje** frá himni 30₂₁. Af himins hvolfi | **hné** þá niðr | svipljótt svartnætti *OK.* 5, 140₆. (= 12, 151₆). ok hann í ómegin **hné** 5, 217₄. mildan er **hné** til moldar | mannbaldr vorrar aldar *JT.* 148₂₁. **Hné** þar til hauðurs | hýrlegast blóm 159₂. Við sátum einatt saman eins og bræður, | þá sólin **hnje** og myrkrið færðist á *GT.* 30₁₆. Því, sem að Ísland ekki meta kunni, | er Ísland svipt; því skáldið **hné** og dó 168₄. þá var jeg barn | hjá brjóstum móður, | er faðir **hnje** að foldar-skauti *KJ.* 15₂₀. og eigi **hnje** hans bana-blóð | á bliða ættar-storð 133₇. þá **hnje** af öldungs auga tár 135₃. hann **hné** niður aptur með andvörpum *Rób.* 93₂₃. — b) **hneig:** hin ágæta Afrodíta **hneig** í kjöltu Díónu *Il.* 1, 116₂₂. að sveinsins barmi mey | þá **hneig** *KJ.* 135₁. Vilhjálmur **hneig** máttvana niður *PP. Sms.* 240₂₅. Hún **hneig** að barmi honum *Íð.* 1, 42₁₇. — **Flt. 3.** friðir og ungir **hnigu** í stríði *JH.* 117₂₄.

Ýtar hinir æðstu | Ísraels barna | **hnigu** til heljar *BT.* 35₁₀.
hnigu unnvörpum, að Óðins rúnu | baugþiggendur | buðlungs
 Dana *JT.* 46₉. Margir af þeim er hærra hugðu **hnigu** að
 Fariseaflokki *LLH.* 28₄. Margir auðmenn og höfðingjar meðal
 Gyðinga **hnigu** að þessum flokki 29₁₂. **hnigu** fyrir honum
 fegurstu blóm 93₅. þau **hnigu** í ómegin *Pús.* 2, 138₂₂. 274₃₁.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. og þó Hallgerður | þjer **hnigi** að armi, | banaráð búin
 þjer | þú bráðlega hyggðir *BT.* 52₂. Tjáir ei harma þó hýðið |
hnigi fagurt til moldar 92₆. — **Flt. 3.** og (var) því hægra
 að hafa fleiri menn af Persum fyrir sig, áður þeir fjelagar
hnigju að velli *Íð.* 4, 381₃₁.

Hluttaksorð.

Sá eg hinn góða, | er guði treysti | . . . Lárus á bana- |
 bólstur **hniginn** *JH.* 47₁₀. Hvert ertu **hniginn** | af himin-
 stöðvum | gullhærði röðull! 206₆. En á græna | grundarhvilu |
 bleikur bróðir | var í blóð **hniginn** 210₁₆. helbrostið auga
hnigins sonar 225₈. brennið mig á báli | buðlungs **hnigins**
KJ. 115₂₆. og hermenn hraustir | **hnignir** til moldar *BT.* 38₈.
 þar eru merkismenn | til moldar **hnignir** 215₁₆. Sólseturs
 geislar leika á lygnum bárum, | lágt er að öldubaki **hnigin**
 sunna *ST.* 31₃. **Hnigin** er hetjan 295₁₀. vindar þegja, værdir
 blómin taka, | viðar til er **hnigin** sunna rauð *JT.* 3₁₀. hann
 er sem eikin, er hretviðrið slær, | og **hnigin** er þegar að velli
 111₂₂. Frú Mejnert var æruverð kona, **hnigin** á efra aldur
ÓS. 61₁₃. eins og ung og fögur hetja, sem **hnigin** var í blóma
 aldurs síns *Stoll.* 90₉. blíða ljós! | að bylgju skauti | **hnigið**
 hæðum frá *JH.* 17₈. **hnigið** er heimsljós 99₁₆. Holdið er
hnigið til jarðar *KJ.* 29₃. þá er kastað höfðu trú sinni og
hnigið að blótskap *LLH.* 122₂₁.

Hníta.

Forníslenska.

Þetta sagnorð finnst að eins í myndunum hníta, hneit, hnitó.

a) **hníta**: hvergi þykki mér við **hníta** *Isl.* 2, 243₆. hon kvað hvergi stórum við **hníta** *Korm.* 1₂₉. Héðan leiðir þat, er herra Guðmundr lét **hníta** við *Bs.* 2, 44₃₁. — b) **hneit**: **hneit** egg við fior seggia *M.* 155b₁₆. (= *Fms.* 7, 71₈). þar **hneit** viðna *Fms.* 3, 73₈. **Hneit** þar, sagðe hann, *Gísl.* 22₂₃. Við **hneit** þarna 106₁₃. **hneit** mer við hiarta | hior Angantys *Herv. B.* 307₆. (= *Fas.* 1, 427₆). syni mínum **hneit** snemma | slíðra þorn við hjarta *Fas.* 306₁₃. (*Krákumál* 17₅). ok þar **hneit** uid, sem hann þottiz uirðr litils *T.* 397₂₁. — c) **hnito**: **hnitu** reyr saman dreyra *Hkr.* 212a₃₀. (= *Fms.* 10, 359₅).

Þetta sagnorð hefi eg eigi fandið í hinu nýjara máli nema í myndinni **hneit**: **hneit** við hjarta | hættlegt járn *JT.* 53₂₁. Gullbikar fleygi' eg — þar féll hann og **hneit** | í feikna-gin hins svelgjandi munns *Svh.* 2₁₂. En aleinn jafnt og eins á vegum manna | þá ör jeg fann, sem mér við brjóstið **hneit** *ST.* 44₁₆.

Hnjóða.

Forníslenska.

hnýþ, hnióþa; hnióþom, hnióþem; hnauþ, hnyþa; hnuþom, hnyþem; hnoþenn.

Af þessu sagnorði finst að eins 3. pers. eintölu í þátíð: **hnauð**, og hluttaksorð fortíðar í hvorugkyni: **hnoðet**.

a) **hnauð**: oc nv lavpa at ketlingarnir oc **hnavð** i fotinn *M.* 205₁. **Hnauð** við hiarta ok síðu | hreggblasnum mer asi *Sýn.* 39₂₀. (sbr. *Frb.* 1, 535₂₉). meðan heimdragi | **hnauð** at rauða *Fs.* 177₃₁. helgi **hnauð** hjalt á sverð *Nj.* 44₃₂. hestrinn liop i einn mikinn við oc **nauð** hofði sino mioc fast *Str.* 45₆. — b) **hnoðet**: þar hafþe Vigfvs aþr **hnoþit** við sverz hiollt sín *Jv.* 113₂₁. Vigfúss Vigaglúmsson tók upp nefstedja, er maðr hafði áðr **hnoðit** við hugró á sverði sínu *Hkr.* 158₂₃. (= *Frb.* 123₁₄). spiot þau er ramliga eru skept oc .ij. geir-naglar eru i eða sa einn er i gegnum stendr oc **noðit** at baða uega *NgL.* 2, 42₁₆.

Nýislenska.

Í nýislensku er til veikt sagnorð **hnjóða** (að hnjóða í e-n, hnjóða að e-m = gera litið úr einhverjum), sem hneigist eptir a-beygingunni: þykktist hann jafnan, ef hann heyrði **hnjóðað** að einhverjum. *TþH. HoI.* 45₂.

Hnjósa.

(= hnerra, d. nyse, l. sternuere, sternutare).

Fornislenska.

hnýs, hníósa; hníósom, hníósem; hnaus, hnysa; hnosom, hnysem; hnosen.

Af þessu sagnorði hefi eg fundið orðmyndirnar **hnýss**, (at) **hnjósa**, **hnaus**. — a) *Nútið, framsöguh., et. 3.* **hnýss**: **hnyss** (les **hnýss**) hann við prestrinn *Bs.* 2, 181₂₁. Hætt er þeim við harmi **hnýs** | heita ást at skilja *Skáld-H.* 2, 18₁. — b) *nútið, nafnh.* **hnjósa**: hvarki þv þa þorþir | fyr hrqzlo þinni | físa ne **hniosa** *Hárb.* 26₈. Einn hrædiligr hellisskuti var þessa manz heimile, sa er monnum matti naliga **hniosa** (= hrjósa) hugr við *Hms.* 2, 434₉. — c) *þátið, framsöguh., et. 3.*, **hnaus**: Vm kuellit er menn saatu við ellda **hnaus** Rognvalldr jarl miok *Flb.* 2, 509₅ (= *Orkn.* 386₁₀. *IS.* 1, 212₉). Þunglega við mér þjóðin **hnaus** *Krókar.rím.* 4, 3₈.

Nýislenska.

Í hinu nýjara máli finst orðmyndin **hnýs** (= hnýtr): En sem versnar vegurinn | verða snöggleg umskiptin, | hann **hnýs** um hverja þúfu *Stefán Ólafsson, Kvæði* 1, 228₁₅.

Hnjóta.

Nýislenska.

hnýt, hnjóti; hnjótum, hnjótum; hnaut, hnyti; hnutum, hnytum; hnotið.

Nútið, framsöðuh., et. 3.: Ef hann (örvaskotsmaðurinn) snýr sjer öfugt eða **hnýtur**, er hann óðara rekinn í gegn *Ið. 4, 48₁₁*. þeim sem dregst með þunga byrði, gengur seinna að reisa sig, ef hann **hnýtur**, heldur en hinum, sem er laus og frjáls *Br. 2, 21₁₅*. — *Flt. 3.* Hin rangsnúna úrelta þjóðarskoðun liggur svo nærri að menn **hnjóta** um hana í hverju spori *Fk. 88, 22a₅₉*. — *Þátíð, framsöguh., et. 3.:* enn með því hann gætti ekki vel fótanna, **hnaut** hann og datt *FP. 58₂₂*.

Hnyggja.

Forníslenska.

hnygg, hnyggia; hnyggiom, hnyggem; hnøgg, hnyggja; hnuggom, hnyggem; hnuggenn.

Af þessu sagnorði finnast myndirnar hnygggr, hnøgg, hnuggenn. — a) *nútið, framsöguh., et. 2., hnygggr: hnygggr* þú andskotum, tigggi (les tyggi) *Hkr. 560a₅* (= *Fms. 6, 175₂*. **hneygggr** þv *Frþ. 203a₁₇*). — b) *þátíð, framsöguh., et. 3., hnøgg: sva* at sv iarnhvrð **nøgg** ovægilega þeim er firir innan stoð *Þ. 141₁₈*. — c) **hnuggenn: miclo** ertv hnygginn *Grm. 51₃*. Reip folchvotvþr | fyrst í gognom | somnvt Svía | sigri hnygginn *M. 150a₁₃* (= *Frþ. 274a₂₈*. *Fms. 7, 58₂*).

Eg hefi eigi fundið þetta orð í hinu nýjjara máli. Lýsingarorðið hnugginn (forknyt, mismodig) er tíðkanlegt í nýjislensku.

Hnøggva (= hrasa).

Forníslenska.

hnøgg, hnøggva; hnøggom, hnøggvem; hnøgg, hnyggja; hnuggom, hnyggem; (hnøggenn; *sbr. hrokkenn, sokkenn*).

Af þessu sagnorði finnast myndirnar hnøggvem, hnøggvande, hnøgg: — a) *nútið, vth., flt. 1.:* Nú þótt vér **hnøggvim** og gangim verr en vera skyldi, er í mót öllum setningum ok sjálfum náttúrulögunum, at limr afdæmi höfuðit sinni sæmd *Bs. 2, 91₁₇*. — b) *hluttaksorð nútíðar:* allir vier forum miog **hnøggvande** j morgum hlutum *Ps. 470₂₃*. — c) *þátíð, frsh.,*

et. 3.: sidan **hnaugg** (hann) vm sinn med sælum Petri postula
T. 503₁₄.

Í hinu nýjara máli finn eg eigi þetta orð.

Hrífa.

Fornislenska.

hríf, hrífa; hrifom, hrifem; hreif, hrifa; hrifom, hrifem; hrifenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 3. Ef maðr bítr mann eða **hrífr** eða klypir sva at blátt eða ravtt verðr eptir. ok varðar þat fiörbavgs garð *Grg.* .ii. 382₂. Ef maðr **hrifr** mann sva at blæðir *Jb.* 220₁₈. Þorgils **hrífr** (= þrífr) þa til hlustanna og vill eigi at sökkvi dýrit *Fs.* 146₂₈. fleini þat **hrífr** | i fold niðr *Fas.* 1, 481₆. —

Flt. 3. fella þeir þa seglit ok kasta akkerum, ok **hrífa** þau við um sípir *Bs.* 1, 423₁₉. Sidan kasta þeir ackerum ok **hrífa** þau þegar við *Ld.* 76₈ (*Ld*³. 65₁₁).

Viðtengingarhátt.

Et. 3. þo at maðr **hrife** hris á annars iorðu *Jb.* 266₁₈.

Nafnhátt.

Þórðr ræddi um við Simon Þórhallzson fylgðar-mann sinn, at hann skyldi **hrifa** um hálsinn á sér *Sturl.* 2, 263₃₆. iarlet... beria hana med sinvöndum ok **hrifa** snörpum harklædum um hörund hennar *Hms.* 1, 155₂₄. Þat var eitt kveld, at Grettir skyldi **hrifa** bak Ásmundar *Grett.* 24₂.

Þ á t í ð.

Framsöguhátt.

Et. 3. Þá hét hann á heilagan Jón biskup, at kvikurnar skyldi duga, ok **hreif** þegar við *Bs.* 1, 197₁₁. En nokkut

bægði allsstaðar, svá at hvergi **hreif** við *Gísl.* 125₁₁. — **Flt. 3.** Veðr gerði mikit um nóttina af hafi svá at eigi **hrifu** akkerin við *Sýn.* 16₁₆.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. Möndull . . . reist þeim seiðvillur með þeim atkvæðum, at þeim **hrífi** sjálfum seiðmönnum *Fas.* 3, 319₁₀.

Hluttaksorð.

Sem hann hefir margt ok mikit upp **hrífit** af gömlum grunni sinna glæpa, segir prestrinn at údæmi hans illzku gengr yfir allt hóf *IÆ,* 1, 10₁₈.

Nýíslenska.

hríf, hrífi; hrífum, hrífum; hreif, hrífi; hrifum, hrifum; hrifinn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. Jeg **hrífst** sem í leiðslu með hljómannna straum *ÓS.* 8₁. — **Et. 3.** Stein í hendur **hrífur** þá | hinn, sem stendur, eigi smáan *Núm.* 6, 67₁. enginn veit sitt æfi-kvöld, | fyrr en dauðans hulda hönd | **hrífur** lífið köld *KJ.* 83₃. hættan skelkar, en sigurinn **hrífur** *Ð.* 4, 60₂. — **Flt. 2.** og sem við fjörur fósturjarðar | feigðir boðandi kveðið ljóð, | og opt hið bezta **hrífið** hratt, | hennar sem út af skauti spratt *BT.* 116₁₂. — **Flt. 3.** áður en sorgir hjörtun óspillt **hrífa** | í hreinum barm *KJ.* 94₁₃. en hinir (verndargripirnir) **hrífa** fyrir tildrátt jarðstjarna og málma innbyrðis *Pús.* 1, 92₂₀.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. **hrífi** þig á braut | skjótar skapadægur, | hve um skerður | þann skilnað lifa | minnur ástsæll má'g *JH.* 203₃. elti þig vofan | hin ógurlega | **hrífi** þig hvarvetna | helköldum greipum 225₁. Örvænting þótt hjartað **hrífi**, | herra guð eg treysti því, | mér í öðru leyfir lífi | líf mitt aftur byrja á ný *JÓ.* 126₁₅.

Boðhátt.

Flt. 2. hrífið þér allar hurðarlokur frá, | í himnaríki vil jeg bústað ná *GT.* 68₇.

Nafnhátt.

so og huërium þier banned riect | Synder ad dryia þeim skal þa | þetta bann **hrifja** Himnum a *Vb.* 32₂₈.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 2. Harðbrjóstuð varstú, hrönnin kalda, | að heims-norna gatzú fullnægt dóm | og **hreifst** í burtu verinn valda *KJ.* 95₂₁. — **Et. 3.** Hörð var hrönnin þunga, | er **hreif** í burt ið unga | skáldið mitt úr skatna heim *KJ.* 27₁₈. örvænting sjer hvert hjarta **hreif**, | hjálparlaus vænti hver síns dauða 34₁₇. síðan ástvin þann, | er unna'g mest, | **hreif** mjer úr faðmi | hrannar æði 104₁. Svo mælti Föbus. | En firða **hreif** | óróa blandin | ofsa-kæti 139₆. Svo **hreif** það ljós og hljómsins unun sú *ST.* 128₁. og Kefalos... **hreif** hún brott af tindi Hýmattosfjalls *Stoll.* 90₁₆. — **Flt 3.** Ræður hans **hrifu** Skýrendr djúpt *FP.* xviii₁₅. sýslanir þessa lífs **hrifu** hana til sín *Ið.* 6, 119₃₂.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. því að **hrifi** ekkert á | öll skilningarvitin, | reynslan frædt ei feingi' oss þá, | frá oss alveg slitin *BGNj.* 405₁. Menn áttu á hættu, annaðhvort að straumurinn **hrifi** bátinn með sjer og hvolfdi honum, eða *PP.* *Sms.* 50₂.

Hluttaksorð.

Þá varð **hrifinn** | hróðrar smiðr | gipt guðs anda *OK.* 8, 236₁. Svo var inn friði | fráneygi sveinn | **hrifinn** burt | frá hjarta mínu *KJ.* 112₆. Kunngjörir guða krapt um lönd | klerkur af trúar-drambi **hrifinn** 131₂₁. Ó, seg mér, eygló! ef þú sást | hinn unga Gunnlaug fyrrum | í þessum hliðum, **hrifinn** ást *ST.* 232₁. aptur á móti verður maður stundum **hrifinn** og næstum sem ölvimadur af leiknum *Ið.* 4, 59₂₆. allir (tilheyrendurnir) virtust vera mjög svo **hrifnir** og hugfangnir af mælsku hans 33₂₂. menn

verða hræddir, síðan **hrifnir**, síðan reiðir 59₁₉. Þessir ungu menn urðu svo **hrifnir** af þeim góða þokka, sem hún bauð af sjer *PP. Sms.* 142₃ önd mín **hrifin**, svani lík, | blitt í draumi | berst með straumi | út á hljóms þíns haf *ST.* 126₁₅. Allir þér, sem valkyrjur dauðans ekki hafa á burt **hrifið** *Il.* 1, 39₁₂.

Hrína.

Forníslenska.

hrin, hrína; hrínom, hrínem; hrein, hrina; hrinom, hrinem; hrinet.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 3. þat er grísaþyr; þá er grísir sjúga hana, þá **hrínn** hón *Herv.B.* 260₁₀. — **Flt. 3.** Þat er við ecki hræt nema þat, er svin **hrina** *Fs. Suð.* 69₅₄. en í því qveþa þq (= þau) við illa ok **hrina** hátt 73₁₃.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. elligar **hríni** þat allt á þér, sem ek hefi þér verst beðit *Fas.* 3, 206₂₆ (*Fas*². 3, 252₁₃).

Nafnhátttr.

en hann hlynti sva fyrir spámaðrinn, at skyllði a þeim einum **hrina**, er sakir gerði til *Ps.* 769₂₉. Þú skalt **hrína**, sem þú mátt hæst *Fas.* 3, 148₂₉. þá tóku þau at **hrína** hátt sem undan kómust *Ingv. Rv.* 86, 25₂₃. ella mun ek mæla þat orð, Yngvildr, at uppi mun vera alla æfi í knérinni yðrum, ok mun á **hrína** *Draum.* 132₂₄.

Þátið.

Framsöguhátttr.

Et. 3. Stundom iarmapi hann sem geit. eþa **hrein** sem

svín *Leif.* 89₂₀ (= *Hms.* 1, 221₂₆). þá ljóp or skóginum nokkvorum merr at hestinum, ok **hreín** við *SE.* 1, 136₁₂. **hreín** hënan við hananum *Fs.* 156₂₆.

Hluttaksorð.

Mjök þykir þetta ákvæði á hafa **hrinit** *Ld.* 154₇ (*Ld*². 101₄). þótti þat miök hafa **hrinit** á *Ld.* 230₂₈ (*Ld*². 153₂₂). ok hefir þat **hrinit** á henni *Fas.* 3, 390₁₈ (= *Fas*². 3, 294₂₁).

Nýíslenska.

hrín, hrini; hrinum, hrínum; hrein, hrini; hrinum, hrinum; hrinið.

Nútið.

Framsöguhátt.

Flt. 3. þó á það skíni, | ei á því **hrína** | guðdóms sólar geislarner *BT.* 208₁₉. hinar heiptarfullu óbænir, sem **hrína** á þeim, er misbjóða foreldrum sínum eður eldra bróður *Stoll.* 95₃.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. en alt, sem gott ég ykkur bið, | á ykkur **hríni** og festist við | í fjórða lið *JÓ.* 189₁₇. á þjer bæn mín **hríni** *GT.* 90₆.

Nafnhátt.

fær sjer bók og hættir að **hrína** *JH.* 161₁. bóndi barði sjer á alla vegu og fór að **hrína** 308₂. Eptir litla stund heyrir hann svín **hrína** ákaflega *Ið.* 5, 317₂₅.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 3. hokinn bak við stein | skaut og hátt við **hreín** | gæfumaðurinn gildi *JH.* 140₁₂. Þorsteinn **hreín** við odda-at *KJ.* 301₁₄. Þá **hreín** barnið hástöfum *PP. Sms.* 65₂. Það (o: svínið) **hreín** og grenjaði *Ið.* 5, 318₈. — **Flt. 3.** **Hrinu**

þá hástöfum | horskar dætur *OK.* 3, 209₁. hjólið rann, **hrinu**
gullnir strengir *JT.* 104₂₂. Glumdu dvergsalir, | ginntröll
hrinu *JÓ.* 155₁₁.

Gluttaksorð.

Hrópi allt, sem **hrinið** fær, | háðung þína fjær og nær
BólH. 112₈.

Hrinda.

Forníslenska.

hrind, hrinda; hrindom, hrindem; hratt. hrynda; hrundom,
hryndem; hrundenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. Svmir taka hlið er þv kippir at þer. svmir er þv
hrinder (= **hrindr**) fra þer *SE.* 2, 369₁₅ (= *IgL.* 61₂₁). —
Et. 3. gunnarr **hrindr** nú ok sínum hesti í móti *Nj.* 59₃₅.
Konræðr **hrindr** stong Boðbertz af scilldi sinvm *Fs. Suð.* 81₄₅.
hrindr honom síðan á fœtr sinom lavarðe *Al.* 38₃₁. Jokull
hrindr honom *Finnb.* 62₂₅. ryðr skiott oc af þæim **rindr** uvini
Str. 29₂₁. Nu **rindr** hann þeirri hurðu *Þ.* 169₁₁. oc **rindr**
honum sua hart 198₂₆. **rindr** honom sva leicnom dauðom til
iarðar *Al.* 37₂₅. **rindr** (honom) dauðom aprtr af hestinom 39₉.
— **Flt. 3.** hlaupa þeir þorgeirr ok kolr þegar á lend hesti
sínom ok **hrinda** sem þeir megu *Nj.* 59₃₄. fram **hrinda** þeir
enn skipinu 88₁₇₁. **hrinda** allir menn ugg ok ótta *Fms.* 6, 63₁₄.
heiðingjar... **rinda** þeim fyrir björg eða hamra *Bs.* 1, 23₇.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. þat er misverka myrkrum | munar **hrindi** *Lb.* 4₆.
ok herþarfr | **hrindi** gerla | gumna liðs | grandi hverju *Merl.* 1,
68₂. nema hann **hrindi** hanom a utborða *NgL.* 1, 69₃₄. —
Flt. 2. Ein er allra uor bæn, sem tærin uotta, at þer hialpid
hiord ydra, enn **hrindit** æigi framn i daudligt forad *T.* 401₁₈.

Bodháttr.

Et. 2. hritt harminom oc gleð vini þina *M.* 190₂₀. **hritt** af þér harmi *Fas.* 1, 194₁₇. — **Flt. 1.** hrindom af þesso oc verom katir *M.* 176₉. **hrindom** ört | illu ráði! *Merl.* 1, 64₇. **Hrindum** heilir | hallar bjóri *Norr. Skr.* 23₁₁ (*Fas.* 2, 44₈: **Hryndum**).

Nafnháttr.

let eigi **hrinda** honom i logann *Leif.* 127₂. at ec mega **hrinda** þessarre úhevu *Al.* 103₈. at **hrinda** fram skutunni *Finnb.* 30₆. Eptir þat lætr hón **hrinda** trénu á sjá *Grett.* 177₂₈. vil ec... **rinda** honom af hestinum *El.* 27₄. vær scolum... **rinda** honom af hestinum 27₉.

Hluttaksorð.

þar til at ouinsins erendrekar koma **upphrindandi** myrkua-
stofunne *Mar.* 563₁₀.

Þá tíð:

Framsöguháttr.

Et. 1. oc ratt ec hvrðvnni með minom fœti *Þ.* 141₁₇. — **Et. 2.** a) **hratt:** Vngr **hrattv** a vit vengis | vigraccr konungr blacki *ÓH.* 16a₂₈. **hratt** þú *Fms.* 4, 39₂₀. **hrattu** *Flb.* 2, 15₃. Þú **hratt** viltom englom i helvitis diup *Hms.* 1, 307₆. b) **hrazt:** Ungr **hraztu** á vit vengis | vigrakkr konungr blakki *Hkr.* 220a₁. — **Et. 3.** **Hratt** hvast skipi | i hvoto veðri | rost riþandi *M.* 211b₇. Þá gekk Hyrrokkin á framstafn nökkvans, ok **hratt** fram i fyrsta viðbragði *SE.* 1, 176₆. Skallagrímr geck til sjófar, ok **hratt** framm skipi áttæru *Eg.* 97₁₁. Kolskeggr... **hratt** hánum út á rangá *Nj.* 72₂₄. — **Flt. 3.** (þeir) **hrvndo** honom stvndom *M.* 41₁₂. **hrundu** þeir fram skútu *Nj.* 11₂₅. (þeir) **hrundu** þar j höfðinu *Flb.* 2, 166₇. þær **rundu** ut skipum sinum *ÓHm.* 27₃₀. þær **rundu** hæðingium af hestum *El.* 40₁₁.

Viðtengingarháttr.

Et. 2. til þess at þu **hryndir** hertuga vorum i glatan med

þier *Mar.* 735₁₂. — **Et. 3.** Þat er sumra manna sögn, at Þorsteinn genja **hryndi** Gró inn í eldinn *Sturl.* 2, 165₂₆. — **Flt. 3.** En þó adr þeir **hryndi** þeim inn i hann (þ: munn kvikendisins), þa bordu þeir þær ok særdú *Hms.* 1, 337₂₈.

Hluttaksorð.

at hann væri æigi mæðr noccorre haðung brot **runndinn** or þwi sæti *SpR.* 165₅. með mikilli suivirðing or vera **runndinn** sinum soðli *El.* 28₁₁. grund var grápi **hrundiu** *SE.* 1, 278₁₉. uhreinum óndum **hrundnum** í þokufull lopt *Ps.* 20₁₅. þotti konvngi nv **hrvndit** þesso mali *M.* 12₁₃. gramr hefr gerðehómrom | grundar upp of **hrundet** *Eg.* 178₈. er hann feck aundinni frá sér **hrundit** 263₁₆. Siðan er Darius konungr fêr af ser **rundet** mðdelegom andvorpum harmþrungins hugar *Al* 82₂₃. þa er vel ef hans er hemt. æða utanborðs **rundit** mannbana *NgL.* 1, 65₄.

Nýislenska.

hrindi, hrindi; hrindum, hrindum; hratt (hrinti), hryndi (hrinti); hrundum (hrintum), hryndum (hrintum); hrundinn (hrint).

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. Vekur þú von | og vekur þú bæn, | hvenær sem dapri | dimmu **hrindir** *JH.* 81₄. svona **hrindir** þú föður þín-um af hæzta tindi hamingjunnar *Þús.* 2, 289₁₈. Þinn engilfótur veikan vef ei slitur, | né værum dúr | sofanda fugl', er höfðu höfði lýtur, | þú **hrindir** úr *ST.* 51₁₆. — **Et. 3.** Enn **hrindir** þetta nokkru í stafsetningarþættinum okkar? *Fjöl.* 3, 1, 9₃₅. **hrindir** sjer frá | hverju því tálma sem má *BT.* 158₈. Hranmar ljóni hafs um ál | **hrindir** vestangjöla *JT.* 93₁₄. *Vísnaþókin 1612 hefir sterka mynd:* Hiuskap bindur og Blecking **hrindur** 171₃₃. — **Flt. 3.** peningar **hrinda** öllum mótbárum *Þús.* 3, 36₂. draumunum árgeislar **hrinda** *ST.* 219₂.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. samviskan jafnan glediast god | af Guddoms Fride

enn **hrinde** Mood *Vb.* 38₂₃. enn vinstri Handar lid **hrindist** | j heliar glod fra mier belvad 68₃₄.

Boðháttr.

Et. 2. Heill svo, **hritt** brott | úr huga þinum | raunum rínum *OK.* 8, 71₁. — **Flt. 1.** **Hrindum** nu Hrædslu Kúijda *Vb.* 85₃. **Hrindum** heilir, | horskir jöfrar, | út á marar hyl | megindjúpan | svörtum sessrúmmi *OK.* 8, 16₁. — **Flt. 2.** **hrind-ið** þeim(ð: ástæðum), sem fyrir hendi eru *Þús.* 2, 182₂₁. **Hrind-ið** sút og sorgum frá *JÓ.* 115₁₀.

Nafnháttr.

ef einhver vildi **hrinda** þeim (ð: greinum Lúthers) opinberlega *PM. Ág.* 172₂₆. Opt reyndu Egíptar að **hrinda** af sér oki þeirra *Ið. SG.* 13₂₄. Því handmegni með | máttu vér eigi | **hrinda** brott höfðu | hurðar bjargi *OK.* 9, 148₃.

Þátíð.

Framsöguháttr.

Et. 3. (hann) **hratt** honum ofan af kerrunni *Il.* 1, 102₂₈. (hann) **hratt** honum til jarðar ofan af kerrunni 134₂₈. Stakk Menelás þá hendi við Adrestus og **hratt** honum frá sér 140₁₃. hann var jafnan önugur og **hratt** öllum frá sjer *Þús.* 2, 282₅. Að svo mæltu **hratt** hann hinum ógæfusama konungi... út í sjóinn 3, 16₂₉. hún **hratt** honum frá sjer snarplega *Ið.* 1, 169₁₂. þar á móti **hratt** Giacomo della Porta henni (ð: smíðinni) eigi all-lítið áfram 4, 410₂₁. (hann) **hratt** niður borðum peningavíxlara *Tang.* 123₃. — **Flt. 3.** a) **hrundu**: hann ritaði upp alla þá vítneisburði, er **hrundu** ákærum af þeim er klagadur var *LLH.* 69₂₄. **hrundu** þeir Þóanti frá sér *Il.* 1, 101₁₁. **hrundu** þeir honum frá sér 126₂₆. (þeir) **hrundu** þeim öllum í djúpa gjá *PM. Ág.* 20₁₄. ýttu til og **hrundu** hver öðrum *Ið.* 4, 38₁₆. Einatt ölduljóni | á óalega sjóinn | **hrundu** hart um sanda | hraustir menn úr nausti *JH.* 164₇. straumar tímanna fram mjer **hrundu** *KJ.* 14₁₀. — b) **hrintu**: Þoringjar nokkrir **hrintu** honum *Skír.* 90, 99₃₄.

Í tali heyrast oft, að minsta kosti á suðrlandi, hinar veiku myndir hrinti, hrintir, hrintum, hrintuð, hrintu.

Hluttaksorð.

snérist í hríng | hjörtr ránga, | **hrundinn** hyrfleini | himna jöfurs *OK.* 12, 201₇. en þar mundi að koma, að henni mundi **hrundið** til helvítis *LLH.* 133₁₃. fyrr en eg hef **hrundið** ofan hinusótuga þaki *Priámuss Il.* 1, 43₂₃. ástin getur **hrundið** yður í það undirdjúp glötunarinnar, sem þjer aldrei fáið risið upp úr *Þús.* 2, 137₂₀. til þess að ekkert skyldi geta **hrundið** sér frá ríki *Stoll.* 9₁₈. *Veik mynd hrint* = **hrundið**: ef vér hefðum **hrint** Austurriki frá oss, þá hefðum vér orðið undirlægjur Rússa *Skír.* 89, 14₂₃.

Hrjóða.

Fornislenska.

hryþ, hrióþa; hrióþom, hrióþem; hrauþ, hryþa; hruþom, hryþem; hroþenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 3. leggz hann sua at **hryðr** vm krapit *Finnb.* 62₁₈. — **Flt. 3.** (þeir) **hrióða** scip sin oc setia landtiolld *Al.* 13₁₁.

Viðtengiugarhátt.

Et. 3. þat er misverka myrkrum | munar hrindi svát (*útgáfan hefir*: svo) blindi | míns ór mælsku túni | móðs vandlega **hrjóði** *Lb.* 4₃. — **Flt. 3.** at þeir es sókia samcundo oc heimboþ himna conungs... **hrióþi** a bravt æfund oc hatri *StH.* 94₁₀.

Nafnhátt.

en þo es næþsyn at leíta við svá sem vér megom at **hrióþa** a bravt synþa saúri *StH.* 93₇. Naþi herr at **hrióþa** | (hlavt drengia vinr fengi | fyrþom hollr þar er [þars?] fellat | fatt lip)